

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs XI. Vtrum vnione[m] Verbi Incarnati aliqua merita præcesserint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](#)

fit dispositio vel medium formam quo habetur alterum Dei donum; sicut at. xi. am Dei gratutum dispositio est ad gratia gratu faciente, & hec ad gloriam & lumen glorie dispositio est & medium, quo diuina esentia vnitur intellectui Beatorum & sub quo videtur: Quædam vero ita gratia est formaliter dicta, id est donum Dei gratuitum, ut non sit medium neque dispositio ad aliud donum; quia habet rationem præcipui & ultimi doni, ad quod alia dona siue sint præcedentia siue consequentia, ordinantur; sicut unio perfecta diuina esentia cum anima beata donum Dei gratuitum est, ad quod ordinantur alia dona, & in proposito unio diuinæ personæ cum humana natura Dei donum est, ad quod alia dona vniōne hanc consequentia ordinantur. Et ex his patet tam sufficientia diuisionis, quam veritas & ratio singularū conclusionum D. Th. nec maiori hæc indigent explicatione.

Prænam concl. declarant Medina, Suarez & Vafq.

Sensum & probationem secundæ concl. explicat Cai. Suar. autem disp. 10. sect. 2. disputat de veritate conclusionis. Nos Contro. hæc ad proprium eius locum remittimus scilicet ad sextum art. q. 6.

Tertiam vero cōcl. explicant Cai. Med. Suar. in Com. & Vafq. in Notationibus. Sed cauendum est à Suar. qui nomen vniōnis in tertia conclusione interpretatur de modo substantiali, quem supra constituit in humana Christi natura; sed eius vanitatem iam supra demonstrauimus.

Responsionem ad primum argum. explicant Cai. Med. & Suar. qui etiam declarat responsionem ad secundum. Responsionem autem ad tertium, explicat Vafq. & ante eum Porrecta. Querit Suar. disp. 10. sect. 1. quæ sit vel esse posse causa efficiens huius mysterij? quem lege, si placet.

ARTICVLVS XI.

Vtrum vniōne Verbi Incarnati aliqua merita præcesserint.

Ad undecimū sic proceditur. Videtur, quod vniōne R. 2. q. 9. d. 4. c. 3. Incarnationis fuerit aliqua merita subsecuta. d. 4. q. 3. a. Quia super illud Psalmi. Fiat misericordia tua super nos, lib. 3. col. quemadmodum, &c. dicit gloss. Hic insinuatur 2. f. c. He. desiderium Prophetæ de Incarnatione, & meritum b. 1. l. 4. impletions. Ergo Incarnationis cadit sub merito.

Præterea: Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud, haberi non potest. Sed antiqui Patres merebantur vitam eternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per Incarnationem. Dicit enim Greg. in lib. 13. mor. Hi, qui ante Christi aduentum in hunc mundum venerunt, quantumlibet iustitia virtutem haberent, ex corporibus educti, in finum celestis patriæ statim recipi nullo modo poterant: quia nondum illi venerat, qui iustorum animas in perpetua sede collocaret. Ergo videtur, quod meruerint Incarnationem.

In offic. il. lium ad matrem. Præterea: De Beata Virgine cantatur, quod Dominum omnium meruit portare. Quod quidem factum est per Incarnationem. Ergo Incarnationis cadit sub merito.

Cap. 15. tom. 2. Sed contra est, quod August. dicit in lib. de Prædest. Sanct. Quisquis in capite nostro præcedentia merita singularis illius generationis muenerit, ipse in nobis præcedentia merita multiplicata regenerationis inquirat.

ASed nulla merita præcesserunt regenerationem nostrā: secundum illud Tim. 3. Non ex operibus iustitiae, quæ fecimus nos, sed secundum am misericordiam saluos nos fecit per lauacrum regenerationis. Argu ueliam Christi generationem aliqua merita præcesserunt.

Responde dicendum, quod quantum ad ipsum Christum, manifestum est ex premis, quod nullatenus merita potuerunt præcedere vnuōnem. Non enim ponimus, quod antefuerit purus homo, & postea per meritum bona vita obtinuerit esse filius Dei, sicut posuit Photinus: sed ponimus, quod a principio sue conceptionis ille homo vere fuerit filius Dei, ripote non habens aliam hypothesis, quam filius Dei: secundum illud Lue. 1. Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei. Et ideo omnis operatio illius hominis subsecuta est vnuōne. Ergo nulla eius operatio potuit esse meritum vnuōnis.

Sed neque etiam opera alterius cuiuscunq; hominis potuerunt esse meritoria huius vnuōnis ex condigno. Primo quidem: quia opera meritoria hominis proprie ordinantur ad beatitudinem, que est virtus premia, & consitit in plena Dei fruitione. Vnuōne autem Incarnationis, cum sit in esse personali, transcendent vnuōnem beatitudinis ad Deum, que est per actum fruientis. Et ideo non potest cadere sub merito.

Secundū, quia grātia non potest cadere sub merito: quia est merendi principium. Unde multo minus Incarnationis cadit sub merito, quia est principiū Gratiae: secundum illud Io. 1. Grātia, & veritas per Iesum Christum facta est.

Tertiū, quia Incarnationis Christi est reformatio rationis humanae naturæ. Et ideo non cadit sub merito aliquiu hominis singularis: quia bonum aliquiu puri hominis non potest esse causa boni totius naturæ.

Ex congruo tamen meruerint sancti Patres Incarnationem, desiderando, & petendo: congruum emerat, vt Deus exaudiret eos, qui ei obediebant, & per hoc patet responsio ad primum.

Ad secundū dicendum, quod hoc est falsum, quod sub merito cadit omne illud, sine quo præmium esse non potest: quadam enim sunt, qua non solum requiruntur ad præmium, sed etiam præxiguntur ad meritum, sicut diuina bonitas & eius gratia, & ipsa homini natura. Et similiter Incarnationis mysterium est principium merendi: quia de plenitudine Christi omnes accipiant, vt dicitur in Ioan. 1.

Ad tertium dicendum, quod beatav. ergo dicitur meruisse portare Dominum omnium: non quia meruerit ipsum incarnari. Sed quia meruit ex gratia sibi datum illum purum atque sanctitatis gradum, vt congrue posset esse mater Dei.

Ratio ordinis, & sensus quesiti.

RATIONEM ordinis huius articuli & sensum quesiti declarant optimè Cai. & Suar. Esumūt autem hic merita absolute & indifferenter ad quacunq; genera meritorum, & in ordine ad quacunq; personam, siue ea sit Christus ipse, siue alius quilibet Sanctus: Verbum autem præcesserint, non durationis sed causæ materialis prioritatem significat.

Forma Textus.

PRIMA CONCL. nulla Christi merita potuerunt precedere vnuōnem. Probatur; quia omnis operatio illius hominis, qui est Christus, subsecuta est vnuōnem; ergo nulla eius operatio potuit esse meritum vnuōnis. Consequens est evidens. Antecedens vero probatur primò ex dispe-

differentia inter catholicae fidei doctrinam, & A differentia inter catholicae fidei doctrinam, & A hæresim Photini, vt patet in textu. Secundò ex Verbis Euangeliū Luc. 1. cap.

SECUNDA CONCL. Neque etiam opera alterius cuiuscunque hominis potuerunt esse meritoria huius vniuersitatis ex condigno. Probatur tripliciter, primum, quia vnuo Incarnationis transcendit vnuione beatitudinis ad Deum; ergo non potest cadere sub merito. Antecedens probatur; quia vnuo Incarnationis est in esse personalitatis vnuo autem beatitudinis ad Deum est per actum frumentis: Consequentia vero probatur; quia operatio meritoria hominis propriè ordinatur ad beatitudinem, quae est virtutis præmium, & consistit in plena Dei fructuone; ergo, Secundò probatur eadem conclusionis; quia gratia id est non potest cadere sub merito; quia est merendi principium; ergo multo minus Incarnatio potest cadere sub merito. Antecedens relinquitur ut notum. Consequentia probatur; quia Incarnatio est principium gratiae; quod probatur ex diuina scriptura Ioh. 1. gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Tertiò probatur concl. Quia Incarnatio Christi est reformatio totius humanæ naturæ; ergo non cadit sub merito alicuius hominis singularis. Probatur consequentia; quia bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius naturæ.

TERTIA CONCL. Sancti Patres meruerunt ex congruo Incarnationem desiderando & petendo. Probatur; quia congruum erat ut Deus exaudiere eos qui ei obediebant.

Expositio Textus.

DVos postremos primæ conclusionis terminos declarat accuratè Porrecta.

Circa discursum, quo probatur prima conclusio, nota vim probationis antecedentis apud Caietanum, optimè declarantem vim primæ sive consequentiae quam etiam ex August. & sexta Synodo declarat Val. Eadem etiā explicat Porrecta, qui etiam tres secundæ conclusionis probationes, & terminos assumptarum propositiorum diligenter exponit. Vide etiam apud eum formam responsionis ad tertium argumentum D. Thom.

PRIMA CONTROVERSIA.

An Christus aut eius humanitas meruerit aut mereri potuerit de condigno, aut de congruo vnuionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo, vel continuationem aut eius circumstantias, aut quasi extensionem eius ad eas materiae partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitutionem eius, qua in resurrectione facta est?

OCTO in inscriptione quæsita continentur. Primum est: An Christus de facto meruerit vnuionem humanitatis cum Verbo? Secundum est: An eius humanitas eandem vnuionem hypostaticam cum Verbo meruerit? de quibus inter Catholicos Doctores nulla est Controversia, sed propter alia quatuor ultima necessitate fuit haec duo, velut eorum capita proponere, & ex proprijs ea fundamentis definire, vt ex ijs ceterarum quæstionum annexarum modi facile resoluantur: est igitur tertium quæsitus: An de potentia Dei absoluta Christus mererit potuerit vnuionem hypostaticam humanæ naturæ cum Verbi persona? Quartu est: An eadem vnuionem mereri potuerit humanitas? Quintum an Christus meruerit,

Naz. in D. Tho. 3. partem

A aut mereri potuerit circumstantias vnuionis, seu Incarnationem? Sextum est: An eiusdem vnuionis continuationem Christus meruerit, aut mereri potuerit? Septimum est de extensione, Ultimum est de reuentione: & sermo est de merito tam cōdigni quam congrui. De his igitur ac præsertim quatuor postremis quæstibus variae sunt Doctorum opiniones.

Prima sententia est Suar. qui disp. 10. scđt. 3. ad 2. sententie & 4. quæstum tria respondet. Primum est: anima Doctorum.

Christi vel humanitas nec meruit nec mereri potuit prædestinationem seu electionem suam ad hypostaticam vnuionem. Secundum est: Anima Christi vel humanitas non meruit suam vnuionem seu assumptionem; quod tamen non est omnino certum secundum fidem. Tertium: etiam de potentia absoluta fieri non potuit ut humanitas per opera præcedentia mereretur suam Incarnationem: ad primum autem & tertium respondet in eadem disp. scđt. 4. tribus dictis: Primum est: Probabilis est multorum opinio dicētum implicare contradictionem Christum meruisse Incarnationem. Secundum est: Valde probabile est Christum potuisse mereri Incarnationem. Tertiū de facto sine illo dubio dicendum est, Christum dominū non meruisse Incarnationem suam. Ad reliqua tria respōdet in eadem scđt. quinq; dictis. Primum est: quāuis fortasse non implicit contradictionem gratiā vnuionis solum prout intelligitur coexistere vni instanti gratis dari, & vt perseverans & durās esse præmium meritorū; tamē id nec videtur consentaneum naturæ eius, cū de se perpetua sit, nec modo cōmunicationis diuinæ gratiae, cuius dona sunt sine penitentia; in fine tamē sectionis ait partē affirmantem sibi videri probabilem. Secundū non oportet ponere meritū vnuionis, quo ad illius quasi extētionem; sed paulo inferius cōtraria adh̄eret opinioni. Tertiū dicitur potest; Christū meruisse resurrectionē suā, atque adeo vnuionem animā ad corpus, non tamē propterea necesse est, vt meruerit aliquam vnuionem humanitatis ad Verbum; quia haec in re ipsa non fuit dissoluta, sed mansit in anima & corpore, quae licet inter se fuerint separata per mortem; non tamen à Verbo; quae respōtio (inquit) vera est, si nihil addit vnuio totius humanitatis ad Verbum, præter vnuionem animæ & corporis inter se, si autē aliquid addit, illud sine dubio fuit Christo restitutū propter merita eius; quia non est maior ratio de resurrectione ipsa, quam de hac vnuione, si aliquid addit: Ultimo ait Christū etiam meruisse, vt haec vnuio hypostatica non quidem multiplicaretur, sed vt eadem quasi iterum atq; iterum in rerum natura poneretur per mysterium Eucharistiae.

Secunda sententia est Vasq. disp. 21. Vbi quanto posito respōdens t. 6. ait: Per vnuionē hypostaticā talēm fuisse gratiā factā humanitati Christi, vt simul tēpore incipiēt cū ipsa humanitate non potuerit cadere sub nullū meritū: in octavo vero capitulo ad alia posteriora quæsita respondens ait, humanitatē meruisse perpetuitatē vnuionis, & resurrectionē ipsius humanitatis iterū reuniēt cū Verbo diuino secundū se totā & non solū secundū partes & oēs circumstantias, nō solū consequētes sed etiā antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erāt ad ipsam, fuisse tamen peculiare beneficium, sub meritu humanitatis cecidisse nō solum quatenus habuerūt rationem beneficij respectu aliorum, sed etiam respectu ipsius humanitatis.

Tertia sententia est Thomistarum qui primū & secundū quæsito cū D. Tho. & cōmuni Theologorū sententia respōdent, neque Christum neque

R.

que

que eius humanitatem meruisse vniōnem diuinū Verbi cum ipsa humanitate; ad tertium verō dicunt Christum per absolutam etiam Dei potētiam non potuisse dictam vniōnem seu Incarnationem mereri; ita Cai. & Med. super hoc articulo, Astur. q. sua 5. concl. 2. & Aluar. disp. 16. Ad quartum respondet primō: per absolutam Dei potentiam fieri potuisse vt humanitas Christi & eius anima mereretur Christi Incarnationem, quantum ad eius substantiam: ita Cai. Astur. & Aluar. locis suprā notatis. Sed hi duo posteriores in uno conueniunt & in altero differunt. Affirmant enim ambo: Si humanitas prius tempore fuisset in supposito sibi proprio & connaturali, potuisse Incarnationē mereri per opera ex gratia & charitate procedentia, accedente etiā speciali Dei promissione & ordine, per quam illa opera referentur ad Incarnationem tanquam ad præmium. Differunt autem; quia Caietanus admittit naturam humanam prius natura & tempore, quam assumetur à Verbo potuisse per Dei potentiam absolutam habere propriam existentiam & operationem ex gratia procedentē, quam mereretur vniōnem. Sed Astur. affirmit in probatione sua tertie conclusionis duobus alijs modis potuisse Christi humanitatem mereri suam vniōnem cum Verbo. Primus est si supponamus veram esse sententiam, que multis Theologis visa est probabilis, videlicet Christi humanitatem, quatenus per propriam exitit existentiam prius natura, quam assumetur ad personalitatem Verbi habuisse actionem ex gratia & charitate procedentem, qua suam cum Verbo hypostaticam vniōnem mereretur. Hunc itaq; modū affirmit Astur. esse possibilem. Secundus modus est, si per absolutam Dei potentiam prius natura vel tempore humanitas assumpta fuisset ad existentiam Verbi diuinam, quam ad eius substantiam: tunc enim (inquit) facile intelligeremus Christi animam seu totam eius humanitatem per operationes ex gratia habituali, & ex diuina procedentes existentia mereri hypostaticam vniōnem Verbi cum humanitate; quem dicens modum sequitur Rada in sua 3. p. Contr. 12. a. 3. dub. 1. Aluar. autem disp. 16. negat simpliciter vtrumq; dictum: ait enim supposito, quod humanitas non fuerit producta prius tempore, quam vniōretur Verbo sicut de facto contingit docet fides Catholica non potuisse humanitatē per opera præcedentia in priori natura vel subsequentiā Incarnationē mereri suam cum Verbo vniōnem hypostaticam. Ad sextum quæstū respondet Astur. concl. 4. Christum dominum neque meruisse neque mereri potuisse lue Incarnationis circumstantias, V. g. téporis loci quod ex tali matre nasceretur &c. Ad septimum respondet conclus. 5. Christum neque meruisse neque mereri potuisse, si propriè de merito fiat sermo, ipsam suā Incarnationis continuationem; sed interius addit, potuisse Christum mereri Incarnationis continuationem, sed meritus illud (inquit) esse al extrinseco ex sola Dei acceptatione & promissione; non verò vim meritoriam ex principio intrinseco, videlicet ex gratia vniōnis participaret. Ad ultimum respondet ne-gatique, pag. 472.

Quesitio 1. De singulis ferè propolite Contr. partibus distincte per capita agendum est; quia singulæ propriae opinionis prias habent difficultates. Est igitur.
vñbū offens. PRIMA QVAESTIO; Num Christus meruerit certa Incarnationem? idest vniōnem suā humanitatis fide tenetā hypostaticam cum Verbo diuino, cui connexa est Christū
EL SECUNDA quærens; an humanitatis eandem r-

A vniōnem sibi meruerit? Hec quæstio est contra Pho-tinum hæreticum afferentem Christū fuisse purum hominem & meruisse Deitatem; & contra Originem qui in Petriarchon, cap. 6. docet animam Christi simul cum Angelis & alijs anima-bus à principio mundi fuisse creatam, & per bo-na opera sibi vniōnem cum Vérbo meruisse, vt Deinde pro-basur etiam nullo alio modo cum meruisse.
B A nionem fibi meruerit? Hec quæstio est contra Pho-tinum hæreticum afferentem Christū fuisse purum hominem & meruisse Deitatem; & contra Originem qui in Petriarchon, cap. 6. docet animam Christi simul cum Angelis & alijs anima-bus à principio mundi fuisse creatam, & per bo-na opera sibi vniōnem cum Vérbo meruisse, vt Deinde pro-basur etiam nullo alio modo cum meruisse.
Et quamvis summa confensione Patres & Scholastici doceant, Christum aut eius humanitatē vniōnem hypostaticam ipsius humanitatis cū Verbo nō meruisse merito cōdigni aut merito cōgrui; dissentiūt tamē in assignādo gradū certitudinis huic catholicae veritati. Nam MED. pro-pensa sua prima conclusio afferente Christū non meruisse vniōnem hypostaticam ait, cōclu-sionem hanc sibi videri certam secundū fidē; ad cuius probationē adducit multa diuinæ scri-pturæ & D. August. testimonia; quæ VASQ; & post cum SVAR. ait non satis probare cōclu-sionem esse de fide, nec ipsi meliora producunt: af-firmat tamen Vasq. disp. 21. cap. 1. oppositam cō-clusionem esse errorem in fide, si fermo sit de meritis filios liberi arbitrij. AS TVR. autem ait oppositum quidem dictæ conclusionis esse peri-culosum & non satis tutum in fide, sed non esse expressum errorem loquendo de merito per o-pera, quæ Christus post Incarnationem fuit o-peratus; quamvis (inquit) testimonia, quibus illa conclusio probatur, vt plurimum probent efficaciter, quod non præcesserint aliqua merita in Christo, aut in eius humanitate, quibus suā mereretur Incarnationem.

ALVAR. duo dicit: Primum est si loquamur de merito condigni, certissimum est humanitatē Christi non meruisse per bona opera etiam ordine natura duntaxat antecedentia vniōnem hypostaticam, & opposita sententia est periculosa in fide & valde proxima errori. Secundum est etiā de congruo non meruit humanitas Christi vniōnem cum Verbo, quæ conclusio (inquit) non est ita certa, sicut præcedens; est tamen valde conformis sacris litteris, & opposita est im-probabilis & sacris scripturis parum conser-vata.

M I H I verō tria videntur dicēda: PRIMUM Es t: si fermo sit de merito simpliciter siue de merito condigni, concl. negante Christum suā hypostati-cam vniōnem per opera præcedentia meruisse, esse fidei dogma certissimum. quod arguento, iudicio meo, conuincente sic probatur: Ecclesia in pluri-bus generalibus Conciliis & presertim Niceno Conitan. primo & Ephel. quæ notat Porrecta, hæresim Photini damnavit afferentem, Christum ante parum hominem fuisse & postea per meritū bonæ vitæ obtinuisse, vt esset filius Dei. At eadem hæresis in substantia est afferere Christū aut eius humanitatem prius natura, quam vniōretur Verbo personaliter, hanc sibi vniōnem con-digne meruisse; ergo prædicta conclusio oppo-situm huic errori pronuncians est de fide. Minor probatur: Quoniam hæresis Photini in hoc præcipue posita fuit, quod creditit Christum non ex vi lue conceptionis & nativitatis supernatu-ralis fuisse filium Dei, sed ex proprijs meritiis di-uinitatem siue Dei filiationem sibi comparasse; at hoc idem affereret, qui diceret Christum aut eius humanitatem priusquam Verbo personaliter vniōretur, vniōnem illam hypostaticam meruisse; ergo. Probatur hęc minor, quia nec differe-tia prioritatis téporis & instatū natura, nec dif-ferētia humanitatis terminatæ propria persona-litate, aut sine propria personalitate simpli-citer

citer existentis, antequam Verbo personaliter vniatur, vllā in re præsenti facit in maius, aut in minus erroris varietatem; cum non minus hic, quam hæresis prædicta neget Christum ex vi supernaturalis suæ conceptionis esse filium Dei, & assertat illum per merita propria fibi filiationem hanc acquisiuisse. Et confirmatur primum: quia humanitas existens singulariter in rerum natura secundum multorum opinionem est verè suppositum, & Aristot. in 7 Metaph. eam à supposito non distinxit, & secundum veritatem aequiparatur supposito: Quod autem actu propria personalitate terminetur aut non terminetur, hoc impertinens est & mère per accidens in re præsenti: nam siue meritum vnionis tribuatur humanitatí simpliciter existenti, siue illi tribuatur propria personalitate terminatae, idem in utraq; assertione clauditur error, videlicet Christum non ex vi sua supernaturalis conceptionis sed ex vi proprietorum meritorum esse filium Dei. Secundum confirmatur: quoniam vterque dicendi modus aequè repugnat gratiae vnionis, que omnium gratiarum est maxima: nam vt ait Apostolus Rom. 11. *Sicut gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia non est gratia.* Tertiū confirmatur: quia gratia, idèo non cadit sub merito; quia est principium omnis boni operis, vt ait S. D. in 1.2 q. 114. a. 5. at gratia vnionis, non solum principium est omnis boni operis, sed etiam ipsius gratiae habitualis, iuxta illud Ioan. 1. *Vidimus gloriam eius, quasi vniuersitatem à Patre plenum gratie, & veritatis, & Luc.* 1. *Quod enim certè nascetur sanctum, vocabitur filius Dei.* Quod etiam explicat. S. D. in art. sequenti, & latius quest. 7. artic. 13. & ibidem exppositores. Secundo probatur primum illud dictum ex communi Theologorum consensu dicentium, Christum suam Incarnationem non meruisse. Tertiū probatur ex omnibus illis diuinæ scripturæ testimonijs, in quibus sacrosanctum Incarnationis mysterium specialissimam Dei gratiæ & bencvolentia tribuitur. Quod cum proprietate fieri minimè potuisse, si Christus hypostaticam vniōnem Verbi cum humanitate merito condigni per opera præcedentia meruisset. Loca præcipua sunt. Io. 3. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum vniigenitum daret.* Luc. 1. *Per viscera misericordie Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto.* Ad Tit. 2. *Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri.* Et cap. 3. *Apparuit humanitas, & benignitas Saluatoris nostri.* Ad Rom. 5. Mysterium Incarnationis appellatur gratia. *Sicut enim (inquit) vnius delicto multi mortui sunt, multi magis gratia Dei, & donum in gratia vnius hominis Iesu Christi in plures abundauit.* & Io. 1. *De plenitudine eius omnes accepimus.* Notandum est autem in his duobus vltimis locis Mysterium Incarnationis gratiam & donum simpliciter nuncupari: atque adeò, non solum respectu nostri, sed etiam respectu Christi & eius humanitatis. Quarò prob. ex D. August. multis in locis, quæ refert Med. super hoc a. & Astur. de gratia Christi q. 5. conclus. 1. pag. 454. que perperam interpretatur Suar. vt optimè probat Altar. diff. 15. concl. 1. Alia D. August. loca refert Vafq. diff. 21. cap. 1. *Quintù prob. illud dictum optimis argumentis.* Primum est: Antè vniōnem naturæ humanae cum persona Verbi, Christus non est neque esse potest; ergo neque meruit neque mereri potuit vniōnem humanitatis cum Verbo. Antecedens probatur ex supradictis in articulo 4. vbi declarauimus Christi nomine significari compositum ex humanitate & persona Verbi. Sed quia fortasse dici posset, Christum non secundum se totum sed ratione solius humanitatis priusquam

A vniretur Verbo eandem vniōnem meruisse. Contra hoc sit secundum argumentum: Nulla natura rationalis aut intellectualis potest mereri, nisi prius existat; sed humana Christi natura non prius fuit existens, quā vniiretur Verbo personaliter; ergo non potuit vniōnem hanc cum Verbo mereri. Maior probatur: quoniam in qualibet re operari præsupponit esse, nec oppositum est intelligibile. Minor vero probatur primò: quoniam existentia posterior est subsistentia; quia per hanc sit ipsa natura capax existentiae, vt ostendimus in 1. p. quest. 50. art. 2. Contr. 3. ergo prius humanitas subsistit, quā existat; non subsistit autem, nisi subsistentia Verbi, qua illi conuenit per vniōnem in esse personali; ergo non prius humanitas fuit existens, quā vniiretur Verbo personaliter. Tertium Argumentum est: Gratia habitualis est principium omnis meriti ex condigno; sed gratia habitualis in humana Christi natura non antecedit sed sequitur eiūs vniōnem hypostaticam cum increati Verbi persona; ergo non meruit Christus aut eiūs humanitas ex condigno vniōnem ipsius humanitatis personalem cum Verbo, antequā hæc vniō fieret. Quartum argum. est: Principium quo humanitas Christi in illo priori natura posset mereri, datum est illi intuitu vniōnis & ex ea deriuatur; ergo non potest cadere sub merito illius, nec esse principium meriti illius: Consequentia patet: Antecedens probatur: quia gratia vel auxilia, ex quibus deberet meritum illud procedere, sunt ea, quæ data sunt Christo, non titulus adoptionis sed titulus vniōnis hypostaticæ & filiationis naturalis; ergo supponebant illam & nō potuerunt esse principium merendi illam. Ultimum argum. est: Omnis operatio humanitatis Christi elicita in eo instanti, in quo est vnta Verbo, est infinita dignitatis; ergo supponit vniōnem & nō meretur illam. Antecedens probatur: quia cōceptio qua Beata Virgo concepit Christum in eodem instanti fuit completa per assumptionem humanitatis à Verbo, & fuit conceptio Dei; igitur omnis actio elicita in eo instanti ab humanitate est operatio Verbi; ac per consequens infinita dignitatis: Conseq. verò probatur: quia præmium subsequitur & non supponitur ad meritum. Alias probationes lege, si placet, apud exppositores, ex quibus Vafq. diff. 21. cap. 5. quasdam Suar. probationes, vt inefficaces nititur confutare; sed non vacat nunc de carum ponderare disputare.

E SECUNDО DICO Christum aut eius humanitatem non meruisse de congruo vniōne hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo prius natura, quā illam habet. Probatur hoc dictum eisdem argumentis quibus præcedens: Et confirmatur: quia vniō humanitatis cum Verbo fuit maxima gratia & summum opus misericordiæ & prima radix omnis gratiae habitualis & omnium meritorum; ergo maximè gratis fuit à Deo humana Christi natura concessa; igitur nullum in humanitate Christi præcessit meritum congrui ficut nec digni. Antecedens patet ex sacris litteris supra notatis. Prima consequentia sequitur evidenter ex ipsa ratione gratiæ addita illa regula topica; *Sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis & maximè ad maximè;* Constat autem de ratione gratiæ esse, vt gratis detur, id est absque merito; igitur maxima gratia nullum omnino meritum patietur.

TERTIO DICO, Christum per opera sequentia mysterium incarnationis non meruisse ipsam incarnationem seu hypostaticam vniōem humanitatis cum Verbo. Probatur hoc dictum argumentis secundo, tertio & quarto. Quibus probatum est primum dictum, & eo etiam argumento, quo probatum est secundum dictum; & amplius confirmabit ex notandis in sequenti parte Controversiae.

QVAESTIO TERTIA. An Christus per Dei potentiam absolutam mereri potuerit vniōem humanitatis personalem cum Verbo?

Quæstio 3. Pro quæstionis huius resolutione considerandum est primò, dubitationem non esse de meritis ex præmio ordine temporis aut naturæ mysterium incarnationis precedentibus; quia Christus per ipsam vniōem hypostaticam humanitatis cum Verbo constitutus; ac proinde Christus necessariò posterior est Incarnatione; atque ideo nulla potuerunt esse in Christo merita tempore & natura mysterium incarnationis præcedentia. Difficultas igitur tantum est de meritis incarnationis subsequentibus. Per hæc arbitratur Suar. potuisse Christum secundum absolutam Dei potentiam vniōem sibi intrinsecum humanitatis cum Verbo mereri, cuius oppositum hic satis aperte docet Sanctus Thom. quem omniseius sequuntur discipuli.

Secundò notandum est, idem secundum eandem rationem non posse esse causam & effectum respectu eiusdem in eodem genere causæ; cum igitur meritum in communi loquendo sit causa efficiens moralis præmij, & vno Verbi cum humanitate sit causa efficiens meritorum Christi, non solum Physica sed etiam moralis; quia valorem illis tribuit infinitum, impossibile est eandem vniōem esse primum meritorū Christi. Ex quo sequitur latum esse discrimen inter gratiam Sanctorum Patrum veteris testamenti & gratiam vniōnis comparatione meritorum Christi; quia gratiam Sancti Patres habuerunt ex meritis Christi, veluti ex causa finali præconcepta & volita, antequam esset in re; at gratiam vniōnis non potuit habere Christus ex proprijs meritis, nisi tanquam ex causis eius moraliter efficientibus. Secundò sequitur, exemplum quod assert Suar. de Rege, qui tribuit equum & arma militi in stipendium futuri laboris & militiae, & quasi præmium meritorum eodem equo & armis futurorum, non esse simile; quoniam ut ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. ad 3. & scitè nota Aluar. meritum militis seu bonus vsus armorum, & equi non est ab equo & armis, vt causis efficientibus, sed à virtute prudentia & arte militis, cuius illa, scilicet equus & arma sunt instrumenta: at vniōnis gratia principium est primum efficiens Phys. & morale omnis meriti Salvatoris nostri Iesu Christi; & ideo non potest ex eodem merito, veluti ex causa moraliter efficiente dependere.

Tertiò: recolendum est illud axioma à Theologis omnibus approbatum, & ex diuinis litteris acceptum, videlicet principium meriti non cadere sub meritum, cuius vera intelligentia est, nec actu neque potentia principium meriti cadere sub meritum. Et probatur primò, quia principium meriti proximum gratia est habitualis; quam ex operibus siue meritis non posse dependere docet Apost. Rom. 3. 4. & 11. vbi ait: Si autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia: & sermo est de operibus non solum præconceptibus sed etiam subsequentibus ipsam gratiam: vt optimè probat Valsq. cap. 6. & prima parte,

A dñsi. 91. c. 6. ex quo sequitur eidēter multò magis impossibile esse gratiam vniōis cadere sub meritu; quoniam hæc est maxima gratia, & prima radix est omnis gratiae habitualis tam Christi, quam eorum hominum, qui viua sunt Christi membra, &c. Secundo probatur idem principiū; quia bonitas meriti non debet ex præmio derivari, sed illi præsupponi, & qui meretur, debet eam Deo bonitatē afterre, vt eius intuitu aliquid ei tribuat. Si autem principium meriti, quod tribuit ei valorem, esset ipsum præmium, totius meriti valor esset à præmiante vt sic, & qui meretur nihil suum afferret pro præmio.

B Ex his sequitur Christum Dominum, nec per Dei potentiam absolutam mereri potuisse per opera subsequentia sue humanitatis vniōem cum Verbo personalem. Quod his etiam optimis argumentis probatur primo: Quia meritum nō se habet ad præmium, vt finis ad medium, qui potest præcedere medium, sed vt via ad terminum, vt causa efficiens ad effectum, vt dispositio ad formam: at via, causa efficiens & dispositio præcedunt terminum, effectum & introductiōnem formæ, & oppositum implicat: ergo. Maior quoad causam efficientem probatur à D. Th. de ver. qu. 29. ar. 6. quia meritum est causa præmij. Hæc enim causalis est vera: ideo miles præmiatur quia meretur: & non est causa finalis nā modo præmium est causa meriti; nec formalis, quia meritum potest esse sine præmio; nec materialis, quia licet meritum sit dispositio ad præmium; non est tamen dispositio naturalis sed moralis, quæ pertinet ad genus causæ efficientis; igitur meritum est causa efficiens præmij. Secundo probatur idem: Quoniam implicat per opera subsequentia mereri primam gratiam; ergo. Antecedens probatur; quia totus corum operum valor esset à gratia quæ est principium meriti, & ita qui meretur nihil afferret quod esset suum, sed totum esset præmiantis. Sed idem continget si Christus Dominus per opera subsequentia sue humanitatis vniōem cum Verbo meretur; ergo. Confirmatur; quia nullus per opera subsequentia potest mereri suum esse, siā creationem vel quod sit homo, quoniam hæc supponunt ad meritum: ergo neq; Christus potuit mereri suam Incarnationem, per quam factus fuit homo, quod in illo supponitur ad meritum.

C Tertiò probatur idem: quia nullus potest mereri quod iam habet, vt ostendimus in 1. p. q. 62. a. 4. ergo, &c. Sed ait Suar. Incarnationem vt prædestinatam, esse principium meritorum, & eandem reponit. vt in re exhibitam esse præmium eorum, & ita non esse idem secundum eandem rationem principium & præmium meritorum. Sed contra est confitit.

D E Tertiò probatur idem: quia de ratione causæ efficientis physicæ vel moralis est, vt existat antequam operetur: quia operari supponit esse; ergo Incarnatione vt præuila & vt non existens non potest esse principium meritorū Christi; quia est principium physicum eliciens illam & morale tribuens eis valorem, cuius existentia supponitur ad operationem. Confirmatur; nam gratia præuisa in Petro non tribuit ratione meritorij suo operi ergo neq; hic &c. Secundo. Nā proportionabiliter debemus procedere de Incarnatione & meritis; nā merita vt præsentia necessario supponunt Incarnationem, vt præsentē ex parte principij; quia ex se sunt infiniti valoris, quæ habere nōqueūt sine Incarnatione; & eadem ratione eadē merita, vt præuisa supponit Incarnationem.

nationem, ut preuisam; ergo merita Christi quo-
cunque modo considerata supponunt, ut princi-
pium eorum Incarnationem proportionabiliter
sumptam ut suum principium. *Vltm*: Nihil
Potest dari propter præmium, vel meritum fu-
turum, nisi ipsum meritum exhibuit in re ha-
beat valorem distinctum & non causatum à præ-
mio, alioquin daretur omnino gratis, cum me-
rens soluat id, quod prouenit à præmio, quod to-
tum habet à præmiante; sed merita Christi fu-
tra, propter quæ dicitur dari Incarnationis quando
exhibitentur in re, totum suum valorem habent
ab Incarnatione & consequentibus illam; ergo.

QVÆSTIO QVARTA. An humanitas Christi per Dei potentiam absolutam mereri potuerit uniuersum suum cum Verbo personalem?

Questio 4. Quæstio hæc multiplex est: potest enim **primo** esse de merito humanitatis per opera ex eius naturali facultate procedentia, **secundo** potest esse de merito per opera ex gratia habituali, aut supernaturali Dei auxilio procedentia. **Tertio** potest esse de merito congrui, & **quarto** de merito condigni, quod est duplex; alterum de toto rigore iustitiae: alterum vero iustitiam habens, sed minime rigorosam. **Postremus** de quoconque genere meriti sit quæstio, duplex adhuc eius est membrum: alterum de merito vniōne temporis precedēte; alterum de merito quod sit vniōne prius natura tantum.

Si *questio* *sit de merito humanitatis per opera ex eius naturali virtute procedentia, certum est in doctrina D. Tho. naturam humanam non potuisse per ea mereri uniuersum suum cum Verbo personale: *Quoniam*, vt ait S.D. in 1.2. q. 114. a. 3. prima gratia, ideo non potest cadere sub meritum personæ illam non habentis; quia excedit proportionem nature: at gratia uniuersus hypothetica multo magis excedit proportionem nature, quam gratia habitualis; ergo non potest cadere sub meritum humanitatis: & sermo est de merito tam congrui quam digni, *vt in fine dicti articuli, notat Conr. ex Cap. in 4. dist. 14.* Si vero *questio* sit de merito humanitatis per operam ex gratia habituali aut auxilio supernaturali deriuata, quæ ratione ipsius humanitatis cum Verbo temporis duratione sint priora, certum est humanitatem meritum aliquod respectu uniuersorum habere potuisse; quod pluribus modis per personalem uniuersum. *absolutam Dei potestiam videtur effici potuisse.* *Primum* namq; posibile fuit singularem illam humanitatem prius tempore, quam assumeretur à Verbo, propria & naturali sua personalitate terminari, & per gratiam illi diuinatus infusam uniuersum sibi cum Verbo hypostaticam promitteri, si Deus sua voluntatis decreto & promissione operibus humanitatis sive personæ uniuersum cum Verbo personale veluti præmium constitueret dimisla propria illa personalitate consequendū, & de hoc nulla praesertim inter Thomistis est Controversia. *Secundū* probabile est fieri potuisse, vt humanitas prius tempore quam Verbi personalitate terminaretur, propriam haberet existentiam absque illa personalitate propria vel aliena, & illi gratia & charitas diuinatus infunderetur, qua sibi uniuersum cum Verbo personaliter diuinu[m] præcedente decreto mereretur: hoc enim esse possibile Caletanus & plures ex Thomistis videntur admittere, quod etiam rationi conponat: quia substantia sive personalitas, licet secundum ordinem naturæ sit necessaria conditio, ut operatio procedat ab agente veluti à principio: non tamen est de ratione intrinseca principii operatur: neque videtur esse con-*

A dicitio simpliciter necessaria; ita ut implicet contradictionem esse agens, & propriè vel alienè carere substantię complemento. Tertiù satis probabile videtur, possibile fuisse humanam Christi naturam prius tempore assumi ad unitatem existentia Verbi, quād eius personali substantia terminaretur; quod fieri posse docet Astur. in sepe allegata q. 5. Concl. 3. quo posito certum est humanitatem per gratiam à Deo collatam, aut etiam unionem illam consequentem posse alteram personalem, scilicet unionem cum Verbo sibi promiceret. Quartò fieri potuit, ut humanitas Christi prius tempore vel natura, qua uniretur Verbo, vniaretur Patri vel Spiritui sancto auct Deo, secundum eius substantiam essentialē tribus personis communem, & ut opera ab ipsa humanitate procedentia in illo priori ordinarentur ad merendum Incarnationem Verbi, si- cut etiam opera eiusdem humanitatis unitæ Verbo potuerunt ordinari ad merendum de condigno eiusdem humanitatis unionem cum persona Patris vel Spiritus S. aut cum essentiali substantia Dei. Nam actiones humanitatis unitæ personæ Verbi tantam habent infinitatem personalē & moralem in ratione meriti, quantam habet Incarnationis in ratione præmii. Si autem cogitetur humanitas ut tribus prioribus modis unioni præexistens, haud dubium est, si temporis duratione præexistat, posse per actus ex gratia

C & charitate procedentes, accedente diuinæ voluntatis decreto & ordinatione, non solum ex congruo sed etiam ex condigno vnionem cum Verbo personalem promereri. Nec obstat quod supra diximus, nimirum vnione hæc esse summa gratiam, & esse principium omnis gratiæ & omnis meriti: id enim verum est secundum ordinem præsentem diuinæ prouidentiæ supernaturalis, secundum quem omnium hominum gratia habitualis ex hypostatica vnione veluti ex primo fonte deriuatur: in prædictis autem casibus aliis esset ordo: nam gratia humanitatis tunc ex gratia uniois minime dependereret in genere cause efficientis physicae vel moralis, sed in genere tantum cause finalis; quæ dependentia meritò de condigno in ordine ad unzionem ex illa gratia dependente non repugnat.

ES D^{icitur} querit Asturicensis: an meritum huma-
nitatis in tertio casu, quo scilicet prius tempo-
re diuinæ coniungeretur existentia quām per-
sonalitati, perfectam & exactam haberet iustitiae
rationem. *Cui* *questio* respondet idem author ne-
gando, cuius ratio est: quia Verbi existentia
humanitati communicata parum aut nihil con-
ferret ad illius theriti valorem; atque adeo to-
tus aut fere totus meritorius valor ad habitua-
lem gratiam humanitati collatam esset referen-
dus, ac proinde non esset meritum omnino per-
fectum & rigorosum. Deinde ad infinitum mer-
iti valorem necesse est, vt is qui meretur sit
Deus & homo; adeo vt natura humana & diui-
na persona simul constituant vnum merentem:
tunc autem non esset Deus & homo, cui meritū
conueniret, sed natura tantum humana merere-
tur vt quod existentia verò concurreret vt me-
ra conditio: quo sit vt nulla humanitatis sic vni-
te merita sufficerent ad perfectè & rigorosè me-
rendum similem alterius creatæ naturæ vni-
nem cum existentia Patris aut Spiritus san-
cti, vt ibidem etiam concludit Asturicen-
sis.

*Sed ut liberè dicam quod sentio, impossibilem ar- Humanitatem
bitror esse unióne hanc cum sola existentia Veritatis soli exhibi, sicut nec fieri potest cū existentia tribus perstet et dimi-*

¶ e vniō nō sēni sūmū. Prīmō: quia nō sūnt tress, sed *pōfīc.* vna tantū diuinārū pēsonārū existētia, quā nō est relatiua sed absoluā, vt ostendimus *in 1. p. q. 28. a. 2. in exp. textus ex D. Th. in 1. dīst. 63. q. 1. a. 1. ad 1.* Secundō: quia ex sua propria ratione formalē est vltimā rei actualitas: sicut autem repugnat existētia diuinā: quia purissimus actus est, esse formālē alicuius in genere rerum; ita repugnat existētia diuinā: quia pura actualitas est, esse vltimā rei creatā actualitatem immediate. Et cōfirmatur: quoniam, vt ait S. D. 1. p. q. 8. a. 1. *Eſe* est illud, quod est magis intimum, & quod profundius omnibus inest, cum sit formale respectu omnīū, quae in re sunt: Ex quo principio probat idem S. D. in primo, cont. gent. c. 26. quod Deus nō est esse formale omnium: sequetur enim (inquit) illum non esse super omnia, sed intra omnia; immo aliquid omniū. Tertio probatur idem, videlicet impossibile esse prædictam vniōnem Dei, vel diuinā pēsonā cum humana natura secundūm solam existētiam, & immediate: Quoniam, vt ostendimus *in 1. p. q. 3. a. 4. Contro. 1.* existētia est illa, qua formaliter esistens est ens realē simpliciter in rerum natura: igitur existētia est aliquid rei valde intimum; cum sit ratio formalis constitutiva rei in esse realē simpliciter dicto: hoc autem veluti magna imperfectio diuinitati repugnat; igitur impossibile est Dei, aut diuinā pēsonā existētia cuicunque natura creatā immediate copulari, vt eius esse formale, quo sit existens in rerum natura.

Denique non placet, quod ait idem Author, nimirum meritum humanitatis sic vnitā nō fore de condigno: Nam quando meritum procedit ab operante dignitatis simpliciter infinita seipsum ei à quo meretur subiecte; non solum est meritum condigni, sed etiam est de toto rigore iustitiae: at humanitas sic vnta dignitatem habet simpliciter infinitam ab existētia diuina sibi communicatam; ergo mereretur infinitē & de toto rigore iustitiae.

Nunc de merito ordine tātūm naturā hypostaticā vniōnem præcedente dicendum est. Num scilicet per absolutam Dei potentiam inesse poterit humanitati Christi. Dico itaque primō: Si Christi humanitas propriam habuisset existētiam, aut prius natura assumptā suislet ad existētiā, quam ad subsistentiam Verbi, potuisse per gratiam à Deo acceptam vniōnem sibi mereri cum eodem Verbo personale. Probatur; quia natura cum sola existētia per Dei gratiam potest operari opera meritoria, vt ante diximus: at prioritas instanti naturā sufficit ad verā & propriam meriti rationem in ordine ad aliquid tanquam præmīum, quod natura posterius est; ergo. Minor probatur; quoniam in uno temporis instanti plura possunt eidem advenire, quae sint ad inuicem ordinata secundūm diuersā instantiā naturā, vt patet in igne de nouo genito, cui in eodem instanti aduenient ordinatē, quantitas, siccitas, leuitas, lux & calor: constat autem operationes intellectus & voluntatis in uno temporis instanti posse produci, & S. Th. quodlib. 8. a. 9. & in 2. dīst. 5. q. 7. a. 2. & in Sent. ad Anib. eadem distinctione, q. & a. docet non esse necessariū meritum præcedere præmīum tempore, sed natura tantū, quod etiam nos cum Cai. aduersus recentiores defendimus in p. p. q. 63. a. 6. Contr. vniō. §. Iam vērō superest.

Secundō dico: Si Christi humanitas non habuit existētiam prius natura quā assumeretur à Verbo, impossibile fuit eam sibi vniōnem cum

A Verbo personale prius natura mereri, quā vniōre. Probatur; quoniam ad operandū necessaria simpliciter est existētia ipsius operantis; alioquin essentiā rerum agere multa potuissent ab ēterno, quod fatuum & ridiculū est cogitare.

QVAESTIO QVINTA. An Christus meruerit, aut mereri poterit vniōnis hypostaticā continuationem, & perpetuitatem.

Questiōnisi huius resolutio quoad vtrāmq; partem ex præcedentium fundamētis & definiōtione colligitur, præsētūm vērō ex communi supra posito Theologorum axiōmātē līc argūndo: Principium alicuius meriti non potest esse præmīum eiusdem meriti: sed grātia vniōnis & eius continuatio est per se principium primum & radicale omnium meritorū Christi; ergo continuatio non potest esse eorum præmīum. Maior pater ex prædictis. Minor quo ad eius primā partē est D. Th. locis *supra notatis*: quo ad secundām vērō, scilicet grātia continuationē probatur: quia continuatio principij merendi non ponit in numerū cum substantia ipsius principij, sed tanquam vnum cum ipso computatur, sicut etiam conseruatio rerum non ponit in numerū cum earum creatione: nam vt ait S. D. m. 1. p. q. 104. a. 1. ad 4. conseruatio rerum non est per aliquam nouam actionem sed per continuationē actionis, quae dat esse, sicut etiam conseruatio suminis in aere est per continuationē influxum à Sole; Quemadmodum igitur vna & eadem actio secundū rē est creatio & conseruatio rei create; ita productio substancialis principij meritorū scilicet vniōnis hypostaticā, & eius continuatio vna & eadem actio realiter est; ac proindē sicut conseruatio creaturā passiū sumpta idem est realiter, quod ipsa creatura cum ordine ad Deum conseruantem, ita vniōnis continuatio idem est realiter cum ipsa vniōne passiū sumpta, prout ordinem habet ad Deum vniōnem. Sicut igitur vno humanitatis cum Verbo principium est omnium meritorū Christi, sic & eius continuatio; ergo non minus huic, quā illi repugnat esse præmīum cuiuscunq; meriti. Secundō prob. vtraque pars; quia omne Christi meritorū post vniōnem pendet ab ipsa vniōne conseruata; ergo non potest ipsam vniōnis conseruationem mereri: antecedens est per se notum: nam remota conseruatione vniōnis, sicut non esset Christus, ita non esset aut esce posset Christi meritorū. Conseq. patet ex supradictis; quia idem respectu eiusdem secundūm eandem rationem non potest esse causa & effectus in eodem genere causa: hoc autem esset, si Christus sive vniōnis conseruationem mereretur; quia vniōnis conseruatio, non minus quā vno, causa est omnis meriti, non solum physica sed etiam moralis & meritorū causa est moralis efficiens præmīj. Tertiō: Nullus potest sibi mereri grātia continuationē; ergo neque Christus mereri potuit sive hypostaticā vniōnis cum Verbo continuationē. Antecedens probatur; quia mereri grātia continuationē est mereri perseverantiam: at nullus potest perseverantiam mereri, vt probat S. D. m. 1. 2. quāst. 114. art. 9. Conseq. vērō prob. quoniam idem non potest homo iustus continuationē grātia sibi mereri; quia continuatio grātia est ipsa prima grātia, quae primum & radicale merendi principium est, cui repugnat, vt sit ipsius meriti terminus & præmīum: at vno personalis humanitatis cū Verbo nō minus, sed multo magis primum principiū & prima radix

*Quæſtio 5.
Christi me-
ritocou
meritocou
præmeri
potuisse di
vne vniōnis
meritorū
non op-
petitūm.*

D E

prob. vtraque pars; quia omne Christi meritorū post vniōnem pendet ab ipsa vniōne conseruata; ergo non potest ipsam vniōnis conseruationem mereri: antecedens est per se notum: nam remota conseruatione vniōnis, sicut non esset Christus, ita non esset aut esce posset Christi meritorū. Conseq. patet ex supradictis; quia idem respectu eiusdem secundūm eandem rationem non potest esse causa & effectus in eodem genere causa: hoc autem esset, si Christus sive vniōnis conseruationem mereretur; quia vniōnis conseruatio, non minus quā vno, causa est omnis meriti, non solum physica sed etiam moralis & meritorū causa est moralis efficiens præmīj. Tertiō: Nullus potest sibi mereri grātia continuationē; ergo neque Christus mereri potuit sive hypostaticā vniōnis cum Verbo continuationē. Antecedens probatur; quia mereri grātia continuationē est mereri perseverantiam: at nullus potest perseverantiam mereri, vt probat S. D. m. 1. 2. quāst. 114. art. 9. Conseq. vērō prob. quoniam idem non potest homo iustus continuationē grātia sibi mereri; quia continuatio grātia est ipsa prima grātia, quae primum & radicale merendi principium est, cui repugnat, vt sit ipsius meriti terminus & præmīum: at vno personalis humanitatis cū Verbo nō minus, sed multo magis primum principiū & prima radix

dix

dix est omnium meritorum in Christo, quā prima gratia in homine iusto, igitur Christus nullo modo potuit dicitur vniōnis mereri continuationem. Et confirmatur à simili: quia potentia naturalis, puta intellectus & voluntas, quamvis se ipsam possit per suas operationes naturales perficere, adeò ut perfectio sit terminus operationum; non tamen potest sui continuationem in esse seu conseruationem causare: sed hoc munus est primæ causæ, quæ potentiam in esse produxit; ergo similiter primum merendi principiū & radicalis merendi facultas potest quidem propriam sibi mereri perfectionem, puta augmentum gratiæ, sicut etiam Christus plures sua Incarnationis meruit perfectiones, scilicet immortalitatem, gloriam corporis, & sui nominis exaltationem; at continuationem vniōnis sive substancialis mereri non potuit ob dictam causam; quia scilicet vniōnis cōtinuatio idem est realiter cum ipsa vniōne, nec cum ea, aut cum eius prima productione ponit in numerum.

Quartū prob. idem: quoniam vno personalis tribuit operibus Christi totum valorem meritorum, quem possunt habere; sed non tribuit illis, vt actū sint meritoria cōtinuationis Incarnationis; ergo id non potest tribuere. Maior est certa; quia tribuit illis valorem infinitum, quo nullus potest esse maior in eodem subiecto. Minorem fatetur Suar. nobis in hac quæst. contrariū: Is enim diff. 4. sett. 4. §. Dices ait Christum Dominum nunquam ordinasse suum meritum ad p̄m̄ium infinitum: at continuatio Incarnationis, non est minus infinita, quām ipsa Incarnatio; ergo. Sed probatur illa minor: quoniam alijs gratia vniōnis collata Christi humanitati sine meritis solum fuisset pro primo instanti: quod esse falsum ex eo patet, quod illa gratia de se est continua, sicut qualibet gratia Dei est irreuocabilis, vbi non apponitur impedimentum: ibi autem nullum poterat apponi; quia Christus est impeccabilis. Confirmatur; quia alias totum meritum Christi fuisset exhaustum per tale p̄mium, & nihil amplius de condigno meruisset. Probatur hoc; quia continuatio Incarnationis est tantum bonum, quantum est ipsa Incarnatio; & non minus quām ipsum meritum Christi: est enim eius dignitas infinita; ergo si illa redditur in premium meritorum Christi, nihil amplius ex iustitia debetur illis. Ultimū probatur idem: & p̄mitto p̄m̄d, quod licet Christus, vt homo fuerit temporis mutationi subiectus, vt ait Aug. lib. 2. de peccatorum meritis & remiss. c. 25. qua ratione S. Lucas recentet eius aetatem per temporum differentias. Si tamen loquamur de vniōne Verbi ad eius humanitatem eo modo, quo facta est, illa non tempore, sed aeternitate vel aeterno mensuratur, vt ostendimus in 1. p. qu. 10. ar. 6. vbi diximus existentiam animæ Christi, qua diuina est & increata, dupliciter posse considerari: vno modo secundūm se, & ita mensurari aeternitate & esse ipsam aeternitatem increatam: alio modo vt est esse humanæ nature & animæ Christi supplens excellenter eius esse naturale: & secundūm hanc rationem diximus esse ipsum aetum. Nam, vt ibi latè probauimus, existentia Christi secundūm hanc rationem tota conuenit & cui diffinitio: quatenus autem hoc esse sic vnitur humanitati, vt eam eleuet ad ordinem diuinum, aeternitas est humanitati communicata. Quod non obscurè significat S. Thom. infra qu. 50. a. 2. dicens, vniōnem hanc ex sui natura esse permanentiorem gratia; quam tamen ex Theologis multi docent in suo perfecto statu aeternam esse: quod esse verum in-

A dicat eius operatio connaturalis, scilicet beata vniōne, quæ mensuratur aeternitate. Et idem S. D. in 3 diff. 21. qu. 1. art. 1. & in 3. ad Ambaldum ait vniōnem vel adhesionem humanitatis ad Verbum esse immutabilem, sicut adhesione beatorum ad Verbum: sed immutabilitas est ratio aeternitatis, & adhesione beatorum ad Deum est aeterna; ergo etiam hæc vno. Quod explicat eruditè Cajet. infra qu. 50. art. 2. dicens: *Quoniam ex propria ratione permanentius est esse, quām operari, & esse substantiale, quām accidentale, & esse substantiale diuinum hypostaticè, quām esse accidentale diuinum adoptiuè, tamē permanentius diuina gracie donum est vno personalis carnis ad Verbum Dei, quām gracia adoptionis filiorum Dei. Duxi, vniōnem illam esse immutabilem eo modo, quo facta est: quoniam, vt patebit infra qu. 6. art. 5. facta fuit, vt esset una in actu, & dux in potentia, & vt existente humanitate vno Verbi cum ipsa secundūm se perfueraret, ea vero non existente maneret cum eius partibus vno Verbi, cum anima scilicet & corpore separatis, vt in triduo mortis Christi Domini, quod huius vniōnis immutabilitatem non tollit aut minuit, cum hoc non ex ipsis vniōnis natura proueniat, sed ex defectu subiecti: sicut etiam esse animæ rationalis de se est immutabile & quaternum; quia licet aliquando corpori communicetur & aliquando subtrahatur: hoc tamen non evenit ex ipsis esse defectu, sed ex defectu corporis, quod est ab intrinsecō corruptibile. secundo p̄mitto ex 1. p. qu. 10. ar. 4. & 5. & qu. 14. ar. 13. aeterna & quaterna habere simul totum suum esse, & in se nullam admittere formalem vniōnem vel successionem; sed tantum secundūm extrinsecam coexistentiam temporis.*

Quibus p̄missis sic probatur intentum: In aeternis vel quaternis nulla est formalis continuatio; sed Christus non potuit mereri primum instans sua Incarnationis, vt antea diximus; ergo neque eius continuationem vel conseruationem. Prima propositio probatur: Quoniam in aeternis & quaternis solum reperitur unum instans formaliter indivisiibile, licet coexistenter ad tempus quandam habeat continuationem & quasi successionem ac diuisibilitatem; ergo in illis secundūm se non possunt assignari partes formaliter diuisae aut diuisibiles; sed eorum tota duratio unum est instans formaliter indivisiibile. Ex his sequitur, nec per Dei ordinationem & acceptationem opera Christi Domini potuisse mereri continuationem vniōnis humanæ naturæ cum Verbo personale; quoniam hinc vniōni repugnat ex intrinseca sui ratione esse terminum ac premium meritorum; eo quod ex sui quidditate principium est primum omnium meritorum secundūm duplē modum efficientis, scilicet physicum & moralem. Quare non video, quomodo ab extrinseco per Dei scilicet ordinationem & acceptationem possibile fuerit, opera Christi vniōnis illius continuationem promerer. Nam ad ea, quæ contradictionem implecant, Dei potentia non extenditur; constat autem ex ijs, quæ diximus, implicare contradictionem primum principium gratiæ esse terminum & premium meriti ex eodem principio procedentis. Quamvis autem negandum non sit, hominem iustum mereri de congruo sua gratia conseruationem; non tamen operibus Christi meritum congrui tribendum est in ordine ad continuationem vniōnis hypostaticæ; quia meritum illud congrui, quo iustus homo sua gratiæ continuationem meretur, non tam ex ipsa gratia, quām ex operatis voluntate dependet; at vis tota meritorum Chri-

sti ex ipsa vniōis gratia, vcluti prima radice necessariō deriuabatur. Iam autem diximus, merita Christi, quae ex illa vniōne procedebant, virtutem ex illa habere minimē potuisse ad ipsius vniōnis continuationem promerendam; sicut neque gratia habitualis actionibus hominis iustiūm potest conferre meritoriam, qua continuationem eius siue perseverantiam mercantur.

QVAESTIO SEXTA. An Christus meruerit, aut mereri potuerit circumstantias Incarnationis?

Quæstio 6.
Christum Dominum circumstantias omnes præcedentes concomitantes & consequentes meruisse, quatenus sunt humanum beneficia, solas vero causas quatenus sunt humanae p[ro]p[ri]e beneficiaria meruisse.

quatenus sunt humanae p[ro]p[ri]e beneficiaria meruisse.

PRIMO, Christum eorum omnium effectum meruisse, scilicet hominum, & Angelorum beneficium; meruit. n. Christus ut Incarnationis sua circumstantiae in salutem subsequentium hominum; & in gloriam Virginis & Angelorum redundaret. Ex hoc enim, quod per angelum fuit hoc admirabile mysterium Virgini nunciatum, & per Angelos pastorum manifestatum, magnum Angeli gaudium accidentale receperunt.

SECUNDUM certum est: Christum circumstantias omnes Incarnationem consequentes utrummodo considerat as meruisse.

Quæstio vero est de præcedentibus & concomitantibus circumstantiis: num eas Christus sibi meruerit aut mereri potuerit? Vsq. enim ad utramque partem affirmatiuē respondet. Sed oppositam sententiam habet Asturicensis in alleg. s[ecundu]m qu. 5. concil. 4. Cuius præcipuum fundamentum confutat Vsq. cuius tamen opinio mhi non probatur: nec ea quibus ipse vtitur argumenta coniunctum. Ad evidentiam igitur proposito difficultatis recolendum est illud s[ecundu]m repetitum axioma commune, videlicet: *Principium meriti non potest esse terminus sive merces illius meriti, cuius est principium:* cuius rationem superius esse dixim⁹; quia sequetur idem respectu eiusdem & secundum eandem rationem posse esse causam & effectum in eodem genere & modo causæ; igitur nullum, quod verē & actu principium est meriti aut se tenet ex parte principij meriti, quatenus actu principium est meriti, potest sub idem meritum cadere; ita ut sit eius terminus & merces: constat autem circumstantias præcedentes & concomitantes mysterium Incarnationis se tenere ex parte ipsius Incarnationis & vniōnis hypostaticæ, quatenus principium est omnis meriti; igitur nullius Christi meriti possunt esse merces. *Nec obstat,* q[uod] in mysterio Incarnationis potuisset alias, si Deo placuisset, habere circumstantias locorum, personarum, temporum &c. atque adeo circumstantias, quas actualiter habuit, videantur illi conuenire per accidens; *hoc inquam non obstat;* quoniam hoc ipso quod actu circumstantiae sunt primi principij merendi, se tenent ex parte eius, & ad ipsum primum meriti principium pertinent, prout actu constituitur in rerum natura; atque adeo, quatenus principium est, veluti conditio[n]es sine quibus aut non esset principium hoc i-

Prolepsis.

A dem numero, aut non hæc eadem numero merita causaret. Quod argumentum, ni fallor, id quod intendimus evidenter ostendit. Et opposita Vsq. fundamenta subuertit. Deinde probatur idem; Quoniam homo, cùm iustificatur aut postquam iustificatus est, sicut non meretur neque mereri potest sibi primam gratiam; ita nec circumstantias temporis, loci, personarum, modi &c. pendent enim ista non minus quam prima gratia ex diuina liberalitate & misericordia; ergo multò minus Christus quando per gratiam vniōnis humanitatis cum persona verbi fuit substantialiter constitutus, meruit aut mereri potuit vniōnis circumstantias. Probatur consequentia: quia sicut gratia vniōnis humanitatis cum Verbo magis habet rationem gratia & principij meritorij, quam gratia habitualis, ita circumstantiae se tenentes ex parte gratiae vniōnis magis habet rationem gratiæ doni, & magis accedunt ad rationem principij meritorij, quam circumstantiae gratiae habitualis; ergo magis eis repugnat ante vel post esse terminum meriti, quam circumstantiae gratiae habitualis.

QVAESTIO SEPTIMA ET OCTAVA. An **Quæstio 7.** Christus meruerit aut mereri potuerit quasi extensio[n]em vniōnis hypostatica ad eas materie partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitucionem eiusdem vniōnis factam in resurrectione?

Duo sunt quæsta, quæ singula duas habent **Reponde-**
partes. Ad primum respondeatur, quo ad v-
tramque partem affirmatiuē. Nam & si proba-
biliter dici possit extensionem illam vniōnis ad
partes materie fuisse Christo debitam ex vi pri-
mæ vniōnis, & ex ea absque alio merito conse-
cutam fuisse; eo quod vno personalis, qua
filius Dei factus est homo integer & perse-
stus, requirebat ut omnes humanæ naturæ
partes vna & eadem Verbi personalitate sub-
sistenter; longè tamen probabilius dici potest,
extensionem illam ex ciu[m] meritis fuisse Christo
debitam, cum maioris sit dignitatis & excellen-
tiae perfectionem aliquam ex meritis sibi com-
parare (quando id congrue fieri potest) quam il-
lam absque meritis ex sola liberalitate donantis
D accipere; neque absurdum est candem extensi-
onem Christo fuisse debitam dupli titulo, scilicet
quasi naturalis sequela ex prima vniōne &
titulo meritorum: quibus etiam modis Christo
debita fuit gloria corporis. Hæc enim meritis &
gloriæ animæ, ut ad eam naturaliter consequens,
debebatur.

Ad secundum verē dico Christum Dominum resurrectionem suam, quæ quasi restitutio fuit vniōnis, sibi meruisse: huic enim non repugnat esse terminus ac præmium meritorum, sed maxi[m]e contuenit excellentiæ Christi. Dux autem Christi resurrectionem fuisse quasi restitu-
tionem vniōnis humanæ naturæ cum Verbo; quia E verē & simpliciter nunquam fuit vno illa hy-
postatica resoluta: nam partibus humanitatis,
scilicet animæ & corpori semper fuit vnta per-
sona Verbi; sed quia per animæ separationem à
corpo humanitas esse desij: consequenter etiam vno personalis cum ea cessauit, quæ rursus post triduum humanitate per vniōnem animæ &
corporis reparata, quasi naturali concomitantia
fuit restituta.

PRIMA CONCL. Dicere Christum aut eius hu-
manitatem vniōnem hypostaticam ipsius humanitatis deducere,
cum Verbo per opera mysterium Incarnationis præ-
dicta condigne meruisse est error in fide. Hæc patet,,
ex dictis.

SEGUN-

SECUNDA CONCL. Christus aut eius humanitas non meruit de congruo vniōne ipsius humanitatis hypostaticam cum Verbo diuino prius natura, quā illam haberet. Hęc patet ex dictis.

TERTIA CONCL. Christus per opera sequentia mysterium incarnationis non meruit ipsam Incarnationem. Hęc patet ex dictis.

QUARTA CONCL. Christus per Dei potentiam absolutam mereri nō potuit vniōnem humanitatis cum Verbo personali. Hęc patet ex dictis.

QVINTA CONCL. Per absolutam potentiam fieri potuit, vt humanitas temporis duratio p̄r̄existeret incarnationi, & per opera ex diuina gratia habitu procedurali, vniōnem sibi cum Verbo personali mereretur. Huius conclusionis sensus, & veritas patet ex dictis.

SEXTA CONCL. Si Christi humanitas prius natura propriam habuisset existentiam cum propria, vel sine propria personalitate, aut prius natura assumpta fuisset ad existentiam, quā ad subsistentiam Verbi, potuisset in priori instanti naturae per gratiam à Deo acceptam vniōnem sibi mereri cum ipso diuino Verbo personali. Hęc patet ex dictis.

SEPTIMA CONCL. Christus nec meruit nec per Dei potentiam absolutam mereri potuit vniōni hypostaticae continuationem & perpetuitatem.

OCTAVA CONCL. Christus nec meruit nec mereri potuit incarnationis circumstantias.

VLTIMA CONCL. Christus meruit extensionem seu quasi extensionem vniōni hypostatica ad eas materiae partes, quas paulatim per nutritionem acquirebat, & restitutionem seu quasi restitutionem vniōni factam in resurrectione cum humanitate secundum se totam. Hęc conclusio quo ad primam est valde probabilis, vt supra diximus: Quoad secundam verò partem sic probatur: Christus meruit suam resurrectionem; ergo meruit etiam restitutionem seu quasi restitutionem vniōni factam in resurrectione. Antecedens colligitur ex sacris litteris ad Philipp. 2. Vbi de Christo loquens Apostolus, ait: Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltauit illum & donauit illi nomen &c. Vbi sanctus Doctor exponens illa verba: propter quod & Deus exaltauit illum, ait: scilicet vt de morte resungeret. Item de immortalitate ad immortalitatem, &c. Et infra quest. 53. art. 1. ait: necessarium fuisse Christum resurgere, ad commendationem diuinae iustitiae, ad quam pertinet exaltare illos, qui se propter Deum humiliant secundum illud Luc. 1. Deposit potentes de sede, & exaltant humiles. Et quia Christus propter charitatem & obedientiam Dei se humiliauit usque ad mortem crucis, oportebat vt exaltaretur à Deo usque ad gloriosam resurrectionem. Eandem expositionem verbis Apostoli supra notatis tribuunt Glossa, Beda & Augustinus, Dionys. Carthus, Caietanus & alij communiter. Eandem veritatem docet Hieronymus exponens illud Psal. 44. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem, propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo latitia p̄r̄ oneribus tuis. ait enim vñctionem illam fuisse oleum resurrectionis, ascensionis & dominationis &c. quo Christus delibutus fuit in præmium bonarum actionum. Quod etiam significat Christus Luc. 24. cum duobus discipulis eunibus in Emmaus, ait: Nonne sic oportuit pati Christū, & resurgere à mortuis, & ita mirare in gloriam suā? Consequens verò probatur; quia nomen resurrectionis Christi complectitur, non solum humanae Christi nature reparationem, sed etiam vniōnis eius hypostaticæ cum verbo restitutioinem: alioquin resurreccio Christi quatenus est

A Deus & homo non esset; est enim Deus homo nō per solam vniōnem corporis & animæ scorsum cum Verbo, sed per vniōnē totius humanitatis, tam secundum partes quā secundum se totam cū ipsa persona Verbi. Cum itaque per resurrectionem reparata fuerit humana Christi natura, & virtus Verbi cum ea personalis, si Christus meruit sue humanitatis reparationem: eadem ratione videtur vniōnis hypostaticæ cum ea restitutioinem mereri posuisse aut etiam actu meruisse.

CONTRA primam & secundā concl. arg. Vasq. *Argumēta.*
diss. 21. ca. 1. Si contra fidem est meritum tam con- *ad solutio-*
dignum quā congruum Christo concedere ad *nes.*
vniōnem, idem etiam cēndum esset de merito *cont. 1. &*
congrui iustorum hominum ad eandem vniōnem *2. conc. ob. 1.*
promerendam: At hoc non admittunt Thom. ergo nec illud ab eis est afferendum. Sequela maioris probatur; quia nulla potest esse maior ratio, vt negent hoc meritū Christo, & concedant illud hominibus iustis; ergo. Probatur assumptū, quia vniō hypostatica tam hominibus quā Christo fuit gratia, quā sine meritis datur; ergo. *Et confir-*

matur: quoniam ex testimonij quā Medina producit, solum constat hominibus esse gratiam; ac proinde illorum meritum excluditur. *Secundū tā ob. 2.*

meritum congruum, quā condignum cuius intuitu aliiquid datur, in eo, quod datur, tollit verā rationē gratiæ & doni respectu accipientis, si meritū sit ex proprijs viribus; si autem sit meritū ex alia priori gratia, non tollit omnīnō rationē gratiæ & doni; sed efficit, vt id, quod datur sit secunda gratia, quā dicitur gratia pro grātia; ergo licet Christo concederemus meritum congrui, ex alia tamen priori gratia ipsa vno etiam gratia foret, non quidem prima sed gratia pro gratia. Tertiō: quia concederet meritum aliquod humanitati Christi, quo obtinueret suam vniōnem cum Verbo, non cogebatur sentire cum Photino; ergo. Probatur assumptū: quoniam hic hæreticus ita dixit: humanitatem illam suis meritis promeruisse Deitatem, vt ipsa non meruerit hypostaticam vniōnem cum Deo, sed solam vniōnem per gratiam adoptionis.

Ref. ad primum fallam esse maioris consequētū.

Ad cuius probationē negatur assumptū: quoniam in Christo vniō hypostatica fuisset efficiens meriti causa tam physica quā moralis, & meritū fuisset præmij causa moralis efficiens; Quod esse impossibile constat ex Philosophia; at non fuit vniō hypostatica vlo modo efficiens causam meriti sanctorum Patrum, sed finalis tantum; & ideo potuit vniō illa sub meritū cōgrui SS. Patrum cadere, & ab eo quodam modo, vt à causa moraliter efficiente dependere.

Ad confirmationem dico duo ex testimonij supra notatis glossam Vasq. non admittere, cū absoluētē loquantur, vt supra dictum est. *Ad secundū*

negatur assumptū, quoad secundam partem, quā sola ad rem præsentem pertinet: non autem est vera de merito congrui, de quo loquimur respectu vniōnis seu incarnationis, à qua veluti à prima gratia & vt à causa finali derivata est Sanctorum Patrum gratia cum omni eorum merito. *Sol. ob. 3.*

Ad tertium negatur antecedens. Ad cuius probationē negatur consequentia; quia licet is, qui meritū illud concederet humanitati Christi, non cogebatur sentire cum Photino in vera Christi Deitate negata: cum eo tamen conueniret in afferendo Christi merito respectu Deitatis: & tanto maior esset eius error, quanto vera Deitatis acquisitione similitudinis eius acquisitionem excedit. Nam quis nō videat maiorem esse absurditatem afferere humanitatem

hanc

hanc posse suis meritis veram sibi Deitatem comparare, quam posse sibi verae Deitatis similitudinem suis actibus promereri? constat autem utrumque illius haeretici dictum, ut haeresim ab Ecclesia fuisse condemnatum.

Contra easdem concil. sunt argum. quæ referunt & solvunt Medin. super hoc art. Asturic. in allegata q. 5. & Aluarez disp. 15. & Rada in allegata Contra.

CONTRA tertiam conclusionem sunt arg. quæ referunt & solvunt Medina super hoc ar. Suarez disp. 10. sect. 4. Asturicensis in allegata q. 5. Vazquez disp. 21. cap. 7. Rada vbi supra. Aluarez disp. 15.

CONTRA quartam conclusionem sunt arg. Suan. in d. sect. 4. quæ refert & solvit Aluar. disp. 16.

Contra 6. concil. Vazq. Obi. 2.

CONTRA sextam conclusi. argum. Vazq. cap. 6. primi: quia aut opera quæ simul tempore cum vnione incepunt, erant meritoria vnionis, quatenus digna reddebantur ex ipsa vnione, aut quatenus prius natura considerantur, ut profecta ex solo auxilio gratia operantis & cooperantis, & effecta digna ex gratia habituali; at neutrum dici potest; ergo. Probatur primum duci non posse, quia vno hac ratione est causa dignitatis operum; ac proinde principium meriti: principium autem meriti non cadit sub meritum, cuius est principium. Secundum autem esse non posse probatur: quia gratia habitualis & quodlibet auxiliu gratiae debet considerari vt posterius quid ipsa vnione hypostatica; ergo neque per talia opera humanitas vnionem mereri potuit. Antecedens probatur primi quo ad gratiam habitualem: quia si gratia habitualis data fuisset Christo non ratione vnionis hypostatica & Deificationis naturæ humanae, sed ex sola voluntate Dei absque dubio daretur ex solo affectu adoptionis; ac proinde Christū hominem filium adoptiuū constitueret: at hoc est absurdum; ergo fatendum est gratiam habitualem necessariò datam fuisse humanitati intuitu gratiae vnionis; ac proinde neque natura priorem fuisse ipsa vnione. Maior probatur; quia gratia habitualis secundum se constituit Filium Dei, non naturalem sed adoptuum. Minor probatur: quia adoptio cum vnione hypostatica omnino pugnat, & humanitas unita Verbo adoptari non potuit. Deinde probat antecedens principalis argumenti, quoad alteram eius partem, scilicet nullum auxilium gratiae dari potuisse humanitati nisi intuitu vnionis: Quia nullum opus potuit esse in Christo, quod non est infinitè dignum & meritorium: sed ad hanc infinitam dignitatem, necesse est vt opus ntitatur vnione ipsa tanquam principio; vt ita sit opus humanitatis Deificationis; ergo &c. Prima propositio probatur; quia nullum opus potuit esse in Christo, & non est infinitè dignum & meritorium. Secunda vero probatur: quia si intelligeretur opus aliquod procedere vnionem, tanquam dispositio ex parte efficientis, illud non est opus naturae Deificationis; ac proinde neque infinitè dignum. Quemadmodum si opus aliquod ex se non sanctificans animam procederet ex parte efficientis infusionem gratiae habitualis, illud non est meritorium vitæ æternæ; quia non est ab homine iusto. Responde secundum verum esse, nimis data hypothesi quod humanitas prius natura propriam haberet existentiam, quam vniuersit Verbo, opera illa quæ simul tempore cum vnione incepissent, fore meritoria vnionis, quatenus prius natura considerantur vt profecta ex solo auxilio gratiae operantis & cooperantis, & effe-

A Etia digna ex gratia habituali. Ad argum. aduersus hanc partem, negatur antecedens quo ad utramque partem loquendo de potentia Dei absoluta. Ad probationem minoris partis negatur minor. Ad eius probationem dico adoptionem simultaneam non autem præuiam vnioni hypostaticè repugnare: hac enim esset veluti dispositio, que adueniente vnione cessaret. Ad probationem vero secunda partis negatur consequentia: quia licet nullum opus fuerit aut esse potuerit in Christo, quod non esset ex se infinitè meritorium; tamen secundum Dei potentiam absolutam operationes omnes humanitatis, quas prius natura quam vniuersit Verbo producere potuisset, finitè tantum essent meritoria.

Contra eandem conclusi. argum. quidam recentiores viri doctissimi. Primus: quia ordo naturæ ad ubi.

existentiam substantiali mediante subsistencia & personalitate est adeo intrinsecus & quasi essentialis, vt non videatur posse à Deo mutari; ergo fieri non potest vt humanitas propriam habeat existentiam sine personalitate. Antecedens probatur; quoniam actus secundus & accidentialis supponunt actum primum substantiali, qui est intrinsecus ordo inter existentiam substantiali, quæ est ultimus actus eius, & subsistentiæ vel personalitatæ, quæ est actus ratione cuius natura est capax existentiæ. Confirmatur: quia operationis meritoria non potest esse sine existentia; quia est actus secundus ex natura rei supponens primum, sed etiæ subsistencia est actus prior ex natura rei suppositus ad existentiam & per consequens ad operationem; ergo. Responde falsum esse antec. Ad cuius probationem dico non esse eam connexionem & ordinis necessitatem inter subsistentiæ & existentiam, quæ est inter formam & operationem, seu inter actum primum & secundum; quia propriè loquendo existentia non est actus secundus sed ultima actualitas, quam secundum ordinem rerum naturalem præcedit subsistencia: quem tamen ordinem potest Deus immutare impediendo naturam à proprio complemento, quod est subsistencia, & illi immediate existentiam substantiali tribuendo, secundum quam res est ens reale extra causas suas substantialiter existens, sed non actu subsistens, prout subsistere dicit naturæ terminum; quamuis ester subsistens, prout subsistere dicit modum substantiae proprium distinctivum eius ab accidente cui conuenit inhaerere. Et per hoc satisfit etiam confirmationem.

Secondo: Per Dei omnipotentiam res non existentes non potest effectuè operari; ergo per eandem omnipotentiam, quod non existit vt quod, non poterit operari vt quod, & per consequens, licet humanitas posset recipere existentiam sine personalitate; non poterit tamen operari vt quod; nec mereri vt quod; quia hoc est proprium suppositi existentis vt quod, & humanitas sine personalitate non est suppositum existens vt quod. Confirmatur: quoniam, vt iniuniat Caetan. in q. 4. art. 2. § simpliciter autem, &c. Suppositalitas est ratio formalis exiftendi vt quod, & recipiendi alias denominaciones exempli gratia, quod aliquis sit filius, pater, operans &c. ergo sine illa Deus non potest facere, vt humanitas sit existens & operans vt quod. Probatur consequentia: quoniam effectum formale, etiam secundum non potest Deus dare nisi mediante forma, sicut effectus secundus quantitatis est facere subiectum capax albedinis vel loci commensuratiæ; & tamen Deus non potest ista tribuere sine quantitate. Responde nullam esse consequen-

quentiam absolutè loquendo: quoniam operari A vt quod, potest intelligi dupliciter: *Vno modo*, prout operans vt quod dicit agens habens debitum naturæ terminum & complementum, quod est complementum subsistentiae: *Alio modo*, quatenus operans vt quid, distinguitur præcisè contra agens, vt quo: Si primo modo fumatur operas vt quid, admissa consequentia dico in eo casu humanitatem fuisse operaturam vt quid secundo modo: Qui modus operandi sufficit, vt ei tanquam agenti principali tribui possit actio meritoria.

ad conf. Ad confirm. dico suppositalitatem esse rationem propriam & adæquatam existendi vt quod primo modo, non autem secundo modo; quia talis modus potest etiam per Dei potentiam causari per existentiam immediate naturam actuantem.

obj. 3. *conf.* Tertiò: Ideò Theologi docent in Deo dari subsistentiam absolutam praintellectam personis; quia Deus præintellexus operatur vt quod, Verbi gratia creat; & operatio est actus subsistentis: at li daretur operatio sine subsistentia, hæc ratio nulla esset; ergo. Confirmatur: nam vt concedit Vasquez, contra quem etiam procedunt hæc argumenta, idem est terminus & principium operationis; sed humanitas quantumvis existens nequit generari, produci, predestinari, adorari aut esse filia, vt habet D. Th. *infra q. 24. a. 1. ad 2.* & *qu. 25. a. 5.* ergo neque operari vt quod; quia subiectum filiationis est subiectum quod & principium operationis. Respon. maiorem apud Theologos esse veram loquendo de Deo operante vt quod, non vt præcisè distinguitur contra operans vt quo; sed prout dicit operans habens debitum naturæ terminum & complementum; hoc enim est subsistentia: quod certum est diuinæ naturæ desse non posse, à qua nulla potest abesse perfectio: non est autem eadem ratio de natura creata. Unde argumentum concessa maiori de tali operante negatur minor; licet possit in rebus creatis per Dei potentiam esse aliud operans vt quod distinctum præcisè contra operans vt quo, non tamen in Deo. Ad confirmationem negatur antecedens de potentia Dei absolute loquendo: dictum autem D. Th. intelligentum est de potentia Dei ordinaria.

obj. 1. *conf. 7. concl. argum. Suar. sett. 4.* Primò: quia licet vno & eius perpetua conservatio physicè non distinguantur; quia per conservationem nulla res auditur rei permanenti & de se æternæ: tamen moraliter considerata, & in ordine ad libertatem causæ conservantis multum diffat, vt se constat; ergo Christus meruit perpetuam conservationem, vniuersitatis. Et confirmatur; quia nulla est ratio cur non potuerit mereri aut actu non meruerit Christus, vt post mortem suam anima & corpus Verbo unita permanerent; cùm sub valore operum eius hoc totum contineri posset, & non videatur à Deo debitum alius titulus, & quamuis esset debitum, non esset propter eam causam negandum meritum. Secundò Christus meruit vt perpetuò glorificaretur tanquam Deus homo; ergo etiam meruit vt ea dignitas perpetuò conservaretur in humanitate sua. Antecedens probatur; quia in hoc sensu dicitur dignus diuinitati. Respon. ad primum, nullam esse consequiam, quia licet moraliter differant vno & conservatio in ordine ad libertatem causæ conservantis: hæc tamen differentia non sufficit ad rationem meriti respectu conservationis: Quoniam vt ante diximus, non

minus vniuersitatis conservatio quā vno ipsa principium est omnis meriti in Christo, quatenus homo. Et per hoc diluitur etiam *confirmatio*; quia ratio sufficiens ac evidens, cur vniuersitatis continuatio non possit cadere sub merito, iam assūgnata est; quia scilicet est principium omnis meriti. Secundo Respon. quod data simul vniione immutabili sine meritis, simul etiam datur sine meritis tota eius duratio; quia est æterna & seruato ordine illi connaturali non potest corrumpi; ac proinde non datur neque dari potest ex meritis vniuersitatis continuatio. Sed contra priori *replica.*

ad conf. *repon.* est argumentum. Quia continuatio Incarnationis pro die crastino non est principium meriti hodierna die; ergo potest cadere sub illo. Antecedens probatur; quia etiam In-

carnatio Christi non continuaretur pro secundo die, possit esse principium merendi in primo die. *Respon.* falsum esse antecedens, nam continuatio

non est formalis, sed solum virtualis in tali vniione & formaliter est tota simul; & idem si ipsa nunc est principium meriti, etiam ipsa secundum existentiam, qua coexistit tempori futuro, est principium illius: quod autem per Dei potentiam possit cras non esse, non impedit co-existentiam illius ad diem crastinum; cùm etiam visio beata, quæ formaliter est æterna & indivisiibilis, coexistat anno futuro; & tamen ante illum potest à Deo destrui. Ad secundum negatur consequiam; quia glorificatio Christi; quatenus Deus & homo, posterior tempore est vniōne, nec est principium meriti sicut vno; & idem potuit quidem Christus mereri, vt glorificaretur tanquam Deus & homo; & vt hæc glorificatio perpetuò duraret: non tamen mereri potuit ipsam materiam seu causam glorificationis, scilicet hoc quod est esse Deum & hominem. Secundò *respon.* Vniuersitatem esse æternam & totam simul; & idem &c.

Contra eandem conclus. argument. Vasq. cap. 8. Quia Christus meruit gloriam corporis & resurrectionem illius; ergo etiam in perpetuitatem vniuersitatis. Probatur illatio; quia Christus non meruit gloriam corporis separati à Verbo; ergo. *Respon.* nullam esse consequiam. Ad cuius proba-

tionem negatur consequiam; quia licet ad gloriam corporis requireretur vno eius cum Verbo, illa tamen erat donum Dei gratuitum & prima gratia, cui repugnat esse terminum meriti. *Sed dices.* Christus meruit vt humanitas per mortem delicta repararetur per resurrectionem; ergo etiam meruit aut mereri potuit, vt eius vno cum Verbo restitueretur. Probatur consequiam; quia vtrumque simul desit & simul utrumque fuit reparatum. *Respon.* hoc argum. probari Christum mereri potuisse vniuersitatis hypostaticæ quasi reparationem, non autem vniuersitatem simpliciter; quia nunquam simpliciter desit; cùm semper corpus & anima fuerint in unitate personæ coniuncta diuinitati, sed cessauit tamen secundum quid seu secundum quandam eius extensio nem & complementum; prout scilicet prius ad formam totius, scilicet ad humanitatem ex anima & corpore simul coniunctis resultante extendebat, quæ extensio desit in morte, & post triduum fuit gloriosa resurrectione reparata: Quæstio vero nostra est de continuatione vniuersitatis simpliciter; non autem de continuatione aut reparatione, quo ad hanc vel illam eius rationem, & de conservatione etiam simpliciter intelligenda est nostra conclusio, quam probant efficaciter argumenta supra posita. Quod autem haec sint rationi consona probatur; Quia vni-

Vasq. obj.
concl. eam.

inf.

sol.

sol.

vniōni hypostaticæ simpliciter & absolute A sumptæ conuenit per se primò, vt sit prima gratia & fons omnium meritorum ; ac proinde illi per se primò & propriè repugnat esse terminum meriti ex eadem persona procedentis : Eidem autem vniōni quatenus ad humanitatem extendit, vt est ab anima corporeque distincta, veluti forma totius secundariò conuenit ratio primæ gratiæ ; & ideo sicut manente vniōne hypostatica , tam corporis quam animæ cum persona Verbi potest vniō humanitatis secundum se cum Verbo celare & de nouo restituī, sic in restitutione iam non habet formaliter loquendo rationem prime gratiæ, sed materialiter tantum; quatenus vna est vniō secundum rem cum vniōne hypostatica corporis & animæ, cuius vniōnis hoc est complementum: formaliter autem prout scilicet vniō præcisè est humanitatis illi post definitionem restitura , terminus est meritorum Christi . Supponimus hac responsione diuini Verbi personalitatem prius natura corpori & animæ fuisse communicatā, quam toti humanitati, quod inferius explicabitur cū Cai. q. 6. a. 1. & b.

Asturatio modo diluit argumentum dicens, reunionem Verbi cum humana natura secundam se totam non fuisse factam ex vi resurrectionis , sed cum Verbi in triduo mortis esset vnitum ipsis nature partibus, ad eam pertinebat, vti eius suppositum , ita vt facta natura reintegratione, naturaliter consecutum fuerit, vt maneret tali supposito vniā ; atque ideo (inquit) formalissimè loquendo haec reunio Verbi cum integra humanitate, non tam est tribuenda Deo, vt resurrectionis auctori, quam eidem vt auctori Incarnationis . Sed quia naturalis hæc sequela non repugnat rationi meriti , vt pater de gloria corporis Christi, quam ex anima gloria naturaliter effluit , & tamē eam Christus passionis humilitate promovet; ideo prior illa nostra respondio magis arridet.

C O N T R A oīt auām conclus. arg. Vasq. volens
Dbi. V. sq. cōt. 2. cōt. 1. probare circumstantias omnes, non solum consequentes, sed etiam antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requiritur non erant ad ipsam, fuisse tamen peculiare beneficium, sub merito humanitatis cedisse, non solum quatenus haberunt rationem beneficij respectu aliorum; sed etiam respectu ipsius humanitatis. Sic igitur arguit. Propter meritum in tempore futurae aliquid interdum datur, vt patet in gratia antiquorum Patrum; quæ data fuit ante meritum Christi; ergo circumstantiae etiam illæ, quæ fuerunt prius duratione aut simul tempore cum merito Christi, potuerunt cadere sub eius merito . **Secundū circumstantiae Incarnationis vel tempore antecedentes vel concomitantes mysterium non comparabantur** cū merito Christi, tanquam principium illius, sicut vniō ipsa comparabatur, ergo potuerunt cadere sub Christi merito, licet vniō cadere non potuerit. Conseq. patet ex supradictis. Antec. vero probatur discurrendo per singulas circumstantias: Nam quod annunciatum fuerit mysterium per angelū, predicatum per Prophetas, factū in ciuitate Nazareth, quod humanitas cōcepta fuerit ex Virgine incorrupta, ipsa etiā consentiente, quod ex Virgine sine peccato, & alia huiusmodi omnino accidentariè se habuerunt cū ipso mysterio & vniōne, quæ fuit principium meriti; ergo non se habuerunt per se ex parte principij ad ipsum meritem; ac proinde sub illud cadere potuerunt. Antecedens probatur; quia, si aliqua ex predictis circumstantijs se habuisset, ex parte

principij, esset circumstantia talis matris; at hæc non se habuit hoc modo; ergo. Probatur hæc minor : Nam quod mater fuerit de stirpe Regum, quod fuerit Virgo sine peccato, quod tam profunda humilitate consensum præbuerit; quæ videtur beneficia aliqua facta humanitati Christi, omnino accidentarium fuit ipsi vniōni; ergo hæc circumstantia omnino accidentariè se habuerunt cum principio merendi; ergo non se tenent ex parte principij. Antecedens probatur; quia eadem omnino esset, etiam hæc circumstantia defuisse. Deinde, quod ex hac numero multe concepta fuerit humanitas, qua vniā fuit Verbo: fuit etiam circumstantia accidentaria comparaata cum ipsa vniōne . Tertiū si ab hac matre separemus catena ornamenta dicta, & puram mulierem consideremus, non fuit beneficium peculiare ipsius humanitatis, quod sub merito illius caderet. **Tertiū principaliter probat Christum** de facto circumstantias meruisse per opera posterius tempore facta & primò considerando circumstantias, quatenus fuere beneficia ipsorum hominum, & Angelorum: Quia ea singularis gratia & beneficiū meritis Christi scribi debet, & pro his omnibus gratiæ ipsi Christo agēdæ sunt, vt manifeste patet in dispositione, qua Virgo ad hoc mysterium preparata fuit: hanc enim ex meritis ipsius Christi habuisse dubitare non licet. Et quamvis Angelis non fuerit data gratia bene operandi in via & gratia ex meritis Christi, tamen certum est multa quæ pertinent ad gloriam ipsorum accidentiarum, per meritum Christi habuisse; qualis fuit annuntiatio huius mysterij.

Quarto probat idem quo ad circumstantias consideratas, quatenus fuere beneficia ipsius humanitatis Christi : Quia Christus nullum à Deo beneficium accepit sine meritis, quod sub merito ipsius caderet potuit: ergo. **Et confirmatur,** quia Christus gratias condignas Deo reddidit pro his singularis circumstantijs & beneficijs: at ipsæ circumstantiae non fuere requisita ex parte principij merendi, vt probatum est; ergo ipsa gratiarum actio pro illis beneficijs, etiam postea tempore exhibita fuerit, rationem meriti respectu illorum habere debuit. **Resp. ad primum,** nullam esse consequentiam; quia circumstantiae Incarnationis se tenent ex parte principij meritorum ipsius Christi; non autem gratia SS. Patrum. **Ad secundum negatur conseq.** Ad probationem dico, non solum principium meriti, sed omnino quod se tenet ex parte principij meriti, non posse cadere sub merito . Quamvis autem circumstantia illæ non sint principium meriti: se tenent tamen ex parte principij meriti; non tamen omnes, quasi proximè & immediate ad ipsum pertinentes, sed quādam etiam mediante persona diuina, vel mediante humanitatē ad quam proximè plures ex eis pertinebant, vel simpliciter quatenus erat hæc numero humanitas, sicut hæc numero mater substantialiter considerata, vel in ordine ad vniōnem & eius effectum, scilicet redēptionem: decuit enim humanitatē Verbo diuino personaliter vniōnam ex omnibus circumstantijs, non solum vniōni tam excellenti sed etiam vniuersali hominum redēptioni diuinitus aptissimam reddi: quod optimè per illas circumstantias, & alias similes effectum fuisse perspicue patet ex ijs, quæ de singulis illis docuit S. Thom. De circumstantia quidem finis q. 1. a. 2. & 4. de circumstantia vero temporis & Prophetarum in artic. 5. & 6. & qn. 35. art. 8. Quæ non ad solam humanitatem; sed etiam ad Dei personam vniendam humanitati; & ad ipsam

Secunda.

ipsam vniōem in ordine ad redēptionem, & A alios effectus perte[n]t: de circumstantia vero personæ matris, tam secundum eius substantiam, quam secundum eius qualitates agit S. D. *infra quest. 27. 28. 29. & 30. a. 4.* De circumstantia vero personæ angeli, per quem annūciatum est Incarnationis mysterium, agit in *quest. 30.* De genitoribus autem Matris agit *quest. 31.* Denique de circumstantia actiū principij generatio[n]is Christi agit S. D. in *quest. 32.* In his enim locis docet vniōis hypostaticę congruitatiā tam ex parte Verbi diuinī, quam ex parte humanitatis, & ipsius vniōis secundum se & effectuum eius ex dictis omnibus circumstantijs quam maximè dependere, & idēc licet ex eis multa B sint accidentiā respectu vniōis absolute considerare; illi tamen ut congrue fieret fuere necessariæ. Et quoniam vno principium est meritorum, ideo circumstantiæ ad huius vniōis ac principij congruitatem requisita dicuntur verè ac propriè tenere ex parte principij; non quia simul eum eo influant in actus meritorios; sed quoniam illi tribuant congruentiam tam secundum se, quam ex parte componentium, scilicet Verbi & humanitatis, & in ordine ad redēptionem & aliis effectus. His adde circumstantias matris, temporis & loci ad huius individuæ humanitatis generationem fuisse necessariæ, nam eis mutatis non eadem, sed alia numero fuisse humanitas: circumstantia etiam persona Spiritus sancti, cuius actiua virtute Maria Virgo concepit Dominum Iesum Deum & hominem, fuit simpliciter necessaria; alioquin non Deum & hominem, sed purum hominem genuisset. Igitur hæ circumstantiæ se tenent ex parte principij gratiæ & meritorum, scilicet vniōis non solum quo ad eius congruitatem, sed etiam quoad eius substantiam constitutionem; vel ratione humanitatis ut māter, tempus, & locis; vel ratione ipsius vniōis, ut Spiritus fanetus. Cū itaque circumstantiæ omnes de quibus agimus, ex parte principij meritorum se teneant, & ad ipsius principij constitutionem pertincent, impossibile est, vt eorumdem meritorum sint præmia: & ex his etiam patet, quid dicendum sit ad antecedens & ad eius probationem. Ad tertium respond. gratiam & dispositionem, qua beatiss. Virgo præparata fuit ad concipiendum in se Deum & hominem, fuisse ex meritis Christi, tanquam ex cœla finalitatem autem gratiæ perfectionem, quam ex ipso conceptione recepit, fuisse ex meritis Christi, non solum ut ex causa finali, sed etiam effectiva gloria etiam accidentalis quam Angelus habuit ex annūciatione, ex meritis Christi fuit, ut ex causa finali: Alia vero beneficia in omnes angelos ex Incarnationis mysterio redundantia ex merito Christi, ut ex efficienti causa deriuantur. Ad quartum resipi circumstantias illas omnes se tenere ex parte principij merendi, & ideo non potuisse cadere sub meritum gratiarum actionum vel aliorum operum. Implicat enim contradictionem, principium meritorum & ea quæ ad ipsum formaliter principium est in actu primo vel secundo pertinent, esse terminum seu præmium eorumdem meritorum.

Tertia.

Quarta.

Obi. 1. cont.
Ult. concil.

CONTRA ultimam conclusum quoad secundam eius partem argumentantur quidam recentiores viri doctissimi. Primo: Quia sequetur Christi meritum, tali præmio sufficienter fuisse præmiatum, & nihil amplius illi deberi de condigno: at consequens est absurdum; ergo. Probatur illatio; quia talis vno saltem est æqualis

Naz. in D. Tho. 3. partem

in valore cum merito: cū tribuat ei valorem; ergo, si illa datur in præmium meritorum, præmantur ad æqualitatem. *Reffond.* nullam esse sol. conséq. Ad cuius probationem negatur etiam consequentia; quia merita Christi non ordinabantur per se primò ad iteratam vniōem humanitatis cum Verbo, sed secundariò tantum & consequēter, id est tanquam ad effectum consequentem, ac debitum humanitati per resurrectionem id est iteratam vniōem animæ & corporis resultant. Et ideo Christi merita ad reunionem humanitatis cum Verbo non ordinabantur nisi diminutæ & secundum quid, quatenus scilicet ex restituta humanitatē consequitur, quæ in ordine ad Deum, ut agens secundum prouidentiam supernaturalem se habet, ut materia summe disposita ad iteratam vniōem cum persona Verbi; ita ut meritum ad resurrectionem id est iteratam vniōem animæ & corporis per se primò simpliciter & immediatè fuerit ordinatum, vniōem autem iteratam humanitatis cum Verbo respexerit, quatenus in partibus humanitatis vnit, quasi radicale & virtualiter contingebatur, quod est ad eam ordinari secundum quid, ex quo planè colligitur restitutionem hanc vniōis non esse secundum se, neque simpliciter & absolute præmium meritorum Christi, sed tantum secundum quid, & prout in altero præmio principaliter intèto continetur, scilicet in reuione partium humanitatis ad inuicem ac proinde sequitur, tale præmium sub tali ratione respectum non posse meritis adæquari: implicat enim esse præmium adæquatum, & ad illud merita per se primò non ordinari: quamvis igitur vno hypostatica secundum se merita Christi posset adæquare: si ad illam ut ad præmium per se primò dirigerentur, non potest tamen illorum esse præmium adæquatum, si veluti contenta secundum quid in altero præmio considereretur.

D Secundo: Talis vno consequitur ad vniōem obi. 2. factam in Incarnatione, & ad reuione partium humanitatis inter se, quæ factæ sunt sine meritis; ergo etiam hæc vniō fuit sine meritis. Antecedens probatur innamoratam ex hoc quod sine meritis assumpta est inaccessibiliter humanitas & eius partes, sequitur quod quahocunque ipsa humanitas extiterit fit Verbo vnit: nam humanitas reintegrata in resurrectione debet subsistere per subsistentiam, quia habebat eius anima, quæ est suppositalitas Verbi. Consequentia vero probatur; quia sine meritis datur, quod naturali sequela sequitur ad id, quod gratis concessum est, ergo. Probatur hoc antecedens; quia sine meritis habuit Christus gratiam & beatitudinem & scientiam insufsam; quia sequuntur ad vniōem quæ gratis facta fuit. Quid si dicatur Christum gloriam corporis meruisse, quæ sequebatur ad gloriam animæ, quam habuit sine meritis; contra hoc est, quod illa non sequebatur ad gloriam animæ, ut erat beata solum in ordine ad Deum: quod modo solum anima Christi fuit beata ante passionem. Vnde S. Tho. de ver. qu. 29. a. b. ad 4. ita respondet: *Gloria corporis sequitur ex gloria animæ: quoniam anima est omnino glorificata secundum ordinem ad Deum, & secundum ordinem ad corpus: sic autem anima Christi non erat glorificata, sed solum in ordine ad Deum: secundum autem, quod erat forma corporis, passibilis erat.* Et per hanc responsionem sustinet ibi S. D. Christum potuisse mereri gloriam corporis. Quod idem etiam explicat in 3. dist. 18. q. 1. a. 4. q. 2.

S

Reff.

Respond. nullam esse consequiam. Ad cuius probationem negatur antecedens loquendo de eo, quod sequitur ad id, quod gratis concessum est, & per tempus aliquod esse definit, & cum definito definit: huius enim restitutio sine reparatio sub eodem merito (quamvis non eodem modo) cadit, sub quo cadit illius reparatio, ad quod quali naturaliter & necessario sequitur. Vnde ad probationem antecedentis dicere non esse simile quod assertur pro simili; quia gratia beatitudi & scientia infusa anima Christi sequebantur unionem anima cum Verbo, quae nunquam esse desiderat: & ideo non potuerunt subsequi merita, sicut restitutio dictae unionis, sed priora fuerunt omni merito, sicut & ipsa via anima cum Verbo.

SECUNDA CONTROVERSIA.

An antiqui Patres meruerint, aut mereri potuerint condigne, aut congrue diuini Verbi Incarnationem, aut eius accelerationem, vel circumstantias, aut aliquem incarnationis effectum?

*Sensim que
stii.* **N**OMINE Patrum antiquorum non Sancti solum Mosaicae legis; sed omnes etiam leges naturae iusti comprehenduntur; Quibus Incarnationis mysterium explicitè vel implicitè fuit à Deo reuelatum, vt ait sanctus D.m 2.2. qu. 2. ar. 7. non minus enim hi, quam illi diuini Verbi Incarnationem sanctis suis operibus ad eam à Deo obtinendam ordinatis mereri de congruo potuerunt. Verum ex Theologis plures Controversiam hanc ad solos legis Mosaicae Patres videntur arcere; non quia legis naturae iustos excludant; sed quia solis istis promissa fuit Incarnationis Verbi diuini, vt ait Apostolus ad Rom. 15. c. in hac verba: Dico enim Iesum Christum ministrum fuisse circumcisionis (id est Iudaici populi) propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones Patrum, gentes autem super misericordia honorare Deum. Et quæstio propriè est de merito congrui, tam respectu Incarnationis, quam accelerationis & cuiuslibet circumstantiæ. Quid autem nomine accelerationis intelligendum sit, dicemus infra.

*Sensim que
stii.* **I**N HAC Controversia quatuor sunt præcipuae Theologorum sententiæ. Ex quibus ultima quæ est D. Thomæ, quatuor habet dicendi modos. Est igitur PRIMA SENTENTIA dicens, antiquos Patres non meruisse etiam de congruo Incarnationem quoad eius substantiam, sed tantum quo ad eius accelerationem. Hanc sequuntur D. Bonaventura in 3. dist. 3. artic. 2. quest. 2. Marsilius eadem distinct. quest. 5. Et Gabriel ibid. 7.

SECUNDA SENTENTIA est affirmans antiquos Patres non solum meruisse accelerationem Incarnationis, sed etiam Incarnationem ipsam, non secundum se, sed quo ad unum tantum eius effectum; non quidem quo ad illum, qui est iustificatio per gratiam, sed quo ad alterum, qui est appetitio Regni celestis. Hanc etiam sequitur D. Bonaventura loco notato, & tribui solet Alesius, sed Vasquez obseruat doctorem hunc non distinguere de merito congrui respectu Incarnationis & accelerationis aut circumstantiarum.

TERTIA SENTENTIA est Vasquezij, dist. 22. c. 4. & 23. c. 5. qui dicit quatuor. Primum est, antiquos Patres non meruisse congrue ipsum mysterium Incarnationis: Ex quo sequitur (inquit) neque meruisse executionem illius, neque prædestinationem. Secundum est, eos congrue

A meruisse circumstantias alias eiusdem mysterij, & earum prædefinitionem. Tercium est, Patres meruisse accelerationem Incarnationis. Ultimum est, antiquos Patres non meruisse singulas Christi actiones, quibus meruit redemptionem, neque tempus peculiaris & determinatum illarum. Eadem sententiam, quoad tria prima dicta sequitur Pesantius, disput. 3.

QUARTA SENTENTIA est D. Th. in hoc ar. & in 3 ad Ant. dist. 4. docentis, antiquos Patres de congruo meruisse diuini Verbi Incarnationem secundum eius substantiam, non tamen ex condigno. Cuius sententiæ defensores varie eam interpretantur, aut proponunt.

Est igitur primus dicendi modus Val. punct. 8. qui tria dicit. Primum est; Patres non solum promeritos esse de congruo Incarnationem quoad tempus, in quo Verbum Dei carnem sumpsit, ut scilicet tunc & ex semine Abrahæ fieret sed etiam absolutè. Secundum est; ex condigno nullum hominem promeritum fuisse Incarnationem. Tertium est; ex hoc ipso, quod beata Virgo & alij sancti meruerunt ex congruo Incarnationem ipsam, meruisse quoq; per eadē opera à Deo præuisa, vt Deus præordinaret & vellet Incarnationis mysterium peragere nam Deus non aliter res prædefiniuit, quam eas exequatur.

Secondus dicendi modus est Suarezij dist. 10. sect. 5. & 6. Vbi octo dictis suam explicat opinionem. Primum est: nullus hominum meruit de condigno Incarnationem filij Dei. Secundum est: nulla pura creatura potuit de condigno propriè & perfectè mereri Incarnationem, etiamsi intercederet Dei promissio; quamvis illa posita esset aliquals ratio meriti aliquam similitudinem habens cum merito de condigno. Tertium est: Posita hac promissione adhuc non esset in illis operibus meritum propriè ac simpliciter de condigno habens seu inducens veram rationem iustitiae. Quartum: eo modo imperfecte, quo potest unus homo mereri Incarnationem in alia natura, potest etiam in propria. Quintum: patres non potuerunt mereri de congruo prædestinationem Incarnationis. Sextum est:

D Non potuerunt antiqui patres de potentia ordinaria mereri de congruo prædestinationem Incarnationis, quoad circumstantias eius. Septimum est: Antiqui patres etiam meruerunt de congruo alias circumstantias Incarnationis, & aliquo modo dici possunt meruisse eiusdem accelerationem.

Tertius dicendi modus est Asturicensis in rel. de gratia Christi, quest. 5. pag. 478. & seq. vbi suam sententiam explicat quinque conclusionibus. Prima est: Si patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, vt propter eorum merita Verbum citius in mundum veniret, quam per diuinum consilium fuerat dispositum, priusquam nostro intelligendi modo Deus merita patrum præuidisset, improbabiliter dicetur patres antiquos accelerationem Incarnationis Christi meruisse. Secunda Conclusio est: SS. patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, vt Deus antequam præuideret eorum merita, decreuerit quidem filium suum in mundum mittere; non tamen designaverit certum tempus, in quo illum esset missurus, sed quo ad hoc expectauerit merita patrum: quibus in sua æternitate præuisis definierit determinatum tempus Incarnationis filii sui, cum aliqua probabilitate dici potest antiquos patres meruisse Incarnationis Christi accelerationem.

Ierationem : sed multò probabilius oppositum A affertur . Tertia eius concl . est : Improbabiliter afferitur Patres antiquos meruisse de condigno Incarnationem Christi Domini , quod secundum eius effectum , scilicet apertione Regni cœlestis . Quarta eius Concl . est : Patres antiquæ legis meruerunt de congruo Incarnationem Christi Domini , & quo ad subiectum & quo ad tempus & quod eius effectus & quo ad omnes eius circumstantias . Ultima eius Concl . est : Opera antiquorum Patrum non meruerunt , vt Deus sua dispositione prædefiniret ab æterno Incarnationem Christi in tempore futuram , sed prius secundum rationem prædefinuit Christi Incarnationem , quām præuidet ipsa Patrum merita : at Patres antiqui meruerunt de congruo Christi Incarnationem , quantum ad temporalem eius executionem ; nam vt sic fuit posterior eorum meritis . Sententiam hanc sequitur Rada in sua 3. p. Controvers. 12. articul. 3. in 2. dubio : sed discordat ab ea in ultima parte quartæ Conclusionis : ait enim antiquos Patres non potuisse de potentia ordinaria mereri Incarnationem , quod omnes eius circumstantias .

Vtimum dicendi modus est Medin . qui dicit tria . Primum est : De potentia Dei absoluta purus homo in gratia Dei existens potuit mereri de condigno Incarnationem filij Dei . Secundum est : De lege , ac potentia ordinaria non potuerunt puri homines , quantumlibet iusti promerenti de condigno Incarnationem . Tertium est : Patres antiqui meruerunt de congruo Incarnationem petendo & orando . Sententiam hanc & precedentem sequitur Aluarez . Sed primum huius sententia dictum non approbat .

Resolutio.

Quatuor sunt huius Controversiae capita in inscriptione proposita , circa quæ versantur omnes Theologorum opiniones supra notatae , scilicet ipsa Incarnationis substantia , eius acceleratio , reliqua circumstantie , & eiusdem Incarnationis effectus , secundum hac enim sola vel omnia vel aliqua videntur posse ad mysterium Incarnationis sibi & humano generi promerendum merita Patrum extendi . De his igitur singulis breuiter , ac dilucide agendum est . Sed præmittenda primò sunt communia quædam his omnibus capitibus fundamenta .

*Diligua-
meritum
in condigno
congruo,
v. virtutis
moderatio
meritum ,
condi-
tiones ,
differentia
debetur*

Notandum est igitur duplex esse meritum ; alterum de condigno ; & alterum de congruo . Meritum de condigno est opus , cui de iustitia debetur merces . Et quia duplex est iustitia , altera perfecta seu rigorosa ; & altera imperfecta : ideo duplex etiam est meritum apud Deum de condigno ; alterum perfectum , cui secundum leges perfectæ & rigorosæ iustitia debetur præmium ; & hoc soli conuenit Christo Dei & hominum mediatori , de quo merito multa diximus *supra question. 1. articul. 2. Controvers. 2.* alterum imperfectum , quod inititur gratia & misericordia acceptantis ; sed tamen est iustum & aequaliter simpliciter respectu præmiij , scilicet æternæ mercedis . vt Caietan . aduertit in 1.2. qu. 11. art. 3. postulat autem hic posterior modus meriti de condigno quatuor conditions , vel magis principia , ex quibus omnis eius valor emanat , quæ proponit & explicat Medina in *allegato articul. 3.* & Asturicensis in *supra notata quest. 5.* Concl . 4. Sed hic tria tantum assignat . Altar . autem diff. 17. quatuor enumerat . Rada vero loco superius allegato vnam ex eis omittit ; quia non placet Scoto . Est igitur prima conditione , siue merendi ratio gratia & amicitia Dei in operante , vt ait S. D.

in allegata quest. 11.4. art. 3. Secunda conditio est , vt operatio meritoria fiat formaliter aut virtualiter propter Deum summè dilectum ; in quo etiam includitur libertas actus , vt expresse docet sanctus Thomas in *eadem quest. artic. 4.* Tertia conditio est , vt opus ex inclinatione gratia & charitatis dirigatur in præmium , ad quod aſſequendum ordinatur . Si namque merentis opus ex sola operantis libertate dirigeretur in præmium supernaturale , nec illi nec Deo supernaturalis præmiij redditori effet omnino proportionatum ; ac proinde nec illius effet condigne meritorium , vt ait S. D. in d. art. 4. Ad hanc reducitur alia conditio seu cauſa meriti , quam assignat ibi S. Tho . & alijs meriti principijs annumerat Medina , nimirum , vt opus fiat ex virtute & motione Spiritus sancti nos in vitam æternam mouentis ; iuxta illud Ioann. 4. *Fiat in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Quarta conditio est diuina promissio : quam esse necessariā affirmat S. D. in dicta q. a. 1. & ibi Caiet . & probat Mcd. in *eadem qu. 11.4. a. 3.* Illa vero conditio siue radix merendi , vt scilicet qui meretur sit membrum christi , quam ibi ponit , & ex Scripturis ostendit Medina , non est ad meritum abſolute necessaria : nam , si quis non ex meritis Christi gratiam haberet a Deo (quod fieri posse certum est) posset hic sibi per opera bona mercedem æternæ vite prometri .

Meritum autem *ex congruo* impropria acuta acceptance meritum runcupatur ; quomodo omnis præparatio ad aliquid habendum meritum appellatur , vt ait S. Thomas in 3. diff. 4. *questione 3. articulo 1.* Hunc autem merito constitudo necessariæ sunt & sufficiunt duas prime conditiones : nam tertia his addita meritum causat ex condigno , vt etiam notat Asturicensis in *allegato qu. 5. Concl. 4.* Postulat ergo meritum congrui , vt operatio meritoria non dirigatur in præmium ex inclinatione gratia & charitatis , sed ex libera voluntate operantis voluntate , quæ operationem ex gratia & charitate procedentem ordinat ad præmium ; sicut enim considerata præmium a Deo meretur non ex condignitate , quæ nulla in ea est , sed ex congruitate ; quia scilicet congruum est , vt opus bonum ab homine procedens in Dei gratia & amicitia constituto præmetur a Deo . Ad cuius evidentiam scito , duplēcē esse congruitatem : altera est se tenens ex parte Dei , & eius misericordia ; non autem ex parte hominis operantis ; & hæc nullam habet meriti rationem , sed meta congruitas est . De hac loquitur S. D. in *allegato art. 3.* cum ait : *Videtur congruum , vt homini operanti secundum suam virtutem Deus recompenserit secundum excellentiam sue virtutis.* Altera congruitas est , quam lex constituit amicitia ; & hæc cum in opus hominis ex gratia & charitate eidem inhærente deriuetur , non solum ex parte Dei , & eius misericordia se tenet , aut consideratur ; sed etiam ex parte hominis per gratiam & charitatem operantis ; congruum enim est , vt Deus amicos suos & filios sibi obedientes exaudiat , vt hic ait S. D. dicitur etiam meritum de congruo præparatio seu dispositio ad aliquod Dei donum recipiendum ; nam , vt ait S. D. in 4. sent. ad Anibaldum , dist. 27. quest. 1. ar. 4. Actus fidei secundum August. meretur iustificationem , scilicet de congruo , quatenus est dispositio ad illam .

Ex his sequitur una conuenientia , & duæ differentia inter meritum ex condigno & meritum ex congruo coram Deo . Convenientia est , quod utrumque fundatur in gratia & charitate . Prima

differentia est: quod meritum ex condigno rationem habet iustitiae, licet imperfectae coram Deo: meritum autem congrui nullam habet iustitiam; sed est tantum amicabile debitum: non enim regulatur per leges iustitiae, sed per leges amicitiae, secundum quas congruum est, ut amicus amicum & pater filium sibi obedientem exaudiat, ut ante diximus. Secunda differentia qua ex prima consequitur est, quod meritum ex condigno infallibilem habet effectum apud Deum; meritum autem de congruo non habet ex sui ratione insufficientem effectum, eo quod lex amicitiae non exequè stricta est, vt lex iustitiae, non enim exigit lex amicitiae, ut amicus amico potenti semper in omnibus morem gerat.

PRIMA CONTROVERSIAE PARS IN TRIA
membra subdivisa.

NVNC DE PRIMA Controversie parte, scilicet de veterum Patrum merito respectu Incarnationis quo ad eius substantiam, argumentum est: cuius tres adhuc sunt partes; una quærens, num actu Patres antiqui condigne meruerint Incarnationem; altera, num per Dei potentiam ordinariam, vel absolutam possibile fuerit eam Patres sibi, & humano generi condigne promereri? Tertia: num saltem merito congrui mereri potuerint, aut actu meruerint;

Primum l. ET DE merito quidem actuali SS. Patrum controversie pars membrum. **Secundum Patres neque actu meruisse, neq; per Dei potentiam absolutam mereripi- tuisse condigne myste- rium Incar- nationis, aut ei pre- finitione** C **specu** Incarnationis communis est Theologorum consensus negantium veteres Patres Incarnationem Verbi condigne meruisse. Quod non obscurè significant diuinæ litteræ Psalm. 88. ab illo verificulo. Si dereliquerint filij eius legem meam, & mandata mea non custodierint, &c. usque ad illum: Misericordiam autem meam non dispergam ab eo, &c. Ioan. 3. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum unigenitum daret. Ephes. 2. Deus autem, qui dices est in misericordia, proper nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, & cum effemus mortui peccatis, conuiscimur nos in Christo: Cuius gratia estis saluati, &c. Ad Tit. 3. Cum autem benignitas, & humanitas apparuit Saluatoris nostri Dei, non ex operibus iustitiae, que fecimus nos; sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, &c. Si autem Patres ex condigno Verbi Incarnationem meruissent, diceremur nos, id est genus humanum ex operibus iustitiae salvatorem; ac proinde etiam salutem sibi comparasse. Legenda sunt, quæ scribit Apostolus ad Romanos cap. 3. usque ad septimum. Vbi probat neque Iudeos, neque Gentiles Incarnationem Verbi meruisse: quare periculum est afferere, Patres antiquæ legis Incarnationis mysterium humano generi condigne meruisse; quia diuinæ Scripturæ satis aperte loquuntur, nec facile glossam admittunt. Legendum est Medina super hoc artic. Suar. diff. 10. sect. 5. & Porrecta in append.

pro membr, AN AVTEM per Dei potentiam ordinariam vel absolutam potuerint Patres Verbi diuini Incarnationem condigne promereri, ex principijs & argumentis, quibus secunda Conclusio probatur in textu, iudicandum est: Et primum quidem argumentum desumptum ex fine & præmio, ad quod ordinatur hominis operatio meritoria, non probat secundum illius conclusionem, nisi quoad Dei potentiam & legem ordinariam. Cum enim ait S. D. operationem hominis meritoriam ordinari propriè ad beatitudinem, quæ est vno beatæ mentis ad Deum per actionem fruentis, & est virtutis præmium, quam vniuersitatem transcendit vno Incarnationis; atque inde non posse vniuersem hanc cadere sub meri-

A tum, non negat per Dei potentiam absolutam potuisse merita sanctorum Patrum ad vniuersem hypostaticam Verbi cum humana natura promerendam ordinari; sed tantum explicat, quis sit ordo diuinæ prouidentiae supernaturalis circa præmium humanis meritis alignandum. Secundum etiam argumentum non procedit, aut probat, nisi de potentia Dei ordinaria: alioquin destrueret tertiam conclusionem; nam, si Patres per Dei potentiam absolutam diuini Verbi Incarnationem mereri condigne non potuissent ex eam causam, quod Incarnatio sit gratia & meriti principium; eadem ratione neque sub eorumdem Patrum meritum congrui cadere potuisset, cuius oppositum affirmat ipsa tercia conclusio. Quomodo autem possibile fuerit principium gratiae & meriti cadere sub meritu congrui, dicemus inferius. Superest igitur tercia ratio omnium optima, quæ licet non videatur conclusionem omnino necessariac demonstratiue probare; si tamen eius vis, ut decet, ab intellectu bene disposito, & secundum subiectam materiam consideretur, iuxta præceptum Aristot. in 2. Metaphys. text. 16. & in 1. Ethic. cap. 3. sufficiens erit ad efficiendum certum & firmum conclusionis assensum: non quidem Mathematicum, sed moralem in materia Theologica & Supernaturali. Ratio tercia D. Th. hæc erat: Bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius humanæ naturæ; ergo non potest cadere sub meritum alicuius hominis singularis: Cuius argumenti maior sic absolute posita, & intellecta non est vera, nisi de potentia Dei ordinaria. Nam vt ostendimus supra quest. 1. art. 2. in 4. Controv. quamvis purus homo per absolutam Dei potentiam non potuerit ex toto rigore iustitia pro peccatis totius humani generis Deo satisfacere; potuit tamen pro eis satisfacere ad æqualitatem, non simpliciter, sed ex suppositione diuinæ gratiae à Deo receptæ, prout gratia se tenet ex parte satisfaciens, & quatenus tanquam vnum cum eo constituens actionis principium consideratur: verum si maior illa non de bono totius humani generis secundum se, sed quo ad illius principium, quod est Incarnatio, & vno Verbi diuini cum humana natura intelligatur (in quo sensu hic assumitur à D. Thoma) verissima est; nam Incarnatio & vno diuinæ persona cum humanitate, tam ratione termini simplicis, quam est diuina persona, quam ratione termini compositi, qui est Deus homo sive Christus, est infinita simpliciter, vt pater ex his, quæ diximus sup. a. 7. contr. 3.

Vis igitur illius tertiae rationis est: quod cum Incarnatio Verbi diuini sit reformatua totius humani generis, vt eius prima & propria causa, quam oportet esse simpliciter infinitam, non est possibile, etiam per Dei potentiam absolutam, vt ea cadat sub hominis puri meritum de condigno: quia nullum opus pure creaturæ potest habere condignitatem in ordine ad bonum simpliciter infinitum tanquam præmium: quia finiti ad infinitum nulla potest esse proportion, quæ sufficiat ad æqualitatem verè ac propriè dictæ, licet non rigorosæ iustitiae constituantur: diximus enim meritum ex condigno necessariò postulare, vt opus ex intrinseca & naturali inclinatione gratiae dirigatur in præmium; gratia verò quia suapte natura semen est gloria, naturalem habet ad eam proportionem & inclinationem, & in eam vt in præmium dirigit opera caritatis. Cum igitur Incarnatio & vno hypostatica ratione termini, sive simul

A simul cum termino sumpta, qui Christus est Deus & homo sit infinita simpliciter, ac proinde aliorum ordinis (scilicet increati) quam sit beatitudo, nullum opus ex gratia puræ creaturæ procedens proportionem poterit habere cum ea naturalem; aut ad eam veluti præmium ex intrinseca & naturali ipsius gratiæ inclinatione naturaliter ordinari. Sed sciolus quispam fortasse dicit SS. Patres mereri potuisse Incarnationem præcisæ termino; sed leuis & ridicula est hæc responsio. primò; quia Incarnatio completa terminum suum includit totale, qui Christus est Deus & homo. Secundò; quia eadem est quæstio de vniione, quam supra art. 8. dixit S. Th. significari, ut in termino assumptionis, quem diximus esse simpliciter infinitum. Tertiò; quia de merito loquimur Incarnationis & vnionis, prout est humani generis redemptiæ: quod illi non conuenit, nisi quatenus vtriusque termini, scilicet formalis & totalis haber complementum, ita ut sit idem querere, num antiqui Patres mereri potuerint Incarnationem & vniōem diuinæ personæ cum humana natura: quod est querere, num mereri potuerint ut Christus nascetur, & ut Christus esset in mundo sive ut esset qui esset Deus homo, sicut affirmat S. Thos. eodem Patres actu merito congrui meruisse Christi Incarnationem, quam à Deo petebant: constat autem ex diuinis Scripturis eos Christum Messiam & Saluatorem à Deo postulasse: non autem solam eius Incarnationem præcisæ sumptam sive prout est in fieri; & nondum sui termini formalis aut totalis perfectione completa: eodem igitur modo sumitur à Doctribus Incarnationis, cum disputatione, an antiqui Patres potuerint eam suis bonis operibus condigne promereri.

B Sed dices: opera SS. Patrum quamquam ex se, & prout ex habituali gratia procedunt, nullam habuerint proportionem aut condignitatem ad incarnationem seu vniōem diuinæ personæ cum humanitate: ex diuina tamen promissione fieri potuisse condigna: Verum ex conditione meriti de condigno supra notata diluitur hæc obiectio: necesse est enim, ut opus condigne meritorum ex intrinseca & naturali, proportione & inclinatione gratiæ, à qua procedit, dirigatur in præmium: ex diuina vero promissione Patrum operibus superaddita nulla sit in eis, aut in eorum radice scilicet gratia, proportio vel inclinatio in ordine ad Incarnationem, ut præmium per ea veluti merita promerendum: sed extrinsecè tantum & accidentaliter opera respicit, nec eorum intrinsecam auget dignitatem: & id est non nisi secundum quid ac valde impropriè dici possent opera Patrum, ex tali ordinatione meritoria Incarnationis ex condigno, ut scilicet nota Suarez dist. 10. sed. 5. & Astur. in sapè alleg. q. 5. pag. 494. Et est doctrina D. Th. in 1. 2. q. 114. a. 1. & in 2. dist. 27. q. 1. a. 3. dicentes, inter meritum de condigno & præmiū esse necessariam æqualitatem, ita ut præmium de iustitia pro merito debetur: implicat autem merito puri hominis de iustitia, & ad æqualitatem deberi Incarnationem, que est bonum multo sublimius, ergo. Et confirmatur; quoniam idem S. D. in 4. dist. 46. qu. 1. ar. 2. qu. 1. docet: non id est aliquid esse iustum; quia solum Deus voluit esse iustum & equale alteri, sed quia est debitum alicui secundum aliquam eius conditionem: ergo quantumvis Deus ordinasset actiones puri hominis ad Incarnationem, non id est ille mereretur ex condigno, & ad æqualitatem Incarnationem, quia

in illis nihil esset æqualis valoris cum Incarnatione. Quod etiam probatur; quoniam extrinseca promissio & ordinatio, qua Deus ordinaret vniōem Verbi & humanitatis efficere propter ieunium aut obedientiam Abrahæ, non tribueret illi maiorem dignitatem aut valorem intrinsecum, quam secundum se haberet ieunium illud aut obedientia: sed hæc secundum se non haberent condignitatem & æqualitatem cum Incarnatione; ergo. Et confirmatur; quia alias opera minus bona possent de condigno mereri maius præmium, quam alia perfectiora, & opera inæqualia possent esse meritoria de condigno & æqualis præmij: Consequens autem falsum est, nam condignitas quia attenditur secundum æqualitatem, consistit in indivisiibili: Conseq. vero probatur; quia, si Deus proponeret Incarnationem in præmium vni ieunio vnius vel actui charitatis alterius, illa opera essent inæqualia; & tamen essent eiudem præmij meritoria de condigno; & similiter si proponeretur Incarnatione in præmium humilitatis David, cum humilitas B. Virginis quæ fuit excellentior solùm meruerit beatitudinem, minus de condigno meruisse quam humilitas Regis David, quæ de condigno meruisse Incarnationem. Quamvis ergo potuerit Deus bonis operibus hominum promittere Incarnationem in præmium; ea tamen opera non sufficiunt eius verè ac propriæ meritoria de condigno, sed ex fidelitate tantum Dei promittentis illis Incarnatione debetur.

Ex quo sequitur, antiquos Patres non meruisse de condigno prædestinationem Incarnationis: hanc enim mereri minimè potuissent, nisi Incarnationem ipsam promerendo: immo maius aliquid est illam, quam hanc mereri; sicut mereri prædestinationem, maius est quam suam gloriam mereri: & ideo suam gloriam merentur homines; non vero suam prædestinationem: igitur si Patres Incarnationem Christi ex condigno mereri non potuerunt, neque illis possibile fuit prædestinationem Incarnationis condigne promitteri.

D E M E R I T O V E R O C O G R U I R E S P E C T U I N C A R N A T I O N I S, 3. membris
de quo hoc tertio prime cōtrouersiæ huius partis membro differendum est, variae sunt Theologorum opiniones, quas supra retulimus. Et quia duplex hic est implicita difficultas: altera de merito Incarnationis secundum se: & altera de merito prædestinationis eiusdem Incarnationis. Prius de Incarnatione, de qua loquitur tercia conclusio, agendum est. Deinde de eius prædestinatione differemus.

E D O C E T A V T E M h ic S. D. 3. sua concl. SS. Patres petendo & desiderando Incarnationem membris
meruisse de congruo, quod etiam probatur ex co- subdistributio in
dem S. D. in 2. 2. qu. 83. ar. 15. dicente, orationes de duas partibus, quatuor
necessarij ad salutem mereri de congruo 3. membris
exaudire: sed antiqui petebant Incarnationem; sicut Dei.
ergo. Minor probatur 1. sal. 45. Rorate cœli desuper,
& nubes pluant iustum, aperiatur terra, & germinet
Saluatorem. Secundò probatur: quoniam antiqui
per sancta desideria disponebant ad recipiendum Christum: at talis dispositio secundum D. Thom. est meritum de congruo: ergo. Et confirmatur; quia diuinam bonitatem decet non frustrare Sanctorum desideria de Incarnatione Verbi; propter quod vocatur Christus desiderium collum aeternorum Genes. 49. Donec veniret desiderium collum aeternorum. Quod etiam si-

gnificat S.D. 3. sua conclus. dicens SS. Patres Incarnationem de congruo meruisse desiderando & petendo; quia congruum erat ut Deus exaudiret eos qui ei obediebant.

Potsterior pars de praedestinatione Incarnationis suis.

ALTERA VERO pars qua de merito querit prædestinationis eiusdem mysterij, paulò difficulterior est. Ad cuius evidentiam

Notandum est primò ex D. Augustin. in libr. de Predestina. dono perseverantia, cap. 14. Prædestinationem eis præscientiam & præparationem beneficiorum Dei, qua certissimè liberantur quicunque liberantur; vel ut alibi dicit idem Augustinus & S. Thomas. Prædestinationis est præparatio gratiæ in præsenti, & gloriæ in futuro. Nominis vero gratiæ & beneficiorum Dei intelligitur, tam gratia gratum faciens, quam merita ex ea procedentia, & dona omnia & auxilia supernaturalia interna & externa: quibus veluti medijs & dispositionibus homo perducitur in vitam æternam.

Secundò sciendum est, In æterna Dei prædestinatione duplē ordinem considerari: alterum scilicet secundūm intentionem: & alterum secundūm executionem. Postquam n. Deus ante oēm præscientiam bonorum actuum & meritorum Petri elegit ipsum ad gloriam, constituit ad eam adipiscendam Petro dare merita cum perseverantia, ad quæ ordinat gratiam cum auxilijs efficaciter cooperantibus: ad gratiam autem consequendam alia, quæ præuenientia dicuntur, decernit auxilia: & ideo secundūm ordinem intentionis loquendo, non solum prædestinationis, vt est præparatio gloriæ in futuro, sed etiam vt est præparatio gratiæ pro præsenti vita, præcedit in signo rationis omnem præscientiam, & prævisionem bonorum operum & meritorum, quibus véluti causis, aut conditionibus, quæ ex parte hominis se teneant, possit homo gratiam aut etiam vitam æternam adipisci, ut ante probauimus & defendimus in 1. p. quest. 23. artic. 5. Controvers. 2. Quod etiam egregie præstat Aluarez libr. 5. de auxilijs diuinæ gratiæ. Diffutat. 37. At secundūm ordinem executionis prædestinationis Petri præsupponit volitionem, præscientiam & prævisionem omnium meritorum Petri: Præscientia vero meritorum supponit volitionem & præscientiam auxiliorum cooperantium sive præoperantium. Et hæc volitionem & præscientiam gratiæ gratum facientis, quæ præexistit volitionem & præscientiam vocationis, & aliorum auxiliorum, quæ vocabulo gratia præuenientis significantur.

Invenitur autem hic ordo non solum in executione reali prædestinationis, quæ fit in tempore; sed etiam in eadem executione prout est ab æterno à Deo mente preconcepta & volita: statuit enim Deus ab æterno hoc ordine Petri prædestinationem executioni mandare: ut scilicet primò ipsum vocaret & præpararet ad gratiam: Deinde illi gratiam conferret: Tertiò per auxilia efficacia ipsum moueret, & ei cooperaretur ad opera meritoria: Quartò muniret ipsum dono perseverantiae; & tandem ipsum ad felicissimam essentia diuinæ visionem eleuaret. In quo sensu, nimur secundūm ordinem executionis multi Sanctorum de prædestinatione & electione loquentes, affirmant electionem fuisse factam a Deo secundūm præscientiam meritorum, quem ordinem expresse Christus Dominus significauit Matth. 25. referens ea verba, quæ ex æterna Dei præordinatio-

A ne dicturus est electis in iudicio tremendissimo: Venite benedicti Patri mei, posidete paratum vobis regnum à constitutione mundi; esuruienim & desistis mihi manducare, &c. Prædestinationis autem nomen absolute prolatum æternam Dei præparationem seu dispositionem secundūm ordinem intentionis significat: sic enim Patres & Scholastici communiter nomen prædestinationis usurpant. Cum igitur nullius hominis merita sint causa vel occasio suæ prædestinationis vel alienæ sic sumptæ, sequitur evidenter antiquos Patres, neque condigne neque congrue prædestinationem Incarnationis Christi meruisse simpliciter, & absolute loquendo. E contra vero; quia merita, verbi gratia, Petri sunt causa gloriæ, quam illi Deus in tempore propter eadem merita conferit, in quo fit execu-
B tio prædestinationis: ideo Petrus est causa suæ prædestinationis in executione positæ, quo ad ultimum eius effectum, qui est adeptio beatitudinis, vel (quod idem est) merita Petri sunt causa suæ electionis in executione positæ. Et oratio Stephani fuit de congruo meritoria totius prædestinationis Pauli quo ad executionem meruit enim illi vocationem & auxilium efficax gratiæ præuenientis, & gratiam ipsum gratum facientem, & merita ex ea prouenientia, & præmium felicitatis eternæ. Sic igitur in propo-
sito.

DICENDVM est Patres antiquos, prædestinationem Incarnationis Christi secundūm ordinem intentionis consideratam merevi etiam de congruo secundūm Dei potentiam ordinariam minime potuisse, sed eius executionem seu exhibitionem in tempore factum sanctis ac pīs suis desiderijs orationibus ac præparationibus bonorum operum congrue meriti præsumere, & eandem per Dei potentiam absolutam executionem secundūm intentionis ordinem mereri potuisse. Incarnationis, secundūm ordinem intentionis ordinem mereritam.

Patres antiqui neque meruerunt neque mereri potuerunt prædestinationem Incarnationis Christi. Conseq. patet; nam alioquin idem respectu eiusdem & secundūm eandem rationem esset causa & effectus in eodem omnino genere causa. Antecedens probatur 1. authoritate D. Thomæ in 3. dist. 10. quest. 3. artic. vniuersitatis, 3. cuius verba sunt: Prædestinationis nostra causa efficiens est prædestinationis Christi; in quantum ipse est mediator nostra salutis, & formalis, in quantum in filio Dei ad imaginem eius prædestinatur: & finalis, in quantum nostra salus in eius gloriam redundat. Idem, quamvis non ita distincte docet S. Thom. infra quest. 24. art. 4. Secundo probatur idem antecedens, quod singulas eius partes singulis dictis Apostoli. Nam ad Ephes. 1. dicit: Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum: Sed dictio per denotat causam efficientem; sicut quando dicitur Pater operari per filium: igitur Christi prædestinationis est causa efficiens nostræ prædestinationis: Deinde Christi prædestinationis esse nostræ prædestinationis causam exemplarem affirmat Apostolus ad Roman. 8. cap. dicens: Quos prædestinavit conformat fieri imaginis filij suis sed imago ad causam pertinet exemplarem; ergo. Denique Christi prædestinationem causam esse nostræ finalē docet idem Apol. ad Eph. 1. ab illis verbis: Vnicuius autem nostrum data est

A gratia secundum mensuram durationis Christi, usque ad illa: ut iā non sumus pārūti. Quæ loca notat S. D. in allegata questione. 3. Quibus addamus eiusdem Apostoli testimonium ex prima ad Cor. 3. c. Omnia enim (inquit) vestra sunt, sicut Paulus, sicut Apollo, sicut Cephas, sicut mundus, sicut vita, sicut mors, sicut presentia, sicut futura; omnia enim vestra sunt; vos autem Christi: Christus autem Dei. Quibus verbis significat homines, præsertim electos esse finem rerum omnium corporearum: hominum autem finem esse Christi Dei & hominis gloriam, ipsius autem Christi quatenus homo, finem esse Deum. Quamvis autem S. D. in supra notata q. 3. dicat: Prædestinationem nostrā quo ad id quod in ea aeternum est, causam non habere, sed quo ad temporalem tantum effectum: prout scilicet eius effectus producitur mediatis aliquibus causis creatis; & ita Christi prædestinationem esse nostrę prædestinationis causam efficiēt, quatenus scilicet Christus mediator est nostræ salutis: hoc tamen intelligendum est de vera & propria causa realiter producenti; atque adeo ab effectu per eam producta realiter distincta. Cum enim sit unus actus simplicissimus diuinæ voluntatis & intellectus, quo Deus Christum & alios omnes electos ab aeterno prædestinavit, nō potuit actus, quo Deus Christum prædestinavit, illum actum causare, quo ceteri homines à Deo fuere prædestinati. Si vero de causa minus propriè idest de ratione volendi & prædestinandi sermo sit, congruè dici potest, non solū Christi prædestinationem esse causam, idest rationē prædestinationis aliorum, sed etiam actum prædestinationis Christi esse quoddammodo causam, id est rationem actus prædestinationis aliorum. Nam, vt diximus in 1. p. q. 19. a. 5. Confr. 1. licet unum bonum creatum non sit propriè & formaliter ratio Deo volendi aliud bonum creatum, unum tamen bonum creatum potest esse ratio alteri bono creato, vt sit à Deo volitum, vt ibi declarauimus ex Cai. & Ferr. Deinde, sicut etiam ibi dictum est, distinguendo secundum rationem plures in Deo volitiones haud absurde dici potest Dei volitionem, prout ad unum voluntum terminatur, esse rationem seu causam virtualiter in essendo alterius diuinae volitionis, prout ad aliud voluntum terminatur. Similiter itaque dici potest prædestinationem dupliciter esse causam meritoriam, idest rationem prædestinationis aliorum. Vno modo sumendo prædestinationem, tam Christi quam aliorum passionis: quem modum significat S. Th. 1. p. q. 23. a. 2. sic enim verum est dispositionem seu præparationem illam secundum quam Christus vt homo, denominatur intrinsecè à Deo prædestinatus, esse rationem passiū prædestinationis, idest dispositionis & præparationis, secundum quam alii denominantur quasi intrinsecè à Deo prædestinati: Alio modo sumendo vtramque prædestinationem prout actio Dei est prædestinantis: sic enim Christi prædestinatio causa est virtualiter in essendo prædestinationis aliorum hominum salvandorum, quod alii significant alio modo dicentes; Christum meruisse nobis prædestinationem & efficacem electionem ad gloriam; non quidem quantum ad absolutum ipsius actus prædestinantis: sed quantum ad respectum quod connotat, seu quantum ad terminationem ad alias personas, & ad tale vel tale obiectum secundarium. Quem dicendi modum sequitur & tuetur Alu. l. 5. de auxilijs, diff. 39. Concl. 3.

B SECUNDA PARS dicti superiorius expressi est, Pa- 55. Patres tres antiquæ legis pijs ac Sanctis suis desiderijs, executione petitionibus ac bonis operationibus executio- In anno nem dominicae Incarnationis congruè meru- his congrue iste. meruisse, Ad cuius evidentiā considerandum est primū, sed Christus quod quamvis Incarnatio Christi in executione sub priori & eterna ratione seu modo, quatenus tea Patribus antiquæ legis collate, non tamē modis causæ gratiam in eis sub ea ratione & modo formaliter findi ga- caulauit, quo posita fuit in executione; sed sub tium purum meruisse, & eterna ratione seu modo, quatenus se & patres scilicet ab aeterno fuit à Deo præuisa & accepta- p̄i Dei pot- ta; & sermo est de Incarnatione Christi non pre- tentia ab- cisè sed quatenus includit etiam ipsum Christum solutam In- & eius opera meritoria, ac præsertim passionem carnationis & sanguinis effusionem: quibus nos à peccato prædestina- & iustis omnibus qui sunt fuerunt & tionē secun- futuri sunt gratiam & gloriam cum omnibus au- dū ordinem intentionis mereri po- meruit: & ideo in Apoc. 13. cap. Christus dicitur: suis.

C Agnus occisus ab origine mundi. Et ex hoc agendi modo sup̄issime videntur occasione plures Theologi dicendi Christum per modum causæ finalis gratiam Patribus meruisse: proprium enim cau- se finalis est, vt ab agente præconcepta & eius intentioni præfixa moueat ipsum ad sui consecrationem. Ita S. D. infra q. 61. a. 3. ad 1. & q. 62. a. 6. & ibi Cai. & Astur. pagina 489. Quoniam itaq; Christi passio Patribus antiquis gratiam meruit & in eis causauit, non quatenus tunc existens, quæ est efficientis conditio, sed vt à Deo præuisa, & per eius voluntatem & intentionem ad humani generis redemtionem ordinata, & vt pretium secundum legem diuine iustitiae sufficiens acceptata, qui modus causandi proprius est causæ finalis, id est dici non incongruè potest, Christi Incarnationem & passionem gratiam antiquis Patribus meruisse per modum cause finalis, licet eius causalitas non fuerit propriè neque verè finalis sed efficiens moraliter; tunc quidem quasi mediata, media scilicet diuini intellectus apprehensione & voluntatis ordinatione & acceptatione: postea verò etiam per se ipsam proximè & immediatè causando; quando scilicet actus fuit exhibita, veluti pretium redemptionis abundans, & vt meritum gratiæ & gloriæ filiorū Dei. Quod exemplo satis accommodato ac facili declaratur. Est mercator qui merces alicui tribuit, nullum ab eo pretium aut obligationē soluendi recipiens, sed tamen certò sciens eius Patrem aut amicum tunc absentem: atque id est nihil promittentem pro eo solutum, cum ve- nerit: & tandem Pater vel amicus eius, cui datæ sunt merces, veniens pretium totum liberè soluit mercatori. Sic itaque Deus instar mercatori præiosas Patribus contulit margaritas, remissionem scilicet peccatorum, gratiam filios Dei constituentem plurimi Spiritus sancti donis associatam, nullo ab eis aut ab alio recepto pretio vel obligatione, sed certò sciens tempore per ipsius infallibilem prouidentiam prædefinito Verbum, quod est secunda in Trinitate persona, humanitati fore secundum hypostasim copulandum & pretium omne pro mercibus spiritualibus, quas antiqui Patres à Deo receperant, & omnes in humano genere iusti fuerant recepturi, plenè atque cumulate solutum: quod tandem suscepit nostræ carnis natura, Verbum Dei per passionem ac pœnam Crucis largissime profuso sanguine veluti

D

E

infinito diuinarum thesauro Deo persolutus. Sed antequam solueretur SS. Patres eius exhibitionem sanctis suis desiderijs ac pijs operationibus congrue meruerunt.

Vtima deniq; pars dicti affirmans, antiquos Patres per Dei potentiam absolutam Incarnationis praedestinationem secundum ordinem intentionis mereri potuisse, probatur; quia potuisset Deus gratiam patribus conferre sicut Angelis sine merito Christi: tunc autem per opera talis gratiae in tempore facta, & ab aeterno a Deo praedefinita & praeuisa mereri potuissent Incarnationis praedestinationem, quo ad substantiam & circumstantias. Probatur hoc & explicatur: quia secundum ordinem iam a Deo praedestinatum nullus potest praedestinationem Incarnationis mereri; quia omne meritum est effectus praedestinationis Christi & nostrae; ergo si meritum aliquibus conferretur non caufat ex Christi praedestinatione, posset Christi praedestinatio cadere sub eorum meritum.

*Quatione
potuerint
sancti pa-
tri es, non au-
te Christu-
m Incarna-
tionem cogre-
mus cogre-
promereri.*

Secundum sciendum est, meritum congrui quo quis meretur alteri quocunque donum a Deo conferendum, nihil ab eo dono tollere aut diminuere, quod ad rationem suu modum pertinet gratuitae collationis: quoniam vt ante diximus meritum congrui non regulatur per leges iustitiae, sed per leges amicitiae, quae ratio est omnis gratuitae collationis, tantum abest ut eam tollat aut ex aliqua parte diminuat; quare meritum congrui quo Stephanus efficacem Paulo meruit vocationem & gratiam, non destruit aut minuit in vocatione rationem gratuiti, neque in ipsa prima gratia rationem gratiae, sed magis eam statuit; cum ad eam secundum leges amicitiae conferendam moueat.

Ex quo sequitur primò, peccatorem gratiam a Deo postulantem aut etiam se ipsum ad eam ex diuina motione preparantem non posse illam ex congruo promereri; eo quod amicitiam cum Deo nondum habeat, quae prima radix est & conditio necesaria ad aliquid merendum coram Deo.

Secundum sequitur, Patres antiquos pijs desiderijs & assiduis precibus Incarnationem Verbi & Christi redemptoris aduentum congrue meruisse; quia congruum erat, vt Deus amicis suis desideriis ac pie potentibus desiderata concederet; quia tamen falso non solum iustitia sed etiam amicitia legibus poterat denegare: atque ideo Patru merita nihil de ratione gratuitae donationis, aut gratiae, quae summa est in sacro sancto mysterio Incarnationis, diminuere potuerunt. His addit, meritum hoc Sanctorum Patrum nullam respectu Incarnationis dicere rationem debiti vel iustitiae, sed dispositionem tantum ad eam recipiendam; & ideo nulla absurditas est, si tale meritum in Patribus admittamus respectu sui principij; quia proprium & connaturale est dispositionibus ultimis ab ea forma caufari, ad quam disponunt ut alibi declarauimus, & eadem ratione cum D. Augustino & D. Th. meritum congrui, prout solam dicit dispositionem, admittendum est in ordine ad primam gratiam; non autem ut dicit rationem debiti vel iustitiae. Et quamvis, qui de condigno meretur causam, mereatur etiam id quod naturaliter & per se consequitur ad illam; non tamen qui de congruo tam meretur causam aliquam liberè operantem, oportet ut eius effectum liberu mereatur: quoniam effectu ille non per se cōsēquitur ad talem causam; si cut si de congruo merearis gratiam Petro, qui per suas actiones liberas mereatur gratia

A Paulo, non inde sequitur, te mereri de congruo gratiam Paulo: quod maxime verum est quando tali effectui libero repugnat cadere sub meritum sicut in proposito. Nam, quia ad Incarnationem redemptiuam, prout actu facta est, consequitur gratia sanctorum totius humanæ naturæ, Patres qui meruerunt Incarnationem eam ut causam gratiae tantum in communione meruerunt; non autem ut causam huius aut illius gratiae collatæ Petrus vel Ioannii in particulari; quoniam hic effectus non est Incarnationi connaturalis, sed est ei liberè coniunctus: & multo minus primam suam gratiam meruerunt; quoniam illi ut principio meriti repugnat cadere sub meritum: hoc tamen meritum congrui datum fuit a Deo Patribus ex meritis Christi ab aeterno praeuisis, quibus Christus in tempore congruentem illis ad Incarnationem meruit preparationem.

Tertium sequitur, Christum non eodem modo, scilicet merito congrui meruisse aut mereri potuisse suam Incarnationem; primò, quia omne meritum Christi, cum sit infinitum in ratione meriti est ex perfecta iustitia; ac proinde non est meritum congrui sed cōdigni: ostendimus autem supra non fuisse possibile Christum uniohem suam hypostaticam scilicet Verbum cum humanitate, condigne mereri. Secundò, quia si Christus suam Incarnationem meruisset, ea ratione illam meruisse qua eiusdem meriti principium esset & causa, quod implicat contradictionem, ut supra diximus: Patres autem antiqui non ea ratione meruerunt Incarnationem, qua fuit principium gratiae & meriti eorum, sed qua ratione tantum eiusdem gratiae & meriti fuit complementum & consummatio. Nam, ut scite notat Asturicensis, non meruerunt Patres aduentum Christi sub ea ratione formalis, qua fuit a Deo promissus suu qua ratione fuit promissionis diuina completius, sicut nec mereri potuerunt, ut eiusdem Salvatoris aduentus illis a Deo promitteretur. Certum est autem Christi Incarnationem ea sola ratione fuisse principium gratiae & omnis meriti S. Patrum, qua fuit a Deo promissa & ipsius promissionis completiva: non autem quatenus fuit eiusdem gratiae & meriti consummatio. Si namque nullum precessisset in diuina mente decreto aut promissio de Verbi diuini Incarnatione, propter humani generis redemptionem, gratia & merita Patrum non fuissent illis a Deo collata ex meritis Christi; & tamē eorum gratia & merita per Christi gratia & merita consummari debuissent: & ideo bene potuerunt S. Patres pijs suis desiderijs & petitionibus Christum de congruo promereri, tanquam eorum gratiae & meritorum consummationem absq; hoc, quod ipsum mererentur, prout fuit a Deo promissus aut diuina promissionis completius, quo solo modo fuit principium gratiae & meriti Sanctorum Patrum.

E *Vltimum notandum est: In aeterna Dei voluntate & decreto de Incarnatione Verbi, nec explicitè claudi nec excludi respectum ad merita Sanctorum Patrum, qui tempore fuerunt ipsa Incarnatione priores; sed in eo quasi virtualiter & implicitè claudi; quia nimis Deus Incarnationem Verbi pro redēptione generis humani voluit ut sapienter & suauiter execendam atque ideo voluit etiam implicitè ac virtualiter, ut eam multorum SS. vota & petitiones illius meritoriae de congruo præcederent. Consequentia patet ex discursu D. Th. *Supra q. 1. a. 5.* Vbi tres assert rationes ad probandum non fuisse conueniens Christum Incarnari ab initio mundi: ex quibus*

quibus prima congruentiam afferit ex desiderio & petitione remedij per ipsam Incarnationem futuri. Et ex his iam satis elucet, quomodo potuerint SS. Patres diuini Verbi Incarnationem mereri de congruo.

Secunda cōtraversie pars. quo sensu admissi posse sunt. Patres Incarnationis accelerationem meruerint aut mereri potuerint? Quæ difficultas breuiter est expedita.

*Notandum est igitur primus, dictum hoc: Patres antiqui meruerunt accelerationem Incarnationis, triplicem sensum habere posse. Primus est, Patres antiquos meruisse ut Verbum Patris æterni nostram citius naturam assumeret, quam æterno diuinæ voluntatis decreto fuerat prædefinitum, priusquam nostro intelligendi modo Deus merita Patrum præuidisset. Secundus sensus est, Deum Incarnationem æterni Verbi decreuisse, antequam præuideret merita Patrum veteris testamenti; sed in eo signo rationis nullam temporis differentiam determinasse, in qua fieret Incarnatio, sed præuisis in posteriori signo rationis Patrum meritis certum illius executioni tempus determinasse: atque ita Patres accelerationem Incarnationis meruisse, quatenus ut in tali tempore fieret meruerunt. Tertius sensus est, Deum Incarnationem Verbi decreuisse cum omnibus circumstantijs loci, temporis, personarum &c. Patres autem antiquos eius accelerationem meruisse, quia licet Deus in illo priori signo rationis nihil expresse cogitauerit aut decreuerit circa Patrum merita: ea tamen non exclusit, sed quasi implicite ac virtualiter voluit, quasi dispositionis & media ad executionem seu exhibitionem Incarnationis congruentia: & ideo in secundo signo rationis, in quo concepit ac prædefiniuit ordinem, quo decretum Incarnationis esset executioni mandandum, decreuit Patrum merita veluti dispositiones tantò mysterio ab hominibus obtinendo congruentes. Quatenus ergo Patres diuini Verbi Incarnationem cum circumstantijs omnibus, ac præsertim temporis meruerunt, dicuntur eius accelerationem meruisse; quia, scilicet meruerunt ut eo tempore fieret, quod ab æterno fuerat à Deo prædefinitum, nec longiore tempore tardaretur: Et primus quidem sensus manifestam continent absurditatem & errorem; quia mutationem involuit diuinæ voluntatis & prædefinitionis; affirmat enim Deum ante præuisa Patrum merita tempus decreuisse determinatum Incarnationis; sed meritis deinde præuisis in alio signo rationis aliud tempus Incarnationi futuræ constituisse. Falsum etiam esse dictum illud in sensu prædicto perspicue significat Apostolus ad Galatas quarto dicens: *Vbi venit plenitudo temporis misit Deus filium suum &c.* Plenitudo namque temporis nihil aliud significat, nisi partem illam temporis, in qua Deus ab æterno determinauit, ut filius humanitati iungeretur in unitate personæ, que dicitur temporis plenitudo. Primi propter plenitudinem gemitum quæ in eo dantur. Secundò propter impletionem figurarum veteris testamenti. Tertiò propter impletionem promissorum. Quartò propter diuinam ordinationem in eo executioni mandata: ab initio namq; mundi duratio temporis continuò fluens veluti imperfecta ad partem illam tendebat, ut ad totius præteriti temporis complementum, in qua filius Dei in assumpta carne, secundum Dei prædefinitionem erat hominibus exhibendus: non igitur ex meritis præuisis, sed ante omnia merita prædefinitum fuit à Deo tempus Incarnationis. Et quia dictū*

A illud: Patres antiqui meruerunt accelerationem Incarnationis, hunc veluti proprium ac planissimum efficit sensum; nimurum Patres meruisse ut Verbum citius carnem assumeret, quam fuerat à Deo prædefinitum: ideo simpliciter & absoluto loquendo negandum est Patres meruisse accelerationem Incarnationis Verbi diuini. Petitiones autem Patrum accelerationem Incarnationis sonantes ut *Psalm. 11.* Propter misericordiam inopum, & genitum pauperum nunc exurgam dicit dominus, & *Isaiah 4.* Utinam dirumperes Cœlos, & descenderes. Et alia similes accipiendas sunt, ut significations desiderij sanctorum conditionati, nimurum si fieri posset: eorum autem absoluta voluntas erat plenè diuinæ dispositioni conformis.

Secundus vero sensus, quem approbat Vsq. dis. 23. c. 5. parum vel potius nihil habet probabilitatis, primò, quia prædestination pars est perfectissima diuinæ prouidentiæ, que rem quamlibet decreto futuram disponit secundum omnes eius individuas circumstantias loci, temporis, personarum &c. ergo Deus æterno suo decreto de Christi Incarnatione futura, quod præcessit in signo rationis præscientiam meritorum sanctorum Patrum, dispositum etiam de tempore determinato, in quo futura esset Incarnatio Verbi diuini. Certus est autem, ut ante diximus, decretum diuinæ voluntatis esse penitus immutabile: non ergo potuerunt antiqui Patres accelerationem Incarnationis promereri. Secundò probo temporis determinationem non fuisse primò ex meritis Patrum præuisis, ita ut ante nullum esset Incarnationi tempus determinatum; quia secundum fidem asserendum est, merita Sanctorum Patrum à Deo præuisa fuisse, tanquam in Christi meritis fundamentum habentia: at hoc verum esse non potest, si temporis determinatio fuit post merita Patrum à Deo præuisa; ergo. Minor probatur; quia merita Patrum innitebatur meritis Christi, non abstractè vel in communi consideratis, sed secundum earum singularem & individuam existentiam sumptis, prout scilicet Christi passio à Deo futura videbatur tali loco & tempore, & cum alijs singularibus circumstantijs ad eius individuam existentiam pertinentibus, igitur Patrum antiquorum merita præsupponebant Christi merita futura in tali temporis à Deo prædefinita differentia: ac proinde si non præexistenter in Christi meritis certa temporis determinatio, non possent illis inniti merita Patrum.

Solus itaque tertius sensus, quamquam minus proprius, continet veritatem superius, cū proponeretur, expressam, quam ita explicat Suar. dis. 10. sect. 6. §. Dico quartu. Aluar. dis. 17. & ex parte Vsq. dis. 23. cap. 5.

TERTIA CONTRA, pars quaerit de circumstantijs Incarnationis. Cui breuiter respondens dico, contrarie. SS. patres eisdem pijs desiderijs, precibus ac bonis operibus simul diuini Verbi Incarnationem & eius circumstantias de congruo meruisse. Ad cuius evidentiam recolendum est, quod supra dimicimus, nimurum Incarnationis vocabulo in praeflantia cōfenti materia comprehendendi, non solum vniōne græ merita hypostaticam diuinæ persona cum humana natura, sed etiam operationes omnes Christi meritorias ab ipso Incarnationis exordio, vsq; ad passionem & mortem inclusivè. Nam de Incarnatione questio est, quatenus peccatorū satisfactionē & humani generis redemptionē & salutē à Deo fuit ordinata. Incarnationē igitur ita cōsideratā, & omnes eius circumstantias Patres antiqui de congruo meruerūt: ac proinde singulas Christi

Christi actiones, quibus nostram meruit redēptionem, & earum tempus determinatum cum ceteris circumstantijs, quibus erant futura & aucta postea fuerunt in rerum natura meruerunt: non enim nudam aut abstracte sumptam, & minime operaticem Incarnationem & Verbum ipsum Incarnatum, sed Christum ut redemptorem formaliter & Salvatorem Patres à Deo postulabant: constat autem Christum per omnes actus virtutis sue coram Deo infinitè meritorios, veluti per unum integrum meritum redemptionem & satisfactionem in eius passione & morte consummatam nos à peccati & Diaboli seruitute redemisse, Deo reconciliasse & nobis aeternæ vitæ præmia meruisse. Cum itaque sic sumptam Incarnationem Patres à Deo postularent, tandem etiam hoc modo sumptam suis pijs desiderijs & petitionibus ac sanctis operibus à Deo congrue meruerunt, & quia singulariter existentem Incarnationem & Christum cum eius singularibus actibus à Deo perebant, quæ sine proprijs & individualiis circumstantijs esse non possunt: ideo singulas etiam horum omnium circumstantias Patres meruisse dicendum est: & de circumstantia quidem temporis certum est ex sacris litteris eam Patres frequenter à Deo postulasse; & consequenter etiam à Deo meruisse personarum etiam circumstantias Patres meruisse diuina scriptura testatur Gen. 22. cum de merito obedientia Abraham loquens ait: *Per memetipsum invenerit Dominus, quia fecisti rem hanc, & non pepercisti filio tuo unigenito propter me, benedic tibi, & multiplicabo semen tuum &c. & benedicentur in semine tuo omnes gentes, quia obediisti voca mea.* Quod autem ait Vasq. in allegato s. cap. disp. 25. electione, qua Deus elegit, ut Christus nasceretur ex semine Abrahæ fuisse ex meritis Abrahami, & non ex gratuita Dei voluntate & vocatione, & D. Th. m. 1. 2. q. 98. a. 4. oppositum afferentem, intelligendum esse de meritis Abrahæ perfectis ex solo libero arbitrio ipsius, non autem de meritis ex gratia profectis, vt tandem reducat electione semitis Abrahæ in gratiam Dei, qui ita voluit præuenire Abrahāmum & ipsum tamē efficere, vt ex illo congrue Christus nasceretur, falsum est & merum ac futile ipsius Vasquezij commētum; quia meritum congrui, vt ante diximus, fundatur in gratia & amicitia Dei; igitur ex solo libero arbitrio nullum est meritum coram Deo; ergo de merito ex gratia procedente loquitur S. D. Nec particula causalis, quia, denotat causam electionis, vt Christus ex semine Abrahæ nasceretur, sed denotat causam executionis diuinæ decreti, seu electionis ab aeterno à Deo factæ, vt Christus ex semine Abrahæ nasceretur: voluit enim Deus ab aeterno ob suam solam bonitatem & misericordiam in primo signo rationis Christi Incarnationem cum omnibus circumstantijs; atque adeò vt esset ex semine Abrahæ in secundo vero fine rationis voluit eam executioni mandari medianibus meritis Abrahæ, & precedente speciali quadam Iudaicū populi sanctificatione, vt ait S. D. in allegato artic. 4. & ita factum est in tempore, quia Christi Domini habuissent præcesserunt Abrahæ merita, & specialis Israelitici populi sanctificatione: B. etiam Virginem de congruo meruisse, vt esset mater Dei, ostendimus cum D. Th. & alijs in sequenti Contra. Cui etiam addi possunt Simeon & Anna, quos sacer textus indicat Luc. 2. de congruo meruisse videre Christum dominum, quid multo magis dicendum est de Ioseph, qui meruit esse Christi

A nutritius & eius custos ac ductor in eius infantiâ, quando ex Iudea fugit in Aegyptum, & inde rediit post mortem Herodis. Et quoniā ex dictis satis constat cæteras Incarnationis circumstantias eadem ratione, qua duæ prædictæ, sub merito congrui S. S. Patrum cadere debuissile, sufficient ea quæ pro hiūis tertiae partis declaratione dicta sunt.

SUPEREST postrem QVARTA CONTRA-
VERSIA pars de meritis Patrum inquirens cir-
ca secundum Incarnationis effectum; An San-
cti Patres meruerint Incarnationem, quo ad secundum
eius effectum, scilicet aperitionem regni Cœlorum? Cui
satisfacit Ang. D. in 3. dist. 18. q. 1. 4. 6. q. 2. & 3.

B negatiuē respondens; quam etiam partem probat discursus huius articuli: quia meritum puri hominis limitatur ad eius suppositum; sicut gratia adoptionis, à qua tale meritum procedit; alioquin esset gratia capitis in alios influens; at mereri Incarnationem quo ad aperitionem regni cœlestis est mereri alijs. Secundò probatur idem: quia Incarnatio, quo ad hunc & alios effectus est altioris ordinis, quam meritum nostrum; quia pertinet ad ordinem hypostaticum, & meritum nostrum ultra condignum præmiatur, si aperta semel ianua regni cœlestis conferatur pro illo beatitudo. Confirmatur; quia alijs eadem ratione mereri potuissent Patres Incarnationem ut dignificatiuam & reformatuam totius universi Patribus ipsis exceptis, & quatenus est in redemptionem aliorum, & vt per illam illuminantur Angelii; quia vt sic non fuit causa prædicatorum meritorum. Tertio probatur idem; quoniā Incarnatio sic considerata tenet se ex parte principij meriti; quia vt sic tollit peccatum: remissio vero peccati ad principium meriti pertinet; ergo non potest cadere sub meritum antiquorum. Alias probationes vide apud S. Thom. loco supra notato, scilicet in 3. dist. 18. q. 1. 4. 6. q. 2. & 3.

PRIMA CONCL. S. S. Pares antique legis, &
illi qui fuerunt sub lege naturæ, non meruerint conditores,
geni diuini Verbi Incarnationem secundum se, aut quo
ad aperitionem regni cœlestis. Hæc patet ex dictis, &
probant eam Sanct. Doct. & cius expositores &
Asturicensis loco supra notato multis argumen-
tis.

SECUNDA CONCL. S. S. Patres per Dei po-
tentiam ordinariam, aut etiam absolutam non potue-
runt Incarnationem Verbi diuini condigne promere
ri. Hæc patet ex dictis, & probat eam Suarez,
sect. 5.

TERTIA CONCL. S. S. Patres simpliciter
& absolute loquendo Incarnationis prædestinatio-
nem aut electionem non meruere de congruo. Hæc
conclusio est contra Vasquezium, & patet ex
dictis.

**QVARTA CONCL. S. S. Patres pīs suis desi-
derijs petitionibus ac bonis operibus de congruo merue-
runt executionem, seu exhibitionem prædestinata ab
aeterno Incarnationis. Probatur hæc conclusio ex
principijs supra positis & explicatis. Nam meri-
tum congrui duabus constituitur conditionibus:
Prima est vt operans Dei gratiam habeat &
amicitiam: Secunda, vt operetur formaliter aut
virtualiter propter Deum summè dilectum:
sed utramque conditionem habebant S. S. Pa-
tres antique legis; vt patet ex sacris scripturis
ergo.**

**QVINTA CONCL. S. S. Patres non merue-
runt ex condigno accelerationem Incarnationis. Pro-
batur; quia acceleratio Incarnationis est bonum
vni-**

vniuersale, ad quod non se extendit meritum de condigno personæ particularis; ergo. Secundò; quia gratia adoptionis & eius merita præmiantur vltra condignum per beatitudinem; sed acceleratio incarnationis est ordinis hypostatici. & materialiter est idem cum ipsa incarnatione, quæ est aliquid excellentius beatitudine; ergo merita Patrum respectu illius non habent dignitatem.

Sexta Concl. SS. Patres absolute loquendo non meruerunt accelerationem incarnationis. Probatur ex dictis; quia mereri absolute incarnationis accelerationem idem est quod mereri, vt filius Dei antè prædestinatus tempus à Deo, carnem assumere; quod est impossibile vt ostendimus.

Septima Concl. SS. Patres non meruerūt accelerationem incarnationis in eo sensu, videlicet, vt Deus in priori signo rationis incarnationem prædefiniret ab illo tempore circumstantia; & deinde in altero signo rationis præuidit merita Patrum, & propterea determinauerit tempus incarnationis. Hæc patet ex dictis.

Octava Concl. SS. Patres in eo sensu congruè dici possunt incarnationem Verbi meruisse: Quia scilicet prædicta per Dei prouidentiam in primo signo rationis incarnatione cum omnibus circumstantijs postea in secundo rationis signo prædefinuit ordinem, quo decrevut incarnationis effet executioni mandatum, & præordinauit Patrum merita veluti dispositiones, vt diuinissimum illud mysterium cum omnibus suis effectibus ab infinita Dei bonitate possent homines obtinere cum omnibus eius circumstantijs, ac præcipue cum circumstantia temporis, vt scilicet coram Deo mererentur, vt eo tempore filius Dei nostram naturam assumeret, quod fuerat ab aeterno prædestinatum, nec longius differret. Hæc patet ex dictis: nulla enim absurditas est id quod Deus ex exteriori sua prouidentia & voluntate gratuita futurū esse decreuerat in primo signo rationis, voluisse in altero signo rationis quandam aliam causam creatam & moralem habere, scilicet merita Patrum; quamquam exigua valde & inæqualia mysterio ac tanto præmixto minime digna.

Vlturna Concl. SS. Patres circumstantias omnes incarnationis cum ipsa congruè meruerūt. Hæc patet ex dictis in ultima parte Controuersiæ.

Contra primam concl. sunt argum. quæ afferunt & soluunt S. D. hic & Med. super hoc argumentum, dub. 2.

Contra tertiam concl. argum. Vsq. Primo Eodem modo philosophandum est de meritis respectu executionis & prædestinationis; ergo si Patres meruerunt de congruo executionem incarnationis filii Dei; etiam eius prædestinationem meruerunt, & è conuerso si non meruerunt incarnationem neque meruerunt eius executionem. Resp. falso esse antec. cuius falsitatem ostendimus loco supra notato, & vberius Aluar. in allegato diff. 37.

Secundo: Si mysterium incarnationis prædestinatum fuisset gratis, & non intuitu aliquorum meritorum, necessariò deberet in tempore fieri absque illo intuitu meritorum; ergo. Probatum assumpta conditionalis; quia voluntas prædestinandi sine meritis efficax esset; ergo sola sufficeret sine alia causa vt haberet effectum in tempore; ergo.

Resp. falso esse conditionalem, assumptam: ad cuius probationem responderetur, antecedens posse duplē habere sensum: *Primus* est, vt voluntas prædestinandi excludat omnia merita,

A tam secundum ordinem intentionis, quam secundum ordinem executionis: & in hoc sensu falso est illud antecedens; quia licet voluntas prædestinandi non includat volitionem meritorum in primò signo rationis, in quo consideratur solus ordo intentionis: includit tamen eam in secundo signo rationis; in quo attenditur ordo executionis, vt à Deo conceptus & volitus; & licet in primo signo rationis non includatur in prædestinatione volitio meritorum explicitè; non tamen excluditur, vt supra notauimus. **Secondus** sensus est, vt voluntas prædestinandi, quo ad ordinem intentionis sit sine meritis explicitè volitus: & in hoc sensu admissio antecedente negatur illatio; quia voluntas illa pro illo signo rationis, sicut merita non includit ita nec excludit; que tamen includit in secundo signo, in quo intelligitur compleri ratio prædestinationis.

Tertius. Si mysterium hoc fuit prædestinatum obiectio: 2.

non intuitu meritorum, sed ex sola Dei voluntate, fieri non potuit, vt ipsa merita postea in tempore exhibita vim aliquam haberent ad impetrandam incarnationem; ita vt in executione ex meritis dari diceretur, quia ex priori illa voluntate in tempore fieret. **Resp.** antec. huius conditionalis, & totam ipsam conditionalem nō esse diuersam ab illo antecedente, cuius sensum distinximus in præcedente responsione: & ideo distinguenda esse eodem modo & in priori sensu negandum est voluntatem prædestinandi esse sine meritis: in secundo vero sensu admissio antecedente, neganda est consequentia. **Resp.** contra resp. hanc militat aliud argumentum Vsq. quoniam diuersa est (inquit) ratio mediiorum quæ physica dicuntur & moralium: nam phys. media reali actione conducunt ad consequendum finem constitutum: in intentione autem voluntatis prior est constitutio finis electione mediiorum; contra vero in executione & effectione prior est efficacitas mediiorum quam consecutio finis; at media moralia, qualia sunt merita, non sunt media physica quæ actione aliqua reali ad consecutionem finis operentur, sicut medicina operatur ad sanitatem, sed solum sunt causa consequendi finem per modum impetrationis relata ad voluntatem eius, qui confert alteri finem; ergo meritum nunquam in tempore potest esse medium, nisi moueat voluntatem aliquius ad conferendum finem; ergo eadem merita debent præcedere in intentione; ergo Deus ita confert finem in tempore propter merita & ex meritis, vt eodem modo in æternitate non nisi ex præscientia illorum dare illum præfiniat. Prima consequentia patet. Secunda probatur; quia est eadem voluntas dandi in executione & in consultatione, & ab eodem moueri deberet. Ultima vero consequentia probatur: Nam aliquin non esset eadem voluntas in Deo ab æterno prædefiniendi finem & in tempore dandi illū.

Respon. secundum ordinem intentionis loquendo, finem mediiorum moralium dupliciter posse considerari: *Vno modo* secundum se, prout scilicet est quoddam bonum appetibile à voluntate & hoc modo nō est finis, nisi radicaliter seu fundametaliter; *Alio modo*, prout exercet actu ratione finis seu prout actu finalizat. Exempli gratia, Regnum à Cæsare appetitum dupliciter potest considerari; vno modo vt quoddam bonum secundum se; alio modo vt exercet rationem finis; quatenus scilicet propter ipsum appetitur amicitia Ciceronis apti ad persuadendū, vt Cæsar acceptetur in regem, & fauor populi vel optimatum, ad quos spectat electio: & finis quidem primo modo sumus.

do sumptus prius est volitus quam secundo modis; prius enim Cæsar appetit regnum secundum se consideratum, quam velit & eligat media ad ipsius acquisitionem ordinata; atque adeo quam appetat Regnum, prout exercet rationem finis: Sic igitur secundum ordinem intentionis Incarnationis, prius fuit à Deo volita, prout est quoddam bonum secundum se, & in ordine ad humani generis redemptionem. Deinde volita fuit ut finis meritorum Sanctorum Patrum: & ita merita Sætorum Patrum fuere secundum hunc ordinem posterius volita; at secundum ordinem executionis, ut sic, & effectio[n]is moralis prius volita sunt Patrum merita quam Incarnatio. Ad cuius evidentiam scito, medium morale longe alter morire voluntatem, quam moueat finis, quoniam hic mouet ut finis, id est per modum cause finalis, illud mouet per modum efficientis moralis ad finem ordinatis: cōcipitur enim ab intellectu, ut bonum propter aliud: & ideo non mouet voluntatem ad sui appetitionem ut finis, sed ut medium dicens efficienter, non physice sed moraliter ad finem aſsequendum. Cum autem dico, efficientis morale, dico efficientis media apprehensione & volitione eius propter finem, siue ut ordinati ad finem consequendum: sicut ergo physica media priora sunt in executione & effectione sua physica quam cōsecutio finis, ita media moralia priora sunt in executione & effectione sua morali, quæ illis conuenit media apprehensione intellectus & appetitione voluntatis, quam cōsecutio finis; ac proinde secundum ordinem executionis prius fuerunt volita Patrum merita quam Incarnatio. Ad argum. itaque admissio antec. cum prima conseq. dico secundam consequentiam falsam esse, si consequens eius loquatur de prioritate secundum ordinem intentionis. Ad cuius probationem respondetur eandem esse voluntatem dandi in executione & in consultatione secundum rem, sed ratione diuersam; quoniam in intentione, id est prout vult finem, quatenus finis est prius vult finem quam media: in executione vero ut executio est à Deo concepta & volita, prius vult media quam finem; quia vult media ut efficientia respectu finis: prior est autem efficientia mediorum quam aſsecutio finis. Nec verum est, voluntatem dandi in consultatione ab eodem moueri, à quo mouetur in executione: quia in consultatione mouetur à fine à quo veluti principio incipit consultatio: in executione vero prout executio distinguitur contra intentionem, mouetur voluntas à medijs effectiū moraliter, ut ante diximus. Posset etiam breuiter dici eandem esse voluntatem, sed non esse euādem ordinem volitorum secundum intentionem & secundum executionem. Si autem sermo sit de prioritate secundum ordinem executionis & effectio[n]is moralis, & sumendo vocabulum intentionis pro volitione, (cum intentio proprie non sit eius, quod est ad finem, sed potius finis) admissa illa secunda consequentia neganda est ultima, quoniam ex hoc, quod merita secundum ordinem executionis & effectio[n]is moralis, quam habent media apprehensione & volitione, mouent voluntatem ad conferendum finem; atque ideo prius ordine executionis volita sunt, non sequitur in bona Metaphy. Deum in æternitate non prædefinire se finem daturum, nisi ex præscientia meritorum: sit enim transitus ab ordine executionis ad ordinem intentionis, ut pater: Verum est tamen, Deum ab æterno cōcepisse & voluisse ordinem illum executionis, qui fuit in tempore: voluit enim in secundo si-

A gno rationis merita Patrum ut quasdam medias causas morales Incarnationis, ut ante diximus: sed ex hoc non sequitur, Deum prædefinisse se missurum filium ex præscientia meritorum: Ad probationem autem ultimæ consequentiae neganda est illatio; ex dictis enim patet esse eandem Dei voluntatem, qua Deus ab æterno finem prædefinivit, & vult ipsum priusquam media. Et quia vult etiam ab æterno finem acquiri per media, quæ hoc ipso sunt executionis ordine priora: ideo in eodem actu volitionis, necesse est distinguere diuersa signa rationis propter duos illos oppositos ordines, scilicet intentionis & executionis, qui hancuntur ex ipsis ordinatorum naturis, scilicet ex fine, & medijs: ille enim ex sua natura prior est intentione: posterior autem in executione vel assecuratione; hæc autem scilicet media suæ natura priora sunt in executione: cum prius necesse sit ea agens habere quam finem, èd quod per ea ducatur ad finem: sunt autem intentione posteriora; quia non nisi propter finem primum intentum sunt volita.

CONTRA quartam concl. sunt argum. quæ referunt & solvunt Med. in fine Commentarij. Suar. Vafq. 10. disq. 10. scit. 6. Astur. in allegata q. 5. inref. ad 4. argum. concl. 4. pag. 482. & Aluar. disq. 17. Contra eandem concl. argum. Vafq. cap. 4. Primò: Quia S. Th. hic ad 3. concedit, B. Virginem meruisse maternitatem; negat autem meruisse Incarnationem: at S. Th. non concedit in B. Virgine meritum condigni respectu maternitatis; sed tantum meritum congrui; ergo negat etiam meritum congrui in B. Virgine respectu Incarnationis; ac proinde multo magis illud negat in SS. Patribus.

Resp. primò. Valde mirum esse, virum hunc audere suam opinionem imponere D. Th. qui tertia sua conclusione contraria sententiam disertis verbis exprefferat, quam etiam in vitroque scripto super sententias perspicue docuit, ut videre est in 3. disq. 4. q. 3. a. 1. ad 2. & 4. Et ad Antibaldum eadem disq. q. vñta a. 4. &c. Secundò dico D. Th. in illa responsione afflere B. Virginem condigne ex gratia sibi data illum puritatis & sanctitatis gradum meruisse, vt congruè posset esse mater Dei, vt etiam aduerit Med. in fine Commentarij, & ratione probari potest: quia argumentum gratiæ cadit sub meritum de condigno, vt patet ex doctrina D. Th. & expositorum in 2. 2. q. 24. a. 6. gradus autem puritatis & sanctitatis, quem sibi meruit B. Virgo, vt congruè posset esse mater Dei, ad augmentum gratiæ pertinet; ergo meriti de condigno præmium fuit.

Secondò: Si antiqui Patres meruerint Incarnationis mysterium in executione, uno ex duobus modis illud meruerint, aut ex gratia ad hoc accepta à solo Deo non intuitu ipsius Christi & meritorum eius, sed sola liberalitate & misericordia ipsius Dei, aut ex gratia accepta à Deo intuitu Christi: at neutro modo SS. Patres meruerunt Incarnationem; ergo. Major patet ex dictis: Minor, quo ad primam partem probatur, quia Patribus veteris testamenti nihil fuit gratiae concessum, nisi ex meritis Christi: quo ad secundam vero, quia sequeretur principium meriti cadere sub ipsum meritum, quod est absurdum; ergo nullo modo Patres antiqui Incarnationis mysterium meruerunt.

Resp. principium meriti, ea ratione qua principium est, non cadere sub meritum, mysterium autem Incarnationis principium est omnis meriti SS. Patrum secundum ordinem intentionis &

nis & ad modum finis; prout scilicet fuit in intentione & prædestinatione Dei: & hoc modo consideratum non potuit cadere sub merita Sæctorum Patrum: at secundum ordinem executionis ab æterno à Deo conceptum & volitum ac in tempore factum, potuit vt præmium merita Patrum congrua terminare, vt satis ostendimus in præcedentibus. Et ratio præcipua est; quia meritum congrui non innititur iustitiæ sed gratiæ & amicitiæ; neque necesse est illud habere suapte natura proportionem ad præmium aut rationem iustitiæ; & idè non tollit aut diminuit rationem gratiæ, quæ illi datur vt præmiū.

Replica.

Sed hanc respons. impugnat Vafq. primò; quia mysterium Incarnationis fuit principium gratiæ & meriti SS. Patrum non solum in intentione & prædestinatione; sed etiam re ipsa futurum; ergo. Probatur antec. quia Incarnatio Christi fuit principium meriti antiquorum Patrum; quia gratia qua merebantur data est illis ex meritis Christi præuisis; at merita Christi præuideri nō poterant; quin præuideretur ipse Christus, vt re ipsa & in execuzione futurus, & non solum vt prædestinatus, & præuisio Christi futuram eius existéram & non solum prædestinationem supponebat; igitur Christus vt re ipsa & in execuzione futurus mouit Dei voluntatem, vt daret gratiam Patribus & fuit principium meriti ipsorum; ita vt non solum verò dicamus: Patres antiqui meruerunt & crederunt operati sunt; quia Christus prædestinatus est; sed etiam quia Christus re ipsa venturus erat: quo modo loquendi denotamus ex parte Christi causam causam, non finalē sed meritoriam: è cōtra verò, nō licet dicere; idè antiqui Patres operati sunt vel meruerunt, vt prædestinaretur Christus, aut vt re ipsa veniret; in quo denotaretur causa meritoria ex parte operum antiquorum Patrum; ergo.

S. l.

Huius argumento, suppositis ijs, quæ latissimè diximus, q. 1. a. 3. Contr. vñica, respondetur præmissis tribus distinctionibus. Prima distinctione est: Incarnatio Christi sicut Christus ipse & eius merita, & similiter Patrum merita duplicititer possunt considerari: Vno modo, prout ab æterno sunt in mente diuina præconcepta & volita seu Prædefinita secundum vtrumque ordinem, scilicet intentionis & executionis: Alio modo, prout re ipsa producuntur in tempore. Secunda distinctione est: in vtraque causa, scilicet finali & effectuā morali duo consideramus, scilicet causalitatem & eius complementum. Ultima distinctione est: In causalitate finali duo consideramus, scilicet rationem finalizandi & hac est esse in rerum natura, & conditionem causandi & hac est esse in intentione: quæ duo conuenient causa finali tanto eo tempore quo durat agentis actio: alioquin agens ageret & non propter finem. Quibus premissis.

Dico primum, merita Christi & patrum gratiam & merita; quatenus à Deo sunt ab æterno præcepta, & præordinata secundum ordinem executionis à Deo volitum, mutuam habere causalitatē efficientem moralem, & etiam finalē; quia nimis vnum vt est à Deo volitum, est alterius ratio, vt sit à Deo volitum; ita vt causalitas referatur ad obiecta volita; non autem ad volitionem, vel etiam vt referatur ad volitionem non secundum se, sed vt terminatur ad volita, vt explicauimus in 1. p. q. 19. a. 5. Contr. 1. Et causalitas quidem effectuā ex parte Christi & meritorum eius, perspicua est; quia bona opera Christi sicut merita præuisa fuerunt causa meritoria mouens quodammodo effectuā diuinā voluntatē ad volenda & prædefiniēda Patrum merita, vt dis-

Naz. in D. T. bo. 3. partem

A positiones ad exhibitionem Christi & meritorū eius ordinata. Causalitas verò finalis ex eo patet, quod Christi gloria finis est totius ordinis gratiæ & meritorum puræ creaturæ, vt ostendimus, q. 1. a. 3. Contr. vñica. Gratia verò & meritis Sæctorum Patrum causalitas cōuenit effectuā moralis respectu Christi & meritorum eius, hoc ipso quod illis meritis Patres Christi merentur Incarnationem; quia causa meritoria est efficiens causa moralis. Sed quoniam, vt supra diximus, merita Patrum rationem habent dispositionis respectu Incarnationis; idè comparantur ad eā,

B magis vt cause materiales in genere moris, quām vt cause efficientes morales. Et quoniam vt in allegata Contro. diximus reparatio & exaltatio humanæ naturæ finis est Incarnationis immedias ac proximus, licet secundarius; idè gratia & merita Sæctorum Patrum quandam habent finalē causalitatē respectu Incarnationis Christi & meritorum eius. Ut autem in dicta Contro.

notauimus, causa finalis secundum propriā causalitatem mouet immediate; secundum effectuā autem causalitatem mouet medio agente ab ipsa finaliter moto. Sic igitur Incarnatio Christi secundum ordinem intentionis mouet Deum finaliter & immedias ad sui volitionem, & etiam ad volenda ea quæ ad ipsam vt ad finem ordinantur, qualia sunt gratia & merita Patrum. Secundum ordinem autem executionis eadem Incarnatio mouet effectuē mediante agente scilicet Deo operante Incarnationem & inclinante Patrum voluntates efficaciter ad opera meritoria. Sed Patrum merita, quia secundum vtrumque genus causalitatis à Christi Incarnatione vt principali causa dependent, & non sunt eius finis principalis sed secundarius, verè dici non possunt mouere Dei voluntatem immediate ad volendum & præfinendum Incarnationis mysterium, iam enim fuerat à Deo volitum, vt finis præcipius totius ordinis gratiæ; sed dici possunt Patrum merita voluntatem quodammodo mouere ad executionem dicti mysterij iam ab æterno prædefiniti; atque ita immediate mouere, tā per modum finis quām per modum etiam efficiens moralis; vel magis concurrere per modū dispositionis: quatenus scilicet apud Deum immedias merentur Incarnationem de congruo; atque ita mouent Dei voluntatem ad efficiendū Incarnationis mysterium: Et quoniam hæc effectio Dei physica est; idè dici possunt etiam Patrum merita à Deo volita & intenta, vt finis Incarnationis secundarius mouere ad effectuā physicam mediatae.

E Secundo dico, Patrum merita prout sunt iā re ipsa producta, esse causas moraliter; quamvis nō efficaciter effectuā Incarnationis future, & post eorum seculum & mortem à Deo productæ: hoc patet quia Patres pīs suis desiderijs ac precibus vt meritis de congruo apud Deum meruerūt, vt Dei filius tali tempore nostram assumere humilitatem: iam autem diximus causam meritoria esse causam effectuā moralē.

Tertio dico, Incarnationem actu iam factā fusile causam effectuā moralē meritorū SS. Patrum, quo ad eorum perfectionem & complementū, quod habuerūt ex gratia Christi capitali.

Quarto dico, eandem Incarnationem Christi iam factam non causasse tunc actu effectuā gratiam, & merita Patrum quo ad eorum substantiam propriè loquendo, sed antiquam suam respectu eorum cōplexis causalitatem. Prima pars probatur; quia causa in actu responderet effectus in actu; qui scilicet actu saltem dispositiuē pro-

T cedat

cedat à causa: tempore autem Incarnationis iam erant producta Patrum merita: Secunda vero pars probatur; quia tunc Christus Deo sua obtulit merita, quorum respectu iam antea Deus antiquis Patribus gratiam infuderat: qua congrue possent Incarnationis mysterium promereret.

Quintus dico, eandem Christi Incarnationem actu productam actu finalizans Patrum merita ad eam, ut finem obtainendam ordinata, non quia tunc incipiat actu finalizare; nam ab aeterno ut à Deo praedefinita, tanquam finis gratiae & meriti SS. Patrum finalizabat; & multò magis positis in actu meritis Sanctorum Patrum ad eam, ut ad finem ordinatis: sed idēo finalizauit actu producta; quia actum finalizandi compleuit. Legenda sunt ea, quae latè & subtiliter scribit Cai. & alij post eum in 1. 2. q. 1. a. 1. de causalitate finali.

Ad argum. in forma, dico primum; Mysterium Incarnationis futurum, id est secundum esse in rerum natura, quod ab aeterno non erat; & tamen suo modo causabat finaliter & effectiū moraliter, ut ante diximus, fuisse principium gratiae & meriti Sanctorum Patrum vtroque modo, scilicet finaliter & effectiū moraliter, pro tempore tamen à Deo praedefinito. Nec tamen sequitur, Patres non meruisse de congruo Incarnationem secundum eius substantiam & quo ad complementum causalitatis effectiū ipsius Incarnationis; & quatenus per eam complenda erant gratia & merita Patrum: & secundum hoc falsa est argumenti consequentia; quia non implicat contradictionem, mysterium Incarnationis esse causam moraliter effectiū gratiae & meritorum Patrum, antequam essent Patres, aut eorum merita; & Patres mereri Incarnationem, vt est completiua gratiae & meritorum: sic enim non est principium gratiae & meritorum, sed quasi terminus & perfectio: Probatio vero antecedentis hoc solum euincit, quod Incarnatio Christi secundum esse reale in rerum natura fuerit principium gratiae & meritorum Patrum, non ut ea primò causans; quia iam erant causata; sed ut suā circa ea iam producta compleps causalitatem. Iam autem diximus Patrum gratiam & merita fuisse producta, quo ad eorum substantiam non autem quo ad complementum, quod solum habere potuerunt post exhibitum Incarnationis mysterium: & circa hoc versantur Patrum merita: & secundum hoc dici possunt meruisse Incarnationem; & vt Christus re ipsa veniret, ut actu merendi completeret, peractualem operationum exhibitionem & vt gratiae & meritis Patrum ultimum afferret complementum. *Secundus respond.* nullum inconveniens esse, Patres meruisse de congruo Incarnationem, & merita Christi nondum actu exhibita fuisse, & tamē gratiam & merita Patrum eis fuisse data ex meritis Christi gratis praedestinatis & praevisis; quia meritus congrui non repugnat gratia. Et rursus non meruerunt Incarnationem secundum eam rationem, qua fuit principium gratiae & meriti Sanctorum Patrum, ut ante diximus.

Replica 2. *Secundus arguit eandem responsum:* Quoniam hoc est discriimen inter causam efficientem physicam, seu media physice operantia ad consecutionem finis, & causam meritorum seu merita ipsa, quae sunt causa meritis, quod causa & media quae physicè operantur ad consecutionem finis re ipsa attingunt efficacitatem sua finem ipsum, neque operantur in illum mouendo aliquam voluntatem, & ita in executione sunt priora ipso fine; licet finis fuerit prior intentione, id est in voluntate operatis: at ve-

A rō merita, quae sunt media moralia, nunquā operantur re ipsa ad finis consecutionem, nisi mouendo voluntatem alicuius; ergo, siue in intentione, siue in executione, semper merita præcedere debent retributionem; ergo, si merita Sanctorum Patrum fuerunt causa moralis Incarnationis, ac proindè meritorum Christi, quae ex ipsa Incarnatione ortum habuerunt, sequitur fuisse causam, tam in æterna electione quam in executione, quasi mouendo voluntatem Dei ad prædestinandum mysterium Incarnationis in præscientia, & in tempore illud faciendi; ergo non possumus dicere, mysterium Incarnationis fuisse prius in intentione quam merita Sanctorum patrum, & posterius illis in executione, &c. *Repl.* falsam esse primam conseq. quia res apprehensa & volita duplicitate potest mouere voluntatem ad aliquid aliud volendum: *Vno modo* per modum finis, qui mouet ad electionē eorum, quae fini consequendo sunt idonea: *Alio modo*, per modum medijs moraliter sufficientis, quod mouet voluntatem alterius ad aliquid efficientem in actu, puta ad retribuendam mercem benemerenti: vel etiam ad gratiam alteri concedendam: *Primo modo* scilicet per modum finis Incarnationis siue Christus cum omnibus suis perfectionibus ac meritis mouet Dei voluntatem ad gratiam & merita Patribus concedenda, & etiam secundo modo non quomodounque, sed ut prima causa effectiua in genere causæ meritoriae: Merita vero Patrum mouerunt Dei voluntatem duplicitate; *Primum* ut finis secundarius Incarnationis præuentus ab ipsa Incarnatione, ut fine principali gratia & meriti Sanctorum patrum; atque idēo non potuit mouere ad electionem, aut prædestinationem Incarnationis; quæ iam in primo signo rationis intelligitur à Deo prædefinita. *Secondo* mouerunt Dei voluntatem moraliter effectiū ad exhibendum Incarnationis mysterium cum omnibus eius perfectionibus & meritis: quæ motio manifestè pertinet ad ordinem executionis: quemadmodum enim causa physica exequendo præconceptum ac prædefinitum ordinem reali sua efficacitate finem attingit; ita causa moraliter efficiens exequendo præconceptum ordinem media conceptione & volitione, quam de ipsa habet; non ipsa causa moralis, sed aliud, attingit effectum: exempli gratia: princeps vult ciuitatem ab hostiis captiuam recuperare, ad hunc finem bonum esse iudicat uti opera cuiusdam strenuissimi Ducis; & ut suavius ac melius agat negotium, vult sibi à populo captiuos preces porrigi, vt strenuum illum Ducem ad eum ab inimici tirannide liberandum mittat, & ita de numerum exequendum esse decreuit. In hoc exemplo manifestè constat preces à populo captiuo porrectas non mouere finaliter animum Principis, nec habere rationem principij secundum ordinem intentionis, nec esse causam mouentem effectiū animum Principis ad eligendum Ducem illum, sed esse tantum causam motiuam moralem ad exhibendum Ducem iam electum: quia scilicet preces illæ apprehensa, & iam antea volitè mouent, vt media ad hunc finem electa Principis animum ad exhibendum actu, quod medijs populi precibus exhibere decreuerat; atque ita preces media principis voluntate per eas mota causant effectiū exhibitionem ducis, & sunt illa priori secundum ordinem executionis, posteriores autem secundum ordinem intentionis: sic in proposito, &c.

E *Alia*

Alia ciuidem authoris argumenta ex pñno-
tatis facilè diluuntur.

Cont. eandem concl. ioc. obi. 1. Contra eandem concl. argum. Pefantius: primò; quia Fulg. lib. de Incarnatione, cap. 7. Glossa. in Psal. 73. Hierony. Dialogo primo contra Pelag. & alij ex Patribus negant absolute Incarnationem factam esse ex meritis; ergò videtur excludere omne meritum ciuitati de congruo. Ref. SS. Patres loqui de merito simpliciter & propriè dicto, quod est meritum ex condigno; & ideo falsa est argumenti consequentia.

Obi. 2. Secundò; August. de Prædestinatione 88. c. 15. vult Incarnationem ita esse factam gratis, sicut gratia datur gratia: at hæc datur sine utili, meritis etiam de congruo; ergò. Ref. August. loqui de Incarnatione in ordine ad merita Christi; nō autem in ordine ad merita SS. Patrum: & ita currit similitudo, vt quædam nullus potest etiā de congruo sibi mereri primam gratiam, sed alteri, ita Christus sibi non meruerit Incarnationem, quam SS. Patres congruè meruerunt; non quidem illi sed sibi & humano, generi.

Obi. 3. Tertiò: Deus proper merita Christi mouet ad dandam gratiam antiquis Patribus & merita non sunt, nisi solum existentia in præscientia Dei; ergò necesse est, vt fuerint prædicta futura independenter à meritis Sanctorum Patrum; ergò hæc non potuerunt esse illius meritoria. Probatur prima consequentia: quia nunquā id quod est prius causalitate, posterius est in eodem genere cause, etiam quo ad executionem; sed semper in eodem genere prius est, licet possit esse posterius tempore, vel in aliquo alio genere; vt patet in sanitate, quæ semper tam in intentione, quam in executione prior est medicina in genere causæ finalis; posterior autem viroque modo in genere causæ efficientis. Ref. nullam esse primam consequentiam, si sermo sit in consequente de dependentia Christi, & meritorum eius à meritis Patrum secundum omnem rationem, & modum dependentiæ sumendo latè dependentiæ, prout etiam id quod ex merito congrui veluti ex causa datur, dici potest ab eis dependere, quo ad eius acquisitionem à merite. Ad probationem consequentiæ negatur antecedens loquendo de eadem re secundum diuersam rationem & modum dependentiæ, vt patet ex dictis: nulla enim repugnantia est merita SS. Patrum quo ad substantiam dependere à meritis Christi in genere causæ meritoriae merito condigni; & eadem merita esse congruè meritoria aduentus Christi & meritorum eius, quatenus hæc merita completiva sunt gratiæ & meriti SS. Patrum; atque ita diuersa ratione esse priora & posteriora. Vel dicas merita sanctorum Patrum esse dispositionem ad Saluatorem à Deo missum recipiendum.

Obi. 4. Quartò: Si SS. Patres meruerunt Incarnationem; sequitur post lapsum hominis sibi meruisse habere redemptionem; ergò primum principium redemptionis nō esset ex Deo sed ex nobis, quod est Pelagianum. Ref. nullam esse consequentiam, quia gratia qua meruerunt ex congruo sancti Patres Incarnationem, erat à Deo & ex meritis Christi; nec innitebantur merita Patrum iustitiae sed benevolentiae Dei: & ideo nec tollunt nec minuant rationem gratiæ in beneficio redemptoris.

Contra sextam concl. sunt plura loca diuinæ scriptura, quæ referunt & exponunt Suarez diff. 10. sect. 6. & Asturicensis in alleg. quest. 5. pag. 475. Hæc vero sunt. Psal. II. Propter misericordiam inopum, & genitum pauperum nunc exur-

gam dicit Dominus. Psal. 71. Cito anticipent nos misericordia tue. Ishaæ 4. Utinam dirumperes Cœlos, & descenderes. Et capit. 51. Cito veniet salus tua. Abacuch 2. Veniens veniet, & non tardabit. Daniel. 9. Septuaginta hebdomada abbreviata sunt, &c. Quæ omnia de acceleratione in sensu septimæ conclusionis sunt intelligentia.

Contra Ultimam concl. argum. Rada: Si obi. cont. liceret asserere Abraham & David meruisse de ult. concl. congruo, vt fieret illis specialis de Christo promissio, & B. Virginem vt congruè disponeretur ad Christi conceptionem, simili ratione liceret affirmare populum Hebreorum meruisse, vt ipsum Deus in populum peculiarem eligeret contra illud, Dester. 9. Neque enim propter iniurias tuas, &c. Et confirmatur; quia iam omnes circumstantiæ Incarnationis ante prævisa merita Patrum fuerant à Deo prædestinatae; ergò. Probatur antecedens, quia per specialem gratiam ordinabantur illis Patres antiqui vt se disposerent congruè ad Incarnationem, scilicet Abraham & David, vt fieret illis speciales de Christo re promissio, & beata Virgo vt congruè disponeretur ad Christi conceptionem; ergò illa gratia supponebat electionem ad hæc munera, quæ sunt Incarnationis circumstantiæ; ergò hæc electio non cecidit sub meritu; sed potius ipsum meritum ab ea processit. Secundò: quia homines non se disponuerunt ad suscepionem Incarnationis tali tempore, potius quam alio, nisi per auxilium gratiæ omnia merita præcedens: sed quod hoc auxilium datum fuerit potius hoc tempore quam alio ex sola Dei voluntate processit; ergò præmà temporis prædestination, quo Christus incarnari debuit, non fuit ex meritis hominum prævisi, sed ex sola Dei voluntate; ideinque de alijs Incarnationis circumstantijs dicendum est. Refond. nullam esse consequentiam, quia plus est mereri electionem, quam rem ipsam electam: nos autem non asserimus sanctos Patres meruisse electionem, aut prædestinationem circumstantiarum; sed ipsas circumstantias iam à Deo prædefinitas. Ad confirmationem negatur consequentia; quia potest eadem res fieri pluribus titulis debita, & vt talis ijs quibus debita est exhiberi, vt supra diximus de gloria corporis Christi, quæ illi debebatur ex animæ gloria ex qua naturaliter sequebatur; & tamen facta est illi debita ex merito passionis. Sic Incarnatio Verbi diuinæ cum omnibus circumstantijs nobis à Deo ex diuina & eterna prædefinitione, veluti causa principalis debebatur; & tamen voluit eam alio titulo nobis deberi, scilicet ex merito congrui, veluti medio ad eam suauiter hominibus exhibendam.

Obi. 5. C E D I C U M. nullam esse consequentiam, quia plus est mereri electionem, quam rem ipsam electam: nos autem non asserimus sanctos Patres meruisse electionem, aut prædestinationem circumstantiarum; sed ipsas circumstantias iam à Deo prædefinitas. Ad confirmationem negatur consequentia; quia potest eadem res fieri pluribus titulis debita, & vt talis ijs quibus debita est exhiberi, vt supra diximus de gloria corporis Christi, quæ illi debebatur ex animæ gloria ex qua naturaliter sequebatur; & tamen facta est illi debita ex merito passionis. Sic Incarnatio Verbi diuinæ cum omnibus circumstantijs nobis à Deo ex diuina & eterna prædefinitione, veluti causa principalis debebatur; & tamen voluit eam alio titulo nobis deberi, scilicet ex merito congrui, veluti medio ad eam suauiter hominibus exhibendam.

TERTIA CONTROVERSIA.

An Beata Virgo condigne, aut congruè meruerit esse Mater Dei?

Quidam ex antiquis Theologis, quos rese- sentantur hic recentiores, affirmarunt Beamatam Doctorum. Virginem meruisse de condigno esse matrem Dei; ex his præcipui sunt Gab. in 3. diff. 4. q. vnuca, art. 3. dub. 3. Almainus q. 1. dub. 3. Maior q. 4. in fine, & Abul. Paradoxo 1. c. 34. & 38. Alij verò antiquiores moderatius se loqui putantes dicunt Beamatam Virginem non de condigno, sed de digno maternitatē sibi diuinā meruisse; ita S.

Bonau. in 3. diff. 4. a. 2. q. 2. & ibi Ricard. a. 3.
q. 1. & Marfil. q. 5. a. 3. dub. 1. concl. 2. & 3. Val.
puncto vlt. huins q. duo dicit: Primum est B. Vir-
ginem ex congruo tantum Incarnationem; ac
proinde etiam eodem modo diuinam materni-
tatem meruisse; & meritum hoc in pijs actioni-
bus Virginis fuisse, non vt habeant vim à donis
gratiae; atque adeò ab ipsa Incarnatione diuinis-
tus preuisa, tanquam à prima donorum omnium
radice, sed vt ipse erant rectæ ac bonæ moraliter.
Secundum est: Hoc ipso quod B. Virgo, & alij SS.
meruerunt de congruo Incarnationem, ipsam
meruisse quoque per eadem opera à Deo prævi-
sa, vt Deus præordinaret & vellet mysteriū In-
carnationis peragere. Eandem sententiam se-
quitur Vasq. diff. 23. a. 1. cap. usque ad 4. inclusi-
ue.

Suar. dicit nouem. *Primum* est Beatis. Virginem fuisse condigne dispositam vt esset mater Dei. *Secundum* Beatis. Virg. consecutam esse hanc dispositionem, partim ex sola diuina gratia eam praeueniente, partim per opera sua & merita de condigno. *Tertium* est B. Virginem non meruisse de condigno esse matrem Dei. *Quartum* est B. Virginem per Dei potentiam absolutam potuisse dictam maternitatem condigne promovere; si videlicet intercederet pactum seu promissio de tali praemio conferendo. *Quintum* est tertium dictum esse quidem magis probabile & simpliciter verum; sed contrariam sententiam nulla nota esse dignam, praeterquam minoris probabilis & falsitatis. *Sextum* est non potuisse B. Virginem de condigno mereri maternitatem simpliciter & absolute, non merendo de condigno Incarnationem. *Septimum* est potuisse Beatam Virginem mereri ex condigno maternitatem, quasi sub conditione seu facta suppositione, quod Deus sit futurus homo, non merendo ex condigno Incarnationem. *Octauum* est Beatam Virginem non meruisse de congruo, vt praedestinaretur seu eligeretur in matrem. *Vltimum* est B. Virginem meruisse de congruo vt esset mater Dei.

Magister Porre~~ta~~ circa respon. ad 3. ait: aliud esse mereri Deum Incarnari, & aliud esse mereri ipsum ex mera bonitate sua incarnandum recipere in utero proprio virginali, portare, parere, lactare & fouere more matris debito; & de hoc secundo merito, non de primo Ecclesiam loquitur cum praedicit illam meruisse dominum portare. Videtur autem hic expositor loqui de merito condigni; nam de merito congrui S. D. 3. sua cōcl. affirmat in textu SS. Patres, ac proinde multo magis B. Virginem Incarnationem desiderando & petendo meruisse.

Med. super hoc a. dicit quinque. Primum est B. Virginem non meruisse de condigno esse matrem Dei. Secundum est oppositam sententiam non esse satia tutam in fide. Tertium est eam opinionem esse fruolam & periculosam in fide, que dicit B. Virginem non meruisse absolutè Incarnationem merito condigni, sed supposita prædestinatione diuina & sub conditione. Quartum est B. Virginem meruisse de congruo Incarnationem & illam ineffabilem dignitatem, ut esset mater Dei. Ultimum est B. Virginem de condigno meruisse eum puritatis & sanctitatis gradum, ut congrue esset mater Dei.

Asturicensis à Medina discordat in tertio,
& 4. dicto; ait enim sententiam illam oppo-
sitam posse defendi salua fide & absque villa
erroris periculo; in alijs cum eo conuenit,
Quibus etiam consentit Aluarez, & alij The-

A mistæ communiter, & colliguntur ex littera
præsentis articuli.

RE C O L E N D A est hic in primis distinctio meriti superioris explicata; num irum duplex esse meritum: alterum ex condigno: & alterum ex congruo. Sed præterea supra q. 1. a. 2. *Contro.* 2. meritum ex condigno diximus esse duplex: alterum ex toto rigore iustitiae: alterum autem diuinam præfuppopen misericordiam & gratiam gratificantem & acceptantem opus, ut sit Deo acceptum in ordine ad præmium. Denique meritum ex congruo tripliciter dicitur: primum per asse-
Bcutionem rei eo modo quo Crux dicitur meruisse portare talentum mundi. Et de bono Latrone dicitur, quod meruit indulgentiam idest obtinuit. Huius acceptio[n]is plura exempla vide apud Canarium lib. 2. de Deipara, cap. 16. Secundum dicitur meritum congrui dispositio proxima & supernaturale ad aliquod donum Dei supernaturale recipiendum, vt explicauimus in præcedenti *Controu.* Et his duobus modis satis impropriè dicitur meritum congrui. Tertiò itaque dicitur propriè meritum congrui operatio supernaturalis, cui non secundum leges iustitiae, sed secundum leges amicitiae conuenit retributio præmij; vt supra declarauimus cum D. Th. & ad hoc membrum videtur pertinere meritum digni, quod statuunt Ricard. & Bonau. quamvis alij fortasse nomine talis meriti intendant meritum illud ex condigno, quod non est ex toto rigore iustitiae.

Secundū notandum ēst, meritum non solum condigni sed etiam congrui propriè sumptum respectū præmij supernaturalis in solis actibus consistere supernaturalibus, vt probat S. D. in 1. 2. quest. 109. art. 5. Vbi loquens de merito in cōmuni, prout extenditur ad meritum condignū & congrui, vt notat ibi Conr. docet, hominem non posse per sua naturalia, sed per gratiam tantum mereri vitam æternam, quod probat: Quia nullus actus excedit proportionem principiū actiū: vita æterna est finis excedens proportionem naturæ humanae; ergo non potest homo per sua naturalia producere opera meritoria proportionata vitæ æternæ; ergo requiritur altior virtus, quæ est virtus gratiæ. Probat maiores; quia videmus in rebus naturalibus, nullam rem posse perficere effectum per suam operationem; qui excedat virtutem actiū; sed operatione sua solum potest effectum producere suæ virtuti proportionatum. Quo etiam medio probat eandem conclusionem eodem lib. quest. 114. artit. 2. Igitur meritum illud, quod habuit Beata Virgo respectu maternitatis, fuit tantum per actus supernaturales, vt etiam affirmant Hieronymus Epist. 12. de custodia virginitatis ad finem, Anselmus de Laudibus Virginis, cap. 8. Ambrolius Epist. 32. Bernard. serm. 4. de assumptione. & Chrysostomus Hom. 49. in Gen. & Maxentius Dialogo 1. cap. 12. ait; Mariam fide plenam Deum meruisse concipere. Et Augustin. lib. de Natura, & gratia, cap. 36. Petrus Damianus in serm. 2. de assumptione docent; B. Virginem id meruisse ex abundantia gratiæ, & Greg. lib 1. reg. cap. 1. ait id meruisse per merita excellentiora meritis Angelorum. Cum itaque abundantia gratiæ & merita excellentiora meritis Angelorum sint supernaturalia ex Dei auxilio supernaturali deriuata; sequitur etiam merita Beate Virginis quibus diuinum meruit maternitatem, suisque supernaturalia.

Tertio sciendum est, aliud esse loqui de merito Beatissimae maternitatis, & aliud de merito talis gratitudinis Virginea

*condigne fisi
me uite di-
spositionem
ad materni-
tatem, non
autem ipsam
maternita-
tem.*

dus puritatis & sanctitatis, quo B. Virgo con-
grue posset esse mater Dei: sicut etiam aliud est
loqui de acquisitione formae, & aliud est loqui
de acquisitione dispositionis ad formam: talis
enim gradus puritatis &c. qui est congrua dis-
positio ad maternitatem potest cadere sub meri-
tum, non solum congrui sed etiam condigni,
vt infra patet: maternitas autem cadere non
potest sub meritum condigni sed congrui tantum:
sicut etiam dispositiones ad formam hominis,
qua est anima intellectua, produci possunt ef-
ficaciter a generante; a quo tamen non potest a-
nima intellectua produci, sed eam solus Deus
creat & infundit corpori a generante medijs dis-
positionibus preparato. Quod autem non po-
tuerit B. Virgo diuinam maternitatem ex con-
digno mereri, patet ex probationibus primae
conclusionis: potissimum tamen hic afferemus
probationes. Ad cuius videntiam.

Quartu *notandum est*, maternitatem Beatissi-
mae Virginis respectu Christi dupliciter posse
considerari: *vno modo*, prout est coniunctio cum
Christo, quatenus homo est, abstrahendo a di-
gnitate personae, & ita dicitur maternitas secun-
dum quid & imperfectionem est quam gratia & glo-
ria, vt ita Aug. in Epist. 38. & lib. de sancta Virgi-
nitate, cap. 3. & Iustinus q. 136. ad orthodoxos, &
Cyprianus in sermone de passione Do. atque ideo
potest cadere sub meritum tam congrui quam
condigni, non minus sed multo magis quam
gratia & gloria: *Alio modo* potest considerari, prout
est quedam affinitas cum Christo Deo & ho-
mione, vt ait S. D. 2. 2. q. 103. a. 4. ad 2. & quatenus
operationes matris Dei attingunt fines diuini-
tatis, vt ait ibi Cai. & hoc modo dicitur ma-
ternitas simpliciter, & non potest cadere sub meri-
tum condigni: *Primum*, quia maternitas secun-
dum hanc rationem nobilio est omni gratia ad-
optionis & omni merito eius, vt afferunt Au-
gusti in lib. de Assumptione. Bernardus in sermone
de nativitate Virginis exponens illud Apoc. 12. Signum
magnum apparuit in Caelo. Ansel. lib. de excellentia
Virginis a principio, & Origenes Hom. 1. ex diversis,
& Laurentius Iustinianus serm. 2. de Purificat. &
huius signum est, quod B. Virgini propter ma-
ternitatem Dei debetur excellentior adoratio,
quam cuilibet alio sancto propter excellentiam
gratiae, vt ait S. D. loco supra notato. Secundum, quia
meritum B. Virginis procedebat ex gratia adop-
tionis, quae vt sic solum respicit & inclinatur
ad augmentum ipsiusmet gratiae, & conservatio
mem beatitudinis in eodem subiecto in quo est,
& ad alia similia; non autem ordinatur ad ea pro-
merenda, quae pertinent ad ordinem hypothati-
cum & reparationem totius humanae naturae. *Tertiu*: si B. Virgo meruit ex condigno vt esset ma-
ter Dei; ergo meruit de condigno vt Deus ex ea
nasceretur & vt esset filius eius, ergo meruit vt
Deus incarnaretur, & vt Christus esset in rerum
natura: at hoc meritum in B. Virgine sicut etiam
in Patribus esse non potuit, vt ostendimus *Con-
traversia praecedentia*; ergo. Prima consequentia
patet, quia consequens includitur intrinsecè in
antecedente: maternitas enim & filiatio sunt cor-
relativa. Secunda etiam consequentia est eu-
dens; quia Deus per hoc quod in Virgine concipi-
tur & in eius utero nascitur dicitur incarnari,
& Deum incarnari est Christum ponit in rerum
natura; quia Christus idem est quod Deus Incar-
natus. Alias probationes vide apud Medinam &
alios recentiores & præsertim Suarezium &
Valq.

Quintu *Considerandum est* dupliciter intelligi

A posse, B. Virginem Dei maternitatem condig- *Virginem ne-*
nem meruisse: Vno modo *absolutè & absque illa* *que meritis*
suppositione: & hoc modo certum est tale meri-
tum in se claudere meritum Incarnationis, vt o-
stendimus: Alio modo *poteſt intelligi* Beatam *meriti condig-*
Virginem eandem maternitatis dignitatem me-
ruisse ex hypothesi, quod Deus futurus esset ho-
mo & humanam naturam ex una aliqua scena *ne potu-*
ſſe, vt ef-
ſerit mater *Dei ex hypo-*
teſi, quod fi-
lius Dei fu-
rus effet ba-
mo.

*B*onum infinitum pertinet ad ordinem superi-
orem, quam sit gloria, per quam ultra condignum
præmiatur meritum Virginis; ergo illud non
potuit cadere sub meritum eiusdem Virginis de
condigno. *Secundu* probatur; quia alias supposi-
to eiusdem Incarnationis decreto meruissent A-
braham & David ex condigno, vt Christus ex
eorum semine nasceretur, quod non est admitt-
endum. *Tertiu*, quia decreta Incarnationis per-
fectum respicit illam secundum omnes eius cir-
cumstantias: ex quibus una præcipua est cōcur-
sus Virginis tanquam matris. *Denique* meritum
ex condigno postulat, vt opus meritorum or-
dinetur in premium ex inclinatione gratiae, vel
vt aliqui volunt ex diuina promissione; sed præ-
supposita futuritione Incarnationis merita B.
Virginis neutro horum modorum ordinabantur
in maternitatem Dei veluti in premium; ergo.
Maior patet. Minor quo ad primam partem
probatur: Quia gratia B. Virginis, a qua proce-
debat eius merita, erat gratia adoptionis; ergo
ex sui natura ordinabantur solum ad augmentum
proprium, & ad beatitudinem promerendam,
& non extendebatur ad aliquid pertinens ad
ordinem unionis hypostaticæ, ad quem per-
tinet maternitas Dei; ratione cuius B. Virgo ha-
bet affinitatem cum ipso Deo, vt ait S. D. in 2. 2.
loco supra notato, & explicat ibi Caeratanus. Quo
ad secundam vero partem probatur primu: quia
nullibi extat talis promissio. Secundu, quia li-
cet nullus est talis facta; non tamen imprimeret o-
peribus B. Virginis valorem aliquem illis in-
trinsicum, ratione cuius ad æqualitatem & de
condigno mererentur talem maternitatem. De-
nique facta illa suppositione meritum materni-
tatis, est meritum executionis mysterij Incarna-
tionis iam a Deo prædefiniti; ergo est meritum
ipsius mysterij, prout est in executione hic &
nunc, &c.

Sextu obseruandum est; aliud esse loqui de me- *Beatissimam*
rito prædestinationis & electionis ipsius B. Vir- *Virginem no-*
ginis in matrem Dei, & aliud de merito mater *meritis eisbi*
maternitatis. Nam vt B. Virgo mereretur præde- *electione in*
finitionem & electionem suam in matrem Dei, o- *matre Dei*

*E*porteret eius merita a Deo prædefinita & præ-
uisca esse causas prædestinationis & electionis e-
ius in matrem Dei; non autem est contra, id est elec-
tio eius in matrem non esset causa meritorum
eius: vt autem B. Virgo maternitatem, saltem
ex congruo mereatur, id non requiritur; sed potius
supponitur, sicut de facto fuit, ex electione
Virginis in matrem Dei eius merita causari, qui-
bus secundum ordinem executionis diuinæ prouid-
etia maternitatem Dei, ad quam ab eterno fuit elec-
ta, de cōgruo mereatur. Vnde sic possumus
argumētari: Electio B. Virginis ad materni-
tatem fuit principiū omnis gratiae & meritorū eius;
ergo non fuit electa in matrem Dei ex suis meritis.

Consequentia patet ex dictis in precedenti Cont. A præbuit conceptioni consensum, promeruit. Antec. verò prob. quia S. Thom. & Caet. infra q. 27. a. 5. & 6. docent, excellentem gratiam Beatae Virginis fuisse à Deo collatam; quia electa fuerat in matrem Dei. Quod idem affirmant S. Bern. Epist. 174. S. Bon. in speculo Mariae, cap. 5. 6. & 7. Damaf. oratione prima de dormitione Mariae. August. serm. 21. de tempore Cyp. sermone primo de Nativitate, Alb. M. lib. de B. Maria, c. 69. 70. & 71. & alij. Confirmatur hoc & explicatur. Nam prædestinatio B. Mariae V. ad tantam gloriam præcessit merita illius; sed electionem illius ad tantam gloriam præcessit illius electio ad dignitatem matris Dei; quia idè fuit electa ad tantam gloriam; quia decebat sic exaltari Matrem Dei; ergo. Scio Vasq. hæc impugnare; sed ex ijs, quæ diximus in precedenti Controversia, & alibi, patet eius impugnations & respōsiones nullius esse momenti.

Conclusiones
deducuntur,
et probata.

Prima concl. B. Virgo non meruit sibi diuinam ma-
tērītatem per actiones moraliter tantum rectas &
bonas. Hæc concl. est contra Val. & patet ex di-
ctis.

SECUNDA CONCL. B. Virgo non meruit nec
mereri potuit etiam per Dei potentiam absolutam ex
condigno maternitatem Christi simpliciter dictam.
Hæc concl. patet ex dictis in quarto Notabili &
ex precedenti Contro. Vbi diximus, meritum
Incarnationis si aliquod esse posset debere esse
simpliciter infinitum. Iam autem ostendimus
in merito condigno maternitatis includi meri-
tum Incarnationis. Cum itaque nullum B. Vir-
ginis meritum fuerit simpliciter infinitum, nul-
lum etiam esse potuit respectu maternitatis ex
condigno.

TERTIA CONCL. B. Virgo maternitatem no-
meruit nec mereri condigne potuit ex facta supposi-
tione, quid Deus futurus esset homo. Hæc patet ex quinto
fundamento.

QUARTA CONCL. Beata Virgo neque ex con-
digno neque ex congruo meruit, ut eligeretur in matrē
Dei. Hæc patet ex vltimo fundamento.

QVINTA CONCL. B. Virgo ex gratia illi à
Deo collata condigne meruit eum gradum puritatis &
sanctitatis, quo posset esse congrua mater Dei. Hæc
est S. D. hic ad tertium, & probatur. Nam gra-
dus illi sanctitatis, qui dicebat eam quam Deus
elegerat in Matrem Christi Dei & hominis, est
illa summa perfectio gratiæ & virtutum, quam
habuit quando Christum concepit: sed hanc per-
fectionem meruit ex condigno; ergo. Probatur
minor; quia hæc pertinet ad augmentum gratiæ
& virtutum: constat autem nos augmentum gratiæ
& virtutum ex condigno mereri. Ad huius
confirm. afferunt recentiores dictum singulare
S. Bern. Senensis in sermone 51. ita loquentis: *Beata Virgo per consensum, quem præbuit conceptioni Verbi, plus meruit, quam omnes homines, & Angeli simuli suis actibus meritorij meruerint: Sed hic erat gra-
dus supremus sanctitatis, qui dicebat eam, qua-
erat futura Mater Dei; ergo. Nec verum est,
quod ait Suarez hic disputatione decima, sectione se-
ptima, conclusione secunda, videlicet: B. Virginē
non propriè meruisse dispositionem hoc con-
sensu factam, sed illam effecisse libera sua volun-
tate, diuina gratia singulariter excitata & adiuta.
Nam licet huius dicti secunda pars vera sit: pri-
ma tamen omnino falsa est; nam sicut alia priora
gratiæ & virtutum augmenta Beata Virgo
per actus singula augmenta præcedentes
promeruit; ita & hoc ultimum gratiæ & vir-
tutum; ac proinde dispositionis ad materni-
tatem Dei complementum per actum, qua-*

A præbuit conceptioni consensum, promeruit. Vide, si placet, dictum expositorē loco notato conclusionem hanc declarantem.

SEXTA CONCL. Beata Virgo mereri condi-
gnè potuit & fortasse meruit maternitatem Chri-
sti secundum quid acceptam, prout scilicet est con-
iunctio cum Christo, quatenus homo est, abstrahen-
do à dignitate persone: Hæc patet ex dictis &
ex eo præfertim, quod meritum hoc non ex-
cedit proportionem gratiæ Beatae Virginis &
eius maximè decet excellentiam.

VLTIMA CONCL. Beata Virgo merito con-
grui, non solum impropriè sed propriè dicto meruit
esse mater Dei. Probatur quia non solum fuit
actu per Dei gratiam facta mater Dei: nec
solas habuit dispositiones excellentis gratiæ
gratum facientis in sua conceptione, & gratiæ
præuenientis & adiuuantis, & priuilegio-
rum perpetuæ innocentia, & parentia fomi-
tis & filium, quæ in prima sanctificatione
gratis accepit: sed alias etiam habuit disposi-
tiones ex sua libera voluntate gratiæ Dei ac
donis eius cooperante deriuatas, & augmenta
gratiæ & virtutum usque ad filij Dei conce-
ptionem; quibus non solum quotidie sed per
singulas horas & ferè momenta disponebatur;
Quæ augmenta pijs ac sanctissimis suis acti-
bus sibi promeruit; vt ante diximus. Dicta
fanctorum Patrum ad huius conclusionis pro-
positionem lege, si placet, apud Val. & Suar.
scit. 8. & Vasq. disp. 23.

CONTRA primam concl. sunt argum. Val. to-
mo 2. disp. vltima, quest. vltima. Quibus in pro-
prio loco, Deo dante, satisficiet.

CONTRA secundam concl. sunt argum. que
referunt & solvunt Vasq. in allegata disput. ob. cōf. 21
23. Contra eandem conclusionem quo ad eam
partem, quo loquitur de potentia Dei abso-
luta, argumentatur Suar. Quoniam hæc digni-
tas Matris non est tam infinita, sicut ipsa uno
hypostatica; ergo quamvis opera gratiæ ex na-
tura sua non tendat ad hoc præmium; si ta-
men intercederet pactum sive promissio de
tali præmio conferendo, possent re vera ha-
bere valorem sufficientem, & dignitatem pro-
portionatam tali præmio, vt esset in eis vera
ratio iustitiae; ac proinde meritum ex condi-
gno. Et confirmatur; quia non est essentiale conf.
huic merito, vt opus in quo fundatur ex na-
tura sua tendat in præmium, sed sufficit que
cunque proportio & condignitas in astimatio-
ne morali suppositis alijs conditionibus, & præ-
fertim promissione & lege; quod etiam in hu-
manis præmiis seu brauijs videre est. Reffond.
nullam esse consequiam, primò quia me-
ritum maternitatis Dei claudit intrinsecè, li-
cet secundariò meritum Incarnationis quod
est præmium simpliciter infinitum: Secundo
E quia pactum & promissio Dei non auget in-
trinsecum operum valorem; atque idè
nullam operi conferunt proportionem ad præ-
mium, quod est altioris dignitatis & ordinis. Ad conf.
Ad confirmationem negatur antecedens, si ser-
mo sit de tendentia secundum operis propor-
tionem: hanc enim esse necessariam affirmat
Sanct. Doct. locis supra notatis ex prima secun-
da.

**CONTRA tertiam conclusionem argu-
mentum Suarez** Quia facta suppositione quod concl.
Deus futurus fit homo, præscindi potest me-
ritum maternitatis à merito Incarnationis;
ergo. Probatur antecedens: quia præsupponit
illam

illam futuram & aliunde potest meritum habere & qualitatem cum illa dignitate præcisè sumpta & non cum Incarnatione; quod potest exemplo declarari: Nam si Princeps venturus ad ciuitatem sit, & cuius aliquis impetrat ac mereatur, vt potius in suam, quam alterius domum diuerat, recte intelligitur non mereri aduentum simpliciter, & nihilominus mereri circumstantiam qua illum necessariò præsupponit. *Respond.* falsum esse antecedens. Ad cuius probacionem negatur antecedens, absolutè loquendo: cum nihil sit verè propriè ac simpliciter in abstracto futurum; sed in indiuiduo: Incarnatio autem Verbi indiuiduatur secundùm hanc vnam numero humanitatem assumptam ex hac Virgine, tali modo scilicet Spiritus sancti virtute agente, & ipsa etiam Virgine concurrente & purissimum sanguinem ministrante: alioquin si ex alia materia, aut Virgine vel muliere aut alio modo fieret, iam non eadem incarnationis numero sed alia. *Sed obicit Vafq.* quia bene (inquit) potuit intelligi hæc numero humanitas cum hoc corpore & carne sumpta ex Virgine, sine concursu ipsius tanquam matris; quoniam hæc materia eadem omnino esset; etiam si Virgo munus matris non subiisset, sed solum materia ex ipsa sumeretur, sicut costa ex Adamo. Deinde quia hæc numero materia intelligi potuit in humanitate, etiā prius non fuisse in Virgine; nam ad rationem indiuiduam materiae, sicut non requiritur dignitas & munus matris in Virgine; ita etiam non fuit neceſſe prius eam extitisse in ipsa Virgine; nam ex quavis alia re, in qua esse poterat, defunsi posset & ex ea formari eadem numero humanitas. *Respon.* primū aliud esse loqui de Incarnatione, & aliud de humanitate: illa enim est actio: hæc autem substantia: actio vero physice sumpta eadem est realiter cum ipsa mutatione includente actionem & passionem: constat autem mutationem in mysterio Incarnationis ex parte materiae factam esse per hoc, quod Virgo mater materiam ministravit, quam Spiritus sanctus actua sua virtute formauit. Si autem alio modo, puta, fine concursu matris aut aliunde sumendo materiam etiam eandem numero, facta fuisset Incarnatio iam non esset eadem sed alia mutatio; & per consequens alia esset Incarnatio. Cū autem Incarnatio quoque modo fiat, principium sit omnium meritorum: & meritum maternitatis etiam ex suppositione iam dicta includat meritum Incarnationis, consequens est ut mereri condigne maternitatem sit mereri condigne principium meritorum. *Secundū resp.* Quamvis absolute possit intelligi hæc numero humanitas prædictis modis; non tamen potest intelligi aut esse hæc numero humanitas, vt à Deo proprio & simpliciter prædefinita: Deus enim res prædefines in indiuiduo, & secundum omnes & singulas ciuitatis. Ad exemplum autem dico, illud esse valde dissimile: nam Principis aduentus in ciuitatem vnum & idem numero erit, siue ad hanc siue ad illam domum diuerat; quia domus omnes partes sunt vnius integræ ciuitatis: & rursus potest Princeps in ciuitatem venire, & ad nullam domum particularem diuertere, vel prius venire quam domum aliquam eius ingrediatur: & ideo potest aliquis aduentum Principis in domum suam mereri absque hoc, quod eius aduentum simpliciter in ciuitate mereatur: non potest autem Deus incarnari hac vna numero incarnatione, nisi ex tali materia, & tali modo carnem sumat; nec prius

A incarnari potest abstractè & postea singulariter, &c.

Contra quartam concl. sunt argum. *Vafq.* *Obi. cont. 4.*

concl.

in allegata diff. 23. c. 4. Quibus nunc ea sufficient, quæ in præcedenti Controu. de Patrum meritis circa prædestinationem Incarnationis notata sunt. Contra eandem concl. est hoc argum. Beata Virgo facta fuit in tempore Dei mater ex meritis; ergo ab æterno electa fuit in matrem ex meritis. Antecedens patet ex supradictis: conseqüentia vero probatur: Quia quæ Deus in tempore tribuit ex meritis, ab æterno preparauit dare ex meritis, & è contraergo si in tempore fecit illam matrem ex meritis, etiam ab æterno elegit eam in matrem ex meritis. *Respond.* nullam esse conseqüentiam, quia Deus non tribuit Sanctis gloriam sine meritis; nec tamen eos ad gloriam prædestinavit ex meritis; quamvis eadem voluntate qua voluit eis beatitudinem voluerit etiam illos eam assequi per merita: diximus enim in præcedenti controuer. duplum ordinem esse contemplandum in mente Dei præordinantis homines ad vitam æternam: alterum intentionis, quo Deus ex sola libera sua & gratuita voluntate, quos voluit elegit ad gloriam: alterum executionis, quo voluit electos ad gloriæ suis eam meritis adipisci. Sic igitur in proposito Deus liber & ex sua gratia voluit eligere B. Virginem in matrem; voluit tamen vt ipsa per sua merita causata à tali libera electione Dei disponeretur ad assequendam illam dignitatem.

Contra ultimam conclus. sunt argum. quæ profert & solvit Suar. in supra notata sent. 8. Quorum solutiones impugnat Vafquez assumpis falsis suæ doctrinæ principijs: de quibus alibi.

ARTICVLVS XII.

Vtrum gratia unionis fuerit homini Christo naturalis.

A duodecimum sic proceditur. Videtur, quod gra- *Inf. qu. 7. 4.*
tia unionis non fuerit homini Christo naturalis: *13. 2. Cap. qu.*
Vnu enim Incarnationis non est facta in natura, sed *34. 4. 32.*
in persona: vt dictum est: sed vnamquodque denomena- *Cap. 3. diff. 4.*
tur à termino. Ergo gratia illa magis debet dici perso- *q. 3. 4. 2. q. 1.*
nalis, quam naturalis. *1. 2. b. im q.*

Præterea: Gratia diuiditur contra naturam: sicut gratia, quæ sunt à Deo, distinguuntur contra naturalia, quæ sunt à principio intrinseco. Sed eorum, quæ ex opposito diuiduntur, vnum non denominatur ab aliis. Ergo gratia Christi non est ei naturalis.

Præterea: Naturale dicitur, quod est secundum naturam. Sed gratia Unionis non est naturalis Christo secundum naturam diuinam (quia sic conueniret alijs personis) nec etiam natura est ei secundum naturam humanam: quia sic conueniret omnibus hominibus, qui sunt eiusdem naturæ cum ipso. Igitur videtur, quod nullo modo gratia Unionis sit Christo naturalis.

E sed contra est, quod Aug. dicit in Enchir. In humana natura susceptione sit quodammodo ipsa gratia illi homini naturalis, quia nullum potest admittere peccatum.

*R*espondeo dicendum, quod secundum Philoso-
phum in quinto Metaphys. natura uno modo dicitur ipsa naturitas, alio modo essentia rei. Unde naturale potest aliquid dici dupliciter. Uno modo, quod est tantum ex principijs essentialibus rei. Sicut ignis naturale est sursum ferri. Alio modo dicitur esse homini naturale, quod ab ipsa naturitate habet: secun-